

ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת השמונה-עשרה

החלטות והנחיות

ממערכת הבחירות לכנסת ה-18

השופט אליעזר ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תוכן העניינים

מבוא

15 עמ' מבוא ☞

כללי

21 עמ' נוהל הטיפול בצווי מניעה ☞

25 עמ' נוהל הדיון באי אישור רשימות מועמדים ☞

החלטות והנחיות בבחירות לכנסת

כללי

33 עמ' דבר יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-18, לבוחרת ולבוחר, ערב יום הבחירות, 9 בפברואר 2009. ☞

תעמולת בחירות

א. שלטי תעמולה ושלטי חוצות

- 41 עמ' תעמולת בחירות בחוצות – שמירה על הוראות החוק למניעת מפגעי בטיחות וסביבה
- 45 עמ' תב"כ 1/18 איתן נ' תנועת קדימה – בקשה לצו שיורה להימנע מלפרסם תעמולת בחירות על גבי שלטי חוצות ללא סימני זיהוי של המפרסם.

ב. איסור שימוש בילדים בתעמולה

- 51 עמ' מכתב תשובה לפניה בדבר שיתוף ילדים בתעמולת בחירות
- 53 עמ' תב"כ 3/18 מרגוז נ' מפלגת התנועה הידוקה מימד – בקשה לצו שיורה להסיר מודעות אשר עושות שימוש בילדים לצורך תעמולת בחירות

ג. שידורי תעמולת בחירות בטלוויזיה וברדיו

- 57 עמ' החלטה בעניין זמני שידור של תעמולת הבחירות בטלוויזיה וברדיו ובנושאים נלווים
- 61 עמ' בקשה להקצאת זמני שידור נוספים לשם תעמולת בחירות
- 65 עמ' בקשה לפסילת תשדיר בחירות מטעם מפלגת "ישראל ביתנו"
- 69 עמ' בקשה לפסילת תשדיר בחירות מטעם מפלגת "עלה ירוק"
- 71 עמ' תב"כ 4/18 יעלון נ' מפלגת קדימה – בקשה למניעת תשדיר רדיו מטעם מפלגת "קדימה"
- 73 עמ' תב"כ 5/18 ליפסקי נ' מפלגת קדימה – בקשה לצו שיורה להימנע מלעשות שימוש בצלילים מתוך המנון המדינה ובשמו בתעמולת הבחירות מטעמה.

ד. הטעיה בתעמולת בחירות

- 77 עמ' תב"כ 2/18 מועצת יש"ע
 נ' מטה יוזמת ז'נבה –
 בקשה למתן צו מניעה
 למודעות המהוות תעמולת
 בחירות סמויה

פסילת רשימות ומועמדים

סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת

- 81 עמ' בקשה להתיר הגשת בקשה
 לפסילת מועמדותו של משה
 פייגלין, ללא חתימה של
 שלישי מחברי ועדת הבחירות
 המרכזית
- 85 עמ' ע"ב 561/09 בל"ד נ'
 ועדת הבחירות המרכזית
 – ערעור על החלטת הוועדה
 כי רשימת רע"מ-תע"ל
 מנועה מלהשתתף בבחירות.

הרכב ועדות קלפי

- 127 עמ' בקשה לשינוי הרכב ועדת
 קלפי באום אל-פחם

סקרי בחירות

- 135 עמ' בקשה להקפיד על פירוט
 תוצאות הסקרים לגבי
 הרשימות כולן.

החלטות והנחיות

בבחירות לרשויות

המקומיות

תעמולת בחירות

141	עמ'	א. שימוש במקומית בחירות במשאבי הרשות לצורך תעמולת בחירות
143	עמ'	☞ תר"מ 18/18 מגן נ' נעים – בקשה לצו מניעה כנגד ראש מועצת בית אריה-עופרים משימוש במשאבי המועצה בקשר עם תעמולת בחירות.
145	עמ'	☞ תר"מ 19/18 תנועת דרך הישר לשלטון תקין נ' ניצן – בקשה לצו מניעה וצו עשה המורה למאיר ניצן להפסיק את הפצת הספר של ניסים משאל במתכונת בה כלולים דפים המתארים את הישגיו ותוכניותיו של ניצן.
149	עמ'	☞ תר"מ 21/18 גל נ' צבי צילקד ראש עיריית אשדוד – בקשה לצו מניעה כנגד ראש עיריית אשדוד להימנע מתעמולת בחירות אסורה.

- 151 עמ' תר"מ 24/18 אלגון נ' חיים אביטן ראש עיריית חדרה – בקשה לצו מניעה כנגד ראש עיריית חדרה להימנע מפרסום מודעות ושלטים ערוניים.
- 155 עמ' תר"מ 31/18 יוסי ברודני נ' זמיר בן ארי ראש עיריית גבעת שמואל ואח' – בקשה לצו מניעה כנגד ראש עיריית גבעת שמואל להימנע מתעמולת בחירות אסורה.
- 157 עמ' תר"מ 33/18 אהד נ' אוחיון – בקשה לצו מניעה כנגד קיום סיורים שנעשה בהם שימוש לצורך תעמולת בחירות.
- 159 עמ' תר"מ 64/18 רפי הוכמן נ' מאיר יצחק הלוי ראש עיריית אילת – בקשה לצו מניעה כנגד פרסום חלקו של ראש העיר באירועים המתקיימים מדי שנה.
- 161 עמ' תר"מ 74/18 סיעת ישראל ביתנו נ' עדי אלדר ראש עיריית כרמיאל – בקשה לצו מניעה כנגד פרסום של המשיב בפרסומים אשר ממומנים מתקציב העירייה.

163 עמ' תר"מ 80/18 בן אסולין נ' בן דוד – בקשה לצו מניעה כנגד העסקת עובדי לשכת ראש הרשות ועובדי קבלן הנותנים שירותים לעירייה במסגרת מערכת בחירות.

165 עמ' תר"מ 87/18 שוחט נ' יוסף – בקשה לצו מניעה כנגד פרסום שלטי העירייה היוצרים זהות עם שלטי תעמולה.

167 עמ' תר"מ 88/18 רשימת "עתידי לשהם" נ' ליבנה – בקשה לצו מניעה כנגד אירועים ופעולות הנעשה בהם שימוש לצורכי תעמולת בחירות.

ב. עובד ציבור העוסק בפעילות פוליטית בזמן עבודתו

171 עמ' תר"מ 93/18 צור נ' ניצן – בקשה לצו מניעה להעסקת עובד עירייה במטה בחירות ובשימוש במתקני העירייה לצורך תעמולת בחירות.

173 עמ' תר"מ 163/18 בינמו נ' עמך – בקשה לצו מניעה של עצרת תמיכה בראש העיר משום שמתבצע שימוש במשאבי העיריה לצורך תעמולת בחירות

ג. שלטי תעמולה ושלטי חוצות

177 עמ' תר"מ 42/18 עיריית מעלות תרשיחא נ' לסרי – בקשה לצו שיורה להימנע מתליית שלטים על גבי עגלות פרסום שלא כדין.

179 עמ' תר"מ 82/18 אפרימוב נ' תורג'מן – בקשה לצו שיורה להימנע מתליית שלטים במקומות אשר בניגוד לדין

181 עמ' תר"מ 112/18 מפלגת הירוקים נ' המועצה המקומית אזור – בקשה לצו שיורה לעובדי המועצה להימנע מתליית שלטי תעמולת בחירות על ביתם.

ד. שימוש באות רשימה או בכינויה

185 עמ' תר"מ 39/18 ישראל גל
 חבר מועצת העיר קרית
 אוננו נ' יוסי נשרי ראש
 העיר קריית אוננו – בקשה
 לצו מניעה האוסר שימוש
 באותיות הרשימות קודם
 למועד הקבוע בחוק.

187 עמ' תר"מ 58/18 בוצ'רוב נ'
 שטריים – בקשה לצו
 שיורה להוריד מודעות
 תעמולה אשר מנוגדות
 להוראות החוק

ה. אירועים וטקסים בקשר עם תעמולת בחירות

191 עמ' תר"מ 104/18 בינמו נ'
 עמר – בקשה לצו מניעה
 האוסר קיום אירוע בחירות
 המסווה כאירוע מטעם
 המועצה.

193 עמ' תר"מ 162/18 אלכס
 פיאלקוב נ' רפי סויסה –
 רשימה לעתיד טוב יותר –
 בקשה לצו מניעה האוסר
 קיום אסיפת בחירות בגן
 ציבורי.

ו. הטעיה בתעמולת בחירות

- 197 עמ' תר"מ מ' 139/18 ברזילי נ' טענת
שאמה – בקשה לצו האוסר
על תליית מודעות תעמולה
אשר עושות שימוש ב"לוגו"
של רשימה אחרת
- 199 עמ' תר"מ מ' 150/18 פיירברג נ' טענת
הליכוד מחל –
בקשה לצו האוסר על תליית
מודעות תעמולה בעלות
כיתוב מטעה
- 201 עמ' תר"מ מ' 185/18 סיעת
אשקלון בתנופה נ' טענת
שמעוני – בקשה לצו האוסר
על תליית שלטי תעמולה
בעלי כיתוב מטעה

ז. תעמולה בעיתונים

- 205 עמ' תר"מ מ' 110/18 סיעת
ישראל ביתנו בכנסת נ' טענת
אשקלון בתנופה
בעיריית אשקלון – בקשה
לצו מניעה מפרסום מודעות
החורגות בגודלן ומספרן מן
המותר
- 207 עמ' תר"מ מ' 117/18 בן דוד נ' טענת
עובד – בקשה לצו האוסר
את הפרת הוראות חוק
הבחירות במקומון.

209 עמ' תר"מ 119/18 סיעת ישראל ביתנו בכנסת נ' סיעת יחד בעיריית קרית גת– בקשה לצו האוסר על פרסום תעמולת בחירות במסווה של ראיון עיתונאי.

211 עמ' תר"מ 182/18 יהושע פורר ראש עיריית רחובות נ' עוזי סלנט– בקשה לצו מניעה מפרסום תעמולת בחירות במסווה של כתבות במקומון

ה. פקודת ביזיון בית-משפט

215 עמ' תר"מ 24/18 ארז אלגון יו"ר העמותה לאיכות החיים בחדרה נ' חיים אביטן ראש עיריית חדרה– בקשה על-פי פקודת ביזיון בית המשפט בגין הפרת הוראה להסיר את שמו ממודעות ושלטים בעיר.

219 עמ' תר"מ 110/18 סיעת ישראל ביתנו בכנסת נ' סיעת אשקלון בתנופה בעיריית אשקלון– הטלת קנס על-פי פקודת ביזיון בית המשפט בגין הפרת צו הניתן להימנע מפרסום מודעות החורגות מהוראות החוק.

- 221 עמ' תר"מ 182/18 יהושוע פורר ראש העיר רחובות נ' עוזי סלנט – הטלת קנס על-פי פקודת ביזיון בית המשפט בגין הפרת צו האוסר הצגת תעמולת בחירות הנחזית ככתבות.

סקרי בחירות

- 225 עמ' תר"מ 135/18 בן ציון נ' בלוצר – בקשה לצו המונע פרסום אסור של מודעות וסקרים

קיום קלון בעבירות שהורשעו

מועמדים

סעיף 7א לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה–1965

- 229 עמ' בקשה להבעת עמדתו של יו"ר ועדת הבחירות לגבי תחולתו של ס' 7(ב) לחוק הרשויות המקומיות.
- 231 עמ' הש"ר 1/18 טאהה עבד אלחלים – בקשה לקביעת העדר קלון.
- 235 עמ' הש"ר 4/18 דני בונפיל – בקשה לקיצור תקופת השפעת הקלון.

- 237 עמ' הש"ר 5/18 נג'ם מחמוד
בן עלי- בקשה לקביעת
העדר קלון.
- 239 עמ' הש"ר 6/18 עזאם סלימן-
בקשה לקביעת העדר קלון.
- 241 עמ' הש"ר 7/18 שמואל בן
ישי- בקשה לקביעת העדר
קלון.

מימון מפלגות - הוצאות

בחירות

החלטה לפי סעיף 11 לחוק מימון
מפלגות, התשל"ג-1973

- 245 עמ' בקשה לחוות דעת מטעם
סיעת ש"ס בנוגע לסיווג
הוצאות כנס הודיה

מבוא

מבוא

ביום 2 לפברואר 2009 התקיימו הבחירות לכנסת השמונה-עשרה. קדמו להן בחירות לרשויות המקומיות. במהלך הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות באו לפניי בקשות ופניות שונות הנוגעות לדרכי תעמולה ולעניינים נוספים המצויים בסמכותו של יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית. יש לציין כי עיקר הבקשות נגעו להליך הבחירות לרשויות המקומיות, וכי תעמולת הבחירות לכנסת הייתה רגועה ומצומצמת, יחסית, על רקע מערכה צבאית שהתקיימה בעזה זמן-מה עובר לבחירות.

דיני הבחירות – שביסודם תכליות שונות ובהן הצורך לקבוע מסגרת הולמת ושוויונית להתמודדות – אינם מספקים תשובה מלאה, בהירה ועדכנית לכל הבעיות המתעוררות. לא אחת הוצע לתקן או לחוקק מחדש את דיני הבחירות. זאת ועוד: הרושם הוא כי לא הכול מקפידים על קיום ההוראות הקבועות בדין, מי במודע ומי שלא במודע, ורק חלק מן ההפרות ניתנות למניעה או לתיקון. בהקשר זה יש לציין כי סמכותו של יושב ראש ועדת הבחירות אינה עומדת לבדה, וגם יתר רשויות האכיפה מחויבות ליטול חלק – כל אחת לפי תפקידה וסמכותה – בהבטחת קיומו של הליך בחירה תקין, שוויוני ומסודר.

פרט לנושא התעמולה נדרשו הכרעות והנחיות בעניינים נוספים (כגון קביעת קיומו או היעדרו של קלון לפי סעיף 7א לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה–1965). כמו-כן, מכוח תפקידו בוחן יושב ראש ועדת הבחירות את תוכנם של תשדירי הבחירות המובאים באמצעי התקשורת מטעם המפלגות. במסגרת זו הובאו לפניי השגות על כשרותם של חלק מן התשדירים. יצוין כי לא נפסל על-ידי אף לא אחד מן

התשדירים, זאת לאור האיזון שנדרשתי לו בין חופש הביטוי – במיוחד בעת בחירות – לבין הצורך להגן על אינטרסים מתחרים.

בחוברת זו קובצו החלטות, הנחיות ומסמכים נוספים שסברתי כי עשוי להימצא בהם ערך מנחה ומסייע בהליכי הבחירות הבאים. החוברת מצטרפת לחוברות קודמות שהוציאו יושבי-ראש שקדמו לי, והיא בבחינת חוליה נוספת בשרשרת.

תודתי נתונה לגב' תמי אדרי, המנהלת הכללית היוצאת של ועדת הבחירות המרכזית, לסגניתה הגב' אורלי עדס, היום המנהלת הכללית של הועדה, וכן ליועץ המשפטי רב הניסיון מר אהוד שיל"ת ולכל העושים במלאכה של הכנת הבחירות הכלליות וניהול יום הבחירות. תודה אישית ומיוחדת לעוזרי דאז, כיום רשם בית המשפט העליון, מר גיא שני – שאין שני לו.

אליעזר ריבלין
שופט בית-המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת השמונה עשרה

כללי

נוהל הטיפול בבקשות לצו מניעה או לצו להסרת מודעות ולניקוי ושיקום מקרקעין לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959

1. בנוהל זה -
- "החוק"** - חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959.
- "נוגע בדבר"** - חבר ועדת הבחירות המרכזית שהוא נציג הסיעה שתעמולה בעדה מהווה או עלולה להוות עבירה לפי החוק, או בא כוח רשימה לפי סעיף 59 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969.
- "תצהיר"** - תצהיר לפי סעיף 15 לפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א-1971.
2. בקשה לפי סעיף 17ב או 17ג לחוק תופנה בכתב ליושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית, ותוגש ללשכתו בבנין הכנסת, באמצעות מזכירות ועדת הבחירות המרכזית. הבקשה תוגש בדואר אלקטרוני vadatb@knesset.gov.il, ואם הדבר אינו אפשרי, במספר עותקים העולה בארבעה על מספר המשיבים; עותק אחד נוסף של הבקשה יוגש ללשכתו של יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית בבית המשפט העליון.
3. כל בקשה תכיל פרטים אלה:
- (1) שמו של המבקש, מספר זהותו, מקום מגוריו, מען להמצאת מסמכים והודעות ומספרי טלפון ופקסימילה להמצאת הודעות;
 - (2) שמו של המשיב, וכן מספר זהותו, מקום מגוריו, מען להמצאת מסמכים והודעות ומספרי טלפון ופקסימילה, אם ניתן לבררם;
 - (3) משיבה שהיא סיעה או רשימה תצויין בשמה ובכתובתה הידועה למבקש וכן יצוינו מספרי טלפון ופקסימילה, אם ניתן לבררם;
 - (4) פירוט מלא של העובדות המהוות את עילת הבקשה;

(5) העובדה אם קודם הגשת הבקשה דרש המבקש מהמשיב שימנע מביצוע העבירה הנטענת על החוק, תוך ציון מועד הפנייה ותוכנה; אם הפניה היתה בכתב, ימציא העתק של הפנייה.

4. כל בקשה תהא נתמכת בתצהיר לשם אימות העובדות המשמשות יסוד לבקשה ולאימות האמור בסעיף 3(4) ו-5(5).

5. המבקש ימציא עותק מן הבקשה על צירופיה לנוגע בדבר ולכל משיב ויגיש למזכירות ועדת הבחירות המרכזית אישור קבלה עבור כל עותק שנמסר כאמור לנוגע בדבר ולכל משיב, ואולם יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית רשאי להחליט כי מחמת דחיפות הבקשה, תימסר לנוגע בדבר ולמשיב הודעה טלפונית בלבד על הגשת הבקשה ועל תוכנה.

6. (א) הבקשה תועבר ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית.

(ב) החליט יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, לאחר שעיין בבקשה, שאין היא מצריכה תשובה, ידחנה מיד.

(ג) החליט יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית שהבקשה מצריכה תשובה, רשאי הוא להורות על השלמת טענות לפניו בעל פה או על תשובה בכתב, ויקבע לפי העניין את מקום הדיון ומועדו או את המועד להגשת התשובה בכתב.

7. (א) החליט יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית כאמור בסעיף 6(ג), תמציא מזכירות ועדת הבחירות המרכזית הזמנה לדיון או הזמנה להמציא תשובה בכתב שתכלול את כל הפרטים שקבע יושב ראש הוועדה המרכזית בהחלטתו; כן יוזמן, על פי החלטת יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, מי שנתן תצהיר לפי סעיפים 4, 7 ו-8.

(ב) ההזמנה או ההודעה תיעשה בכתב ותימסר לצדדים לבקשה ולנוגע בדבר, ואולם יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית רשאי להחליט כי מפאת קוצר הזמן תימסר הודעה טלפונית בלבד בעניין החלטתו לפי סעיף 6(ג).

(ג) המועד להמצאת תשובה בכתב יהיה השעה 12:00 בצהרי היום שקבע יושב ראש הוועדה המרכזית בהחלטתו או בשעה 12:00 בצהרי היום האחרון שנקבע בהחלטה להגשת התשובה.

(ד) לתשובה בכתב יצורף תצהיר לשם אימות העובדות הנטענות בה.

8. על פי החלטת יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית יהיו רשאים מבקש, נוגע בדבר ומשיב להביא לדיון כל מי שבידו מידע על נושא הבקשה, אשר יישמע, בנוסף לנוגע בדבר; כן יהיה רשאי יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית להחליט כי דבריו של אותו אדם יוגשו בתצהיר שיתן לאימות העובדות.
9. הוגשה בקשה נגד משיב שאין לו נוגע בדבר, יחולו הוראות נוהל זה בשינויים המתחייבים.
10. התקיים דיון בפני יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, ייערך פרוטוקול של הדיון.
11. החלטת יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית תימסר למבקש, למשיב ולכל נוגע בדבר; היתה ההחלטה בעניין תעמולת בחירות לכנסת – תופץ גם בין כל חברי ועדת הבחירות המרכזית.
12. פגם במילוי הוראה מהוראות נוהל זה לא ישמש טעם לאי קבלת הבקשה במזכירות ועדת הבחירות המרכזית.
13. נוהל הטיפול בבקשות לצו מניעה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, מיום כ"ט באדר התשנ"ו (20 במרס 1996) – בטל.

(י"ג בתשרי התשס"ט
12 באוקטובר 2008)

אליעזר ריבלין
שופט בית-המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-18

נוהל הדיון בוועדת הבחירות המרכזית

לכנסת השמונה-עשרה

בעניין סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת

וסעיפים 63 ו-63א לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969, התשס"ט-2008

1. בנוהל זה –
 - "בא כוח רשימה" – כמשמעותו בסעיף 59 לחוק;
 - "בקשה" – בקשה לוועדת הבחירות המרכזית שלא לאשר רשימת מועמדים לפי סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת, עקב היותה רשימה מנועה או שלא לאשר מועמד לפי סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת ולפי סעיף 63א לחוק עקב היותו מועמד מנוע;
 - "החוק" – חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969;
 - "יושב ראש הוועדה" יושב ראש הוועדה שנבחר כאמור בסעיף 17 לחוק;
 - "מועמד מנוע" – מועמד ברשימת מועמדים המנוע מלהשתתף בבחירות לכנסת לפי סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת;
 - "רשימת מועמדים" – רשימת מועמדים שהוגשה לוועדה לפי סעיף 57(ט) לחוק;
 - "רשימה מנועה" – רשימת מועמדים המנועה מלהשתתף בבחירות לכנסת לפי סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת; ועדת הבחירות המרכזית לכנסת.
2. (א) בקשה תוגש לוועדה לא יאוחר משבעה ימים מיום הגשת רשימת המועמדים האמורה, או מיום הגשת רשימת המועמדים הכוללת את שמו של המועמד האמור, לפי העניין; ועדת הבחירות המרכזית קבעה 2 מועדים להגשת רשימות מועמדים:
 - (1) היום ה-48 שלפני יום הבחירות, כ"ז בכסלו התשס"ט (24 בדצמבר 2008);
 - (2) היום ה-44 שלפני יום הבחירות, א' בטבת התשס"ט (28 בדצמבר 2008).
- (ב) בקשה תוגש למזכירות הוועדה בשישים עותקים.

(ג) בקשה לעניין רשימה או מועמד ששמו מופיע ברשימת מועמדים שהוגשה ביום ה-48 שלפני יום הבחירות - תוגש לא יאוחר מהיום ה-41 שלפני יום הבחירות (ד' בטבת התשס"ט 31 בדצמבר 2008)) עד השעה 59:23 ובקשה לעניין רשימה או מועמד ששמו מופיע ברשימת מועמדים שהוגשה ביום ה-44 שלפני יום הבחירות – תוגש לא יאוחר מהיום ה-37 שלפני יום הבחירות (ח' בטבת התשס"ט 4 בינואר 2009) עד השעה 59:23.

(ד) בקשה תוגש בחתימת שלישי מחברי הוועדה.

3. הבקשה תכיל פרוט מלא של העובדות המהוות את עילת הבקשה, את כל הטענות המשפטיות, ואת האסמכתאות שעליהן מבוססות הטענות.
4. ראיות שעליהן נסמכת הבקשה יוגשו בכתב, בשישים עותקים, בתיק ראיות נפרד שיצורף לבקשה, כשהן מסומנות במספר סידורי; עובדות הנטענות בבקשה, אשר אין עליהן ראיות בכתב, יאומתו בתצהיר.
5. מזכירות הוועדה תמציא עותק מן הבקשה לבא כוח הרשימה שכנגדה או כנגד מועמד הכלול בה מוגשת הבקשה, וכן לכל חבר מחברי הוועדה; המזכירות תעשה כמיטבה כדי להודיע למועמד שנגדו מוגשת הבקשה על הגשת הבקשה.
6. רשימת מועמדים או מועמד שכנגדם מוגשת בקשה יגישו כתב תשובה; הוגשו מספר בקשות כנגדם, רשאים הם להגיש כתב תשובה אחד.
7. כתב התשובה יוגש למזכירות הוועדה בשישים עותקים ולא יאוחר מהיום ה-34 שלפני יום הבחירות, (י"א בטבת התשס"ט 7 בינואר 2009) בשעה 10:00.
8. כתב תשובה יפרט את מלוא העובדות שעליהן נסמכת התשובה, את כל הטענות המשפטיות ואת האסמכתאות שעליהן מבוססות הטענות.
9. ראיות שעליהן נסמכת התשובה יוגשו בשישים עותקים, בתיק ראיות נפרד, כשהן מסומנות במספר סידורי; עובדות שעליהן נסמכת התשובה ואשר אין עליהן ראיות בכתב יאומתו בתצהיר.
10. כתבי תשובה שיוגשו לוועדה יימסרו למבקש ולחברי הוועדה במזכירות הוועדה, לאחר שתינתן להם הודעה על דבר הגשת התשובה, בטלפון, במברק, בשגר-פקסימיליה או באמצעות דואר אלקטרוני.
11. ראיות נוספות לאלו שהוגשו בתיק הראיות לפי סעיפים 4 ו-9, לא יקובלו אלא אם יחליט על כך יושב ראש הוועדה לאחר שיימצא כי נסיבות העניין ומידת הצדק מחייבות קבלתן.
12. הוגשו מספר בקשות לגבי רשימת מועמדים אחת או לגבי מועמד אחד, יחליט יושב ראש הוועדה אם תדון בהן הוועדה במאוחד או בנפרד.
13. מזכירות הוועדה תודיע לחברי הוועדה ולצדדים על מועד הדיון בפני המליאה.

14. יושב ראש הוועדה יהא רשאי להחליט על סיכומים בכתב או בעל פה בדיון לפני מליאת הוועדה וכן יהא רשאי להחליט גם על השלמת טיעון בעל פה ;
- הוגשה בקשה בשמה של מפלגה המיוצגת על-ידי סיעה של הכנסת היוצאת, יסכם חבר הוועדה מאותה הסיעה, או כל מי שהסיעה תבחר לייצגה בדיון לפני הוועדה, את טענותיו לביסוס הבקשה ;
- הוגשה בקשה שלא בשמה של מפלגה המיוצגת על ידי סיעה של הכנסת היוצאת יסכם המבקש, או מי שהמבקש יבחר לייצגו בפני הוועדה, את טענותיו לביסוס הבקשה.
15. כתב הסיכום יוגש למזכירות הוועדה בשישים עותקים, ועותק יימסר לכל חבר מחברי הוועדה ולבא-כוח הרשימה שנגדה או נגד מועמד הכלול בה, הוגשה הבקשה ; מזכירות הוועדה תעשה כמיטבה כדי להודיע למועמד שנגדו מוגשת הבקשה על הגשת כתב הסיכום.
16. רשימת מועמדים או מועמד שכנגדם הוגשה הבקשה ישמיעו, לאחר הטיעון האמור בסעיפים 14 ו-15, את טענותיהם לפני הוועדה, בעצמם או על-ידי כל מי שיבחרו לייצגם בדיון.
17. בתום הטיעונים יישמעו עמדותיהם של חברי הוועדה, והוועדה תכריע בבקשה בהצבעה.
18. החליטה הוועדה כי מועמד או רשימה כאמור מנועים מלהשתתף בבחירות לכנסת לפי סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת, תודיע על כך למועמד ותעביר מיד את החלטתה ונימוקיה לאישור בית-המשפט העליון.
19. הוראות נוהל זה יחולו בבחירות לכנסת השמונה-עשרה.

ג' בכסלו התשס"ט

(30 בנובמבר 2008)

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה עשרה

החלטות והנחיות
בבחירות לכנסת

כללי

דבר יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-18

אזרח יקר, אזרחית יקרה, ערב טוב,

1. בשבועות האחרונים נכנסה מדינת ישראל למה שנהוג לכנות – "תקופת בחירות". הייתה זו הפעם תקופת בחירות יוצאת דופן, שונה ממה שהורגלנו. תקופת בחירות שקטה יחסית. תעמולת הבחירות לא התמשכה על-פני תקופה ארוכה ולא הציפה את חיינו מבוקר עד ליל. נדמה גם כי רוח-הקרב השוררת בין המתמודדים איננה כבעבר. ניתן להניח שהשקט היחסי במערכת הבחירות הנוכחית נבע במידה רבה מחוסר השקט באזורים אחרים, בראש ובראשונה בעקבות המערכה הצבאית בעזה. אמנם המערכה הצבאית, ככל הנראה, תמה, אולם נראה כי השפעותיה עודן ניכרות בשטח והדבר בא לידי ביטוי גם בתוכנה של התעמולה.

אולם בל נשכח: הבחירות שתתקיימנה מחר לכנסת השמונה-עשרה חשובות הן לא פחות מהבחירות בשנים קודמות – וודאי יהיו מי שיגידו כי חשובות הן אף יותר. מחר הוא יום הבוחר ויום הבוחרת. מחר הוא יום חגה של הדמוקרטיה. וגם אם יום הבחירות בא בשנים האחרונות במועדים קרובים מאלה שיועדו לו בחוק – עדיין יום חג הוא. הבחירות לכנסת הן הביטוי העליון של הדמוקרטיה. למעלה מ-9,000 קלפיות תפתחנה מחר בשעות הבוקר בכל רחבי הארץ, על-מנת שנוכל כולנו – כל אזרחי המדינה המחזיקים בזכות הבחירה – לממש את זכותנו ולמלא את חובתנו להשתתף בבחירות שתשפענה השפעה מכרעת על עתיד המדינה בשנים הקרובות ובשנים שלאחר-מכן.

2. אנשי ועדות הבחירות ואנשי ועדות הקלפי – מאות נשים וגברים – עושים מזה זמן רב לילות כימים על-מנת שתהליך הבחירות יתנהל מחר באורח תקין; על-מנת שכל בוחר וכל בוחרת, במרכז ובפריפריה, בצפון ובדרום, בעיר ובכפר, יוכלו לממש את זכותם, להגיע אל הקלפי ולהצביע הצבעה תקינה, חשאית וחופשית. ההצבעה ומלאכת ספירת הקולות מתבצעות בקלפיות השונות – המאוישות בידי אזרחים ואזרחיות, שכניכם לבית המגורים ולמקום העבודה. הבחירות מנוהלות על ידי העם עצמו. אני מודה לכל מי שעשו ועוד יעשו במלאכה הקשה כדי שהמשימה

המרכזית הזו של הדמוקרטיה תצא לפועל כראוי ועל-מנת שתוכלו אתם, אזרחים ואזרחיות יקרים, לבוא וליתן את קולכם בקלפי. קביעתו של יום הבחירות כיום שבתון נועדה אף היא לאפשר לכל אזרח ולכל אזרחית בעלי זכות בחירה להגיע בזמנם החופשי אל הקלפי. ברחבי הארץ מפוזרות גם קלפיות נגישות שנועדו לאנשים עם מוגבלות בניידות. קלפיות הוצבו גם בבתי חולים, בבתי סוהר ובנציגויות ישראל בחוץ-לארץ. ההצבעה בקלפיות אלה, כמו-גם הצבעתם של חיילים, נעשית במעטפות כפולות. ההצבעה במעטפות כפולות, כמו ההצבעה הרגילה, היא חשאית לגמרי ואין איש יכול לדעת כיצד הצביע כל בוחר, מלבד הבוחר עצמו.

3. הסידורים נעשו אפוא ועתה הגיע תורכם, אזרחי המדינה, לבוא ולהצביע. בהגיעכם, נתקו את עצמכם מהמולת הבחירות שליוותה אתכם בשבועיים האחרונים ושאוּלי תלוּה אתכם עד סמוך למקום הקלפי. בתוך המתחם שבו מתבצעת ההצבעה אין תעמולה. כל בוחר עם עצמו, כל בוחרת עם עצמה. בבוא תורכם להצביע תִקְרְאוּ על-ידי ועדת הקלפי, ולאחר שתזדהו באמצעות אחד מאמצעי הזיהוי המוכרים – תעודת זהות, דרכון או רישיון נהיגה בתוקף – תקבלו מעטפה ותסורו אל מאחורי הפרגוד. שם, כל אחד מכם יצביע אך ורק על-פי השקפתו ועל-פי צו מצפונו. זוהי זכותנו היסודית במדינה דמוקרטית – ואני קורא לכולנו לנצלה.

4. יתכן שיש מי מכם שמתקשה להחליט למי לתת את קולו. יתכן שאינכם מוצאים ברשימות המתמודדות רשימה המייצגת את תפיסת עולמכם באופן מדויק. בבחירות שתתקיימנה מחר מתמודדות לא פחות משלושים ושלוש רשימות מועמדים – מספר חסר תקדים – ובכל זאת תתכנה תחושות ש"אין למי להצביע". ובכן – ראוי להצביע, ויש להצביע אך ורק לאחת מן הרשימות המתמודדות בבחירות, זו הקרובה יותר מן האחרות לתפיסת עולמכם בתחומים החשובים לכם. אנא אל תכתבו על פתקי ההצבעה שמות של מי שאינם מתמודדים בבחירות במדינת ישראל, זו אינה הצבעת מחאה. אל נא תצביעו גם בפתק לבן. פתק לבן הוא פתק פסול. הוא איננו נספר ואיננו מובא כלל בחשבון. לכן, פתק לבן איננו פתק מחאה ומי שמצביע בפתק לבן כמוהו כמי שלא הצביע כלל. על-מנת להשפיע בבחירות יש אפוא להצביע

בפתק – אחד ויחיד – שעליו רשומים האות והכינוי של רשימה המתמודדת בבחירות.

5. החופש להביע דעה בענייני המדינה והיכולת להשפיע על דמות השלטון הם שני מאפיינים יסודיים של המשטר הדמוקרטי. שניים אלה מקבלים יחד את הביטוי המובהק ביותר שלהם ביום הבחירות. זהו היום שבו האזרח משמיע את קולו. זהו היום שבו קולו משפיע על אופי הנהגת המדינה.

היותה של מדינת ישראל – מדינה דמוקרטית, אינו דבר מובן מאליה. הזכות של כל אזרח המדינה, מכל מין, מוצא ומגזר, להשתתף בבחירות ולהשפיע על זהותם של הנבחרים שינהיגו את המדינה בכנסת ובמשלה בשנים הקרובות, היא זכות יקרה. די שנביט סביבנו כדי להיווכח עד כמה הזכות לבחור היא מן הנכסים החשובים ביותר שיש לנו כמדינה דמוקרטית. אין ספק שמדינת ישראל היא מן המורכבות שבמדינות העולם. לכל אחד מאיתנו דעה משלו כיצד על המדינה להתמודד עם האתגרים שניצבים לפניה ושעוד נכוננו לה בעתיד. לעיתים אנו נקלעים לויכוחים מרים ולמחלוקות קשות. אולם מחר נתאחד כולנו, אזרחי המדינה בעלי זכות הבחירה, על-מנת שהכנסת שתקום תהווה שיקוף הולם של שוק הרעיונות והדעות במדינת ישראל. שהרי משוק הדעות הזה תצאנה ההכרעות הרוחניות-הגורל.

אני מאחל לכולנו יום בחירות מוצלח.

אליעזר ריבלין
שופט בית-המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת השמונה עשרה

תעמולת בחירות

א. שלטי תעמולה

ושלטי חוצות

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

לכבוד :

באי-כוח הרשימות המתמודדות בבחירות לכנסת ה-18

נציגי רשימות נכבדים,

הנדון: תעמולת בחירות בחוצות –

שמירה על הוראות החוק למניעת מפגעי בטיחות וסביבה

1. בהתקרב מועד הבחירות, ברצוני להסב את תשומת ליבכם לבעיה הקשה של שימוש בלתי-חוקי ופרוע במודעות ובשלטים ברחובות הערים, בצידי הדרכים ובצמתים. מידי מערכת בחירות חוזרת על עצמה תופעה חמורה זו, במסגרתה מכסים שלטים ומודעות תעמולה כל חלקה טובה: קירות בתים, חומות וגדרות, עצים ועמודי תאורה, מעקות בטיחות ודפנות של גשרים ואף תמרורים ושלטי הכוונה ואזהרה לנהגים. דומני שאין צורך להכביר מילים בעניין ההשלכות הקשות הנובעות מכך, ובראשן יצירת מפגעים בטיחותיים ופגיעה באיכות הסביבה.

2. לפיכך, אבקשכם להנחות את כל הפועלים מטעמכם בתעמולת הבחירות, ולהעמידם על החובה להקפיד על שמירת הוראות החוק. בהזדמנות זו אבקש לרענן את זכרוכם באיסורים המרכזיים הרלוונטיים לענייננו וכן לעמוד על התוצאות אותן עלולה הפרתם לגרוור:

א. חוק שמירת הנקיון, התשמ"ד-1984 אוסר על אדם ללכלך את רשות הרבים, ובתוך כך קובע חזקה לפיה המדביק או תולה שלא כדין מודעה או שלט רואים אותו כמלכלך את רשות הרבים. מן הראוי לציין כי לצורך איסור זה רואים גם את מי שתוכנה של המודעה מצביע עליו כמי שהזמין את הכנתו או הדבקתו כמי שלכלך

את רשות הרבים. סעיף העונשין הקבוע בחוק מטיל עונשים של קנס ואף מאסר על הפרת האיסור הנזכר לעיל. פרט לכך, מסמיך החוק שורה של גורמים להוציא צו ניקוי המורה למי שלכלך את רשות הרבים לנקות את שלוכלך, ובמידה שלא קיים צו הניקוי, לבצע את הנדרש על-פיו ולחייב את המצוֹן בתשלום כפל ההוצאות שהוצאו.

ב. חוק הדרכים (שילוט), תשכ"ז–1966 אוסר על התקנת שלט הנראה לעיני מי שנוהג בדרך בין-עירונית, אלא אם ניתן לכך היתר על-פי חוק זה. שלטי תעמולה אינם ממין השלטים העשויים לקבל היתר לפי הוראות החוק. על-כן, רשאות הרשויות המוסמכות לסלק שלטי תעמולה, בכפוף להוראות החוק, ולחייב את בעל השלט בכפל ההוצאות שהוצאו לשם כך. אף בחוק זה קבוע סעיף עונשין המטיל קנס על מתקין שלט בניגוד להוראותיו.

ג. חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט–1959 מורה כי מודעות תעמולה לא יודבקו אלא על לוחות מודעות שיועדו לכך על-ידי הרשות המקומית וכי פרסום חוצות ייעשה רק על גבי "מיתקן פרסום חוצות", כמובנו בחוק. בחוק זה נקבעה סנקציה של מאסר או קנס על המפר את הוראותיו. כן רלוונטיות לעניינו הסמכויות המוקנות בחוק ליו"ר ועדת הבחירות: לצד הסמכות הכללית ליתן צו מניעה במקרה של הפרת הוראות החוק, בסמכות יו"ר ועדת הבחירות, עד היום ה-60 לאחר יום הבחירות, ליתן צו המחייב את המתמודדים להסיר מודעות שהודבקו או הוצגו בניגוד להוראות החוק ולנקות או לשקם את המקרקעין שהושחתו כתוצאה מכך. במקרה של אי-קיום צו כאמור, בסמכות יו"ר ועדת הבחירות להורות לגורמים הרלוונטיים לבצע את הנדרש על-פי הצו, ובמקביל להורות ליו"ר הכנסת לנכות את עלות ביצוע הצו מכספי מימון המפלגות

להם זכאי מי שכנגדו ניתן הצו. בהקשר זה אעיר כי אם אדרש להפעיל סמכותי זו, הרי שיש בכוונתי לראות בתוכן המודעה ראייה נסיבתית לזהות רשימת המועמדים העומדת מאחוריה, באותם מקרים בהם לא תישא המודעה את שם הרשימה המזמינה, כדרוש בחוק.

ד. חוק העונשין, התשל"ז-1977: עוד ראוי לתת את הדעת להוראות חוק העונשין, ובכלל זה לסעיף 169 לחוק, האוסר השחתת פני מקרקעין ולסעיף 196א לחוק זה, הקובע כי יראו כמבצע עבירה לפי סעיף 196 מי שתוכנה של המודעה מצביע עליו.

3. הנה-כי-כן, נושא התעמולה בחוצות מוסדר בשורה של הסדרים חקוקים, הכוללים גם מנגנוני אכיפה כמפורט לעיל. אלא שהניסיון מלמד כי במנגנונים אלה אין כדי להרתיע מפני תעמולת בחירות בלתי-חוקית בחוצות ואף לא כדי להבטיח את הסרת המודעות הבלתי-חוקיות ואת מניעתם של המפגעים הבטיחותיים והסביבתיים הכרוכים בהן. אשר-על-כן, רואה אני לנכון להתייחס למספר דרכים נפוצות של תעמולה בחוצות שפגיעתן רעה במיוחד ובאשר אליהן נדרשים אתם להקפיד הקפדה יתרה על שמירת החוק.

הדרך הראשונה היא שימוש במודעות מודבקות. מודעות אלה אין ניתנות להסרה בנקל ולרוב מוסיפות להתנוסס בחוצות זמן רב לאחר תום מערכת הבחירות, תוך שהן גורמות נזק לרכוש ציבורי ופרטי ומכערות את הסביבה. על-כן, אבקשכם להקפיד כי הפועלים מטעמכם ידביקו מודעות אך ורק על לוחות המודעות המוקצים לכך.

הדרך הבעייתית השנייה הינה התעמולה בדרכים הבינעירוניות. השלטים הנתלים בדרכים הבינעירוניות מסכנים את הנוסעים בדרך. זאת, באשר הם מסיחים את דעתם של הנהגים ובמקרים

רבים אף ניתקים ממקומם ומתעופפים בכבישים באופן היוצר מפגע בטיחותי של ממש. בנוסף, מובן שאין צורך לעמוד על חומרת הדבקתן של מודעות תעמולה על גבי תמרורים ושלטי הכוונה. על-כן אבקשכם להקפיד להורות לפועלים מטעמכם להימנע באופן מוחלט מלהדביק ומלתלות מודעות ושלטי תעמולה בנתיבי התחבורה הבינעירוניים.

דרך בעייתית נוספת הינה חלוקת כרוזי תעמולה ("פליירים") בצמתים. חלוקת הפליירים בצמתים מסכנת אף היא את הנוסעים בדרך, כמו גם את מחלקי הפליירים עצמם – לרוב ילדים – המסתכנים בהתרוצצם בין המכוניות. זאת ועוד, פליירים אלה נזרקים עד מהרה על-ידי הנהגים והולכי-הרגל ומלכלכים עד מאוד את הסביבה. על-כן אבקשכם להימנע גם מהפצת חומרי תעמולה בדרך זו.

4. אבקשכם כי תיתנו דעתכם להוראות החוק הנוגעות לעניין ולדגשים הנזכרים לעיל ותפעלו בצורה נחושה בכדי להבטיח כי מערכת הבחירות לא תהא כרוכה בפגיעה בטיחות בדרכים ובאיכות הסביבה. אציין כי הנחתי את גורמי אכיפת החוק לנקוט גם מטעמם באמצעי אכיפה אפקטיביים ואני רואה לנכון להעמידכם על-כך.

בברכה,

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תב"כ 1/18

המבקש : מיכאל איתן

נגד

המשיבה : תנועת קדימה

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

1. המבקש עותר לצוות על המשיבה מלהימנע מפרסומים המהווים תעמולה המכוונת כנגד מנהיג מפלגת הליכוד, שאינם נושאים סימני זיהוי של המפרסם בניגוד להוראת סעיף 10(א)(3) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: החוק). הוראה זו קובעת, בין השאר, את הצורך לציין את שם רשימת המועמדים שמטעמה מפורסמות המודעות. המשיבה, בכתב התשובה שהגישה, מאשרת כי הפרסומים נשוא הבקשה הוזמנו על ידה. לטענתה, במודעות שפורסמו מטעמה בעיתונות היומית צוין שמה במפורש, אך לעומת זאת, לא הוזכר שמה במפורש במודעות שפורסמו במתקני פרסום חוצות (ובכלל זה גם על גבי אוטובוסים) ובאינטרנט. עוד מפנה המשיבה להוראת סעיף 10(ב) לחוק אשר לטענתה מוציא פרסומים הנעשים במתקני פרסום חוצות מההסדר

הקבוע בסעיף 10 לחוק, לגבי מודעות מודפסות. לגוף הדברים מודיעה המשיבה כי היא פועלת בימים אלו להוספת שמה על גבי הפרסומים האמורים. לדבריה, השילוט מופיע על גבי כ-1000 אוטובוסים ברחבי הארץ ולהערכתה תוך שישה ימים מהיום ניתן יהיה להשלים את הוספת הכיתוב על גבי האוטובוסים. אשר לפרסומים באינטרנט, טוענת המשיבה כי הוראת החוק עליה נסמך המבקש אינה חלה על פרסומים אלה. מכל מקום, כך מציינת המשיבה, אף כי בפרסומת הראשונית באתרי האינטרנט (ה-"באנר"), אין ציון מפורש של שם הרשימה, הרי נגיעה בו מפנה לאתר פרסומת שבתחתיתו מופיע שם הרשימה. בנסיבות אלה, טוענת המשיבה כי אין מקום להוציא צו מניעה בעניינה.

2. אשר לטענה הראשונה – סעיף 10(ב) לחוק, עוסק בפרסומי תעמולה הנעשים על גבי מתקני פרסום חוצות, כמשמעים בהגדרה המופיעה בסעיף. הוראת הסעיף נועדה להבטיח, בראש ובראשונה, את ההזדמנות השווה לפרסום דברי תעמולה על-ידי המתמודדים בבחירות ואין היא גורעת, בשום פנים, מן הדרישה הקבועה בסעיף 10(א) לחוק בדבר ציון פרטי המפרסם. הדיבור המצוי בסעיף 10(ב)3 לחוק, כי הוראות הסעיף באות על אף האמור בהוראות סעיפים 9, 10(א) ו-10א' אינם באים אלא ליישב בין המאפיינים את הפרסום במתקני פרסום חוצות לבין הוראות שאינן רלוונטיות, כגון הוראות בדבר גודל המודעות, מקום פרסומם וכיו"ב.

3. אלא שכאמור, המשיבה מתחייבת לתקן את הפרסומים שכבר נעשו ולהימנע מפרסומים אסורים בעתיד, ולפיכך אין מקום

למתן צו מניעה – ובלבד שהאמור יבוא על תיקונו בתוך שלושה ימים מהיום.

כיוון שבאה הסכמה מצד המשיבה להימנע מפרסום אסור בכל אמצעי הפרסום הקיימים כאן, ולאור הזיהוי, ב"דף העוקב" באתר האינטרנט – לא ראיתי להתייחס לעניין זה היום.

אם רצונו של המבקש לקיים בירור מלא לעניין דרכי הפרסום באינטרנט – עליו לפנות בבקשה מפורטת מתאימה.

ניתנה היום, ז' בכסלו התשס"ט (4.12.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

ב. איסור שימוש בילדים
בתעמולה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

לכבוד
מר מיקי בר
מנהל הקריאייטיב של קמפיין הגמלאים
בפקס': 03-7678081

שלום רב,

הנדון: תשדירי הבחירות

הריני להפנותכם לסעיף 2 ג לחוק הבחירות (דרכי תעמולה),
התשי"ט-1959, הקובע כי "לא ישותף בתעמולת בחירות ילד שגילו
מתחת לגיל 15; לענין זה, 'שיתוף' בתעמולת בחירות – למעט
שימוש בתעמולת בחירות, בצילום או בהקלטה שבהם מופיע ילד
בפעילות שגרתית".

הנה-כי-כן, אם הילדים המופיעים בצילומים שלגביהם
מתייחסת בקשתכם מצויים ב"פעילות שגרתית" – אין בכך מניעה.

בברכה,

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תב"כ 3/18

המבקש : ליאור מרגוז

נגד

המשיבה : מפלגת התנועה הירוקה מימד

**בקשה למתן צו להסרת מודעות
תעמולה**

החלטה

1. המבקש מלין על-כך שהמשיבה – מפלגת התנועה הירוקה – מימד – "עושה שימוש בתינוק קטן לצרכי תעמולה בפרסומים רבים". הוא סבור כי יש בכך משום הפרה של חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959. (להלן : החוק).

2. לא כך הדבר. המשיבה, באמצעות בא-כוח ד"ר הכהן, מודיעה כי התינוק המופיע בפרסומים מטעמה אינו אלה יצירה גרפית-אלקטרונית של עיבוד ממוחשב וכי אין זו תמונתו של תינוק חי בשר ודם.

סעיף 2ג לחוק מורה כי "לא ישותף בתעמולת בחירות ילד שגילו מתחת לגיל 15". משמדובר ביצור וירטואלי אין לומר כי הוא "ילד" וקשה, בדרך כלל, לקבוע את גילו. החוק אוסר שיתוף של ילדים בתעמולת בחירות, למעט המקרים בהם הם מופיעים בצילום של פעילות שגרתית. כוונת ההוראה היא למנוע ניצולם המכוון של ילדים רכים בשנים לצורך תעמולת בחירות שבה הם נוטלים, שלא בטובתם, חלק. מאליו יובן כי אין החוק בא להקנות "הגנה" ליצור שאינו אלא פרי רוחו של היוצר ומעשה ידיו של המחשב. התמונה הוירטואלית, במקרה שלפנינו, כך ראוי להוסיף, היא תמונה המדגימה דמות נעימה לעין שאינה פוגעת בכבודם של כלל התינוקות ואולי אף מוסיפה להם חן.

כיוון שכך, אין מקום להיעתר לבקשה להוציא צו המונע את "שיתופו" של "הילד" בתצלומי בחירות.

ניתנה היום, א' בשבט התשס"ט (26.1.2009).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

ג. שידורי תעמולת
בחירות בטלוויזיה וברדיו

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

החלטה בעניין זמני השידור של תעמולת הבחירות בטלוויזיה וברדיו
ובנושאים נלווים בבחירות לכנסת ה-18

לאחר שקיימתי התייעצות עם ועדת הבחירות המרכזית ועם מנהלי רשות השידור והרשות השנייה לטלוויזיה והרדיו, וכן עיינתי בהצעות שהוגשו לי מטעם גורמי התקשורת, החלטתי – לפי הסמכות הנתונה לי בסעיפים 15, 15א ו-16ג לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התש"ט-1959 – לקבוע את זמני שידור תעמולת הבחירות בטלוויזיה וברדיו לקראת הבחירות לכנסת ה-18, כדלקמן:

א. טלוויזיה בשפה העברית –

- (1) רשות השידור – ערוץ 1 – בימים א'-ה' ובמוצאי שבת, בשעה 15:22.
- (2) הרשות השנייה – ערוץ 2 – בימים א'-ה' ובמוצאי שבת, בשעה 15:23.
- (3) הרשות השנייה – ערוץ 10 – בימים א'-ה' ובמוצאי שבת, בשעה 00:18.

ב. טלוויזיה בשפה הערבית –

- (1) ערוץ 33 – בימים א'-ה', בשעה 17:30 וביום ו', בשעה 00:16.
- (2) ערוץ 2 – בימים א'-ו', בשעה 15:16.
- (3) ערוץ 10 – בימים א'-ו', בשעה 00:16.

ג. שידורי הרדיו –

(1) רשת ב'

משבצת הבוקר, בימים א'-ו', בתום מהדורת החדשות של השעה
08:00.

משבצת הצהריים, בימים א'-ו', בתום מהדורת החדשות של
השעה 14:00.

משבצת הערב, בימים א'-ה', בתום מהדורת החדשות של השעה
19:00.

(2) בשפה הערבית – רשת ד'

משבצת הבוקר, בימים א'-ו', בשעה 09:00.

משבצת הערב, בימים א'-ה', בשעה 18:35.

במוצאי שבת, בשעה 21:00.

(3) בשפה הרוסית – רק"ע

משבצת הבוקר, בימים א'-ה', בשעה 08:30.

משבצת הערב, בימים א'-ה', בשעה 18:30.

(4) בשפה האמהרית – רק"ע

בימים א'-ה', בשעה 13:45.

(5) אם תוגשנה בקשות לשידור בשפות נוספות תתקבל החלטה
מתאימה.

החלטה זו בעניין מועדי השידור נתקבלה בעקבות דברים שהשמיעו
חברי ועדת הבחירות ונציגי רשויות השידור השונות, ומתוך רצון לאזן בין
האינטרסים השונים של הציבור לבין הצרכים והאינטרסים של גורמי
השידור.

אשר ליחידות השידור, החלטתי לאפשר לרשימות השונות לעשות שימוש בתשדירים קצרים בני 2 דקות ברדיו בשפה העברית – אפשרות שלא הייתה קיימת קודם לכן – וזאת כדי להרחיב את מספר התשדירים של הרשימות החדשות. לפיכך, יהיו יחידות השידור כדלקמן:

א. משך יחידות השידור –

(1) בטלוויזיה בשפה העברית - 2, 3, 4 או 5 דקות. 10 דקות

מהזמן שהוקצב לרשימה

ניתן יהיה לחלק ליחידות בנות דקה אחת.

(2) בטלוויזיה בשפה הערבית - 1, 2, 3, 4 או 5 דקות.

(3) ברדיו בשפה העברית - 2, 3, 4 או 5 דקות.

(4) ברדיו בשפות ערבית, רוסית ואמהרית - 2, 3, 4 או 5 דקות.

ב. מספר יחידות שידור למפלגה אחת – בכל משבצת שידור –

(1) בטלוויזיה בעברית - עד 5 יחידות שידור למשבצת שידור.

(2) בטלוויזיה בערבית - יחידת שידור אחת למשבצת שידור.

(3) ברדיו (בכל השפות) - יחידת שידור אחת למשבצת שידור.

שידורי התעמולה יתחילו כולם ביום ה-27 לינואר 2009 ויסתיימו בכל אמצעי התקשורת, למעט שידורי הטלוויזיה בעברית, ביום שני ה-9 לפברואר 2009 בשעה 19:00.

שידורי הטלוויזיה בעברית, בכל הערוצים, יסתיימו ביום ראשון ה-8 בפברואר 2008, בתום כל שידורי התעמולה של אותו יום.

אליעזר ריבלין

שופט בית המשפט העליון

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת השמונה-עשרה

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

המבקש : אדוארד בלאו, בא-כוח מפלגת עלי"ה

נגד

המשיבה : מפלגת קדימה

**הקצאת זמני שידור במערכת
בחירות לכנסת ה-18 בקשה למתן צו
מניעה**

החלטה

מפלגת עלי"ה – עמנו למען ישראל המתחדשת (להלן : עלי"ה),
הגישה רשימת מועמדים לקראת הבחירות לכנסת ה-18 (כינוי
הרשימה הוא "ישראל המתחדשת בראשות מיכאל נודלמן").
עלי"ה עותרת להקצות לה דקות שידור נוספות במסגרת תעמולת
הבחירות בטלוויזיה וברדיו, לפי סעיפים 15 ו-15א לחוק הבחירות
(דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן : חוק התעמולה). סעיף 15
קובע, לעניין שידורים ברדיו, כי "... לכל מפלגה ורשימת מועמדים
יינתנו 15 דקות, ולכל מפלגה המיוצגת בכנסת היוצאת – 4 דקות
נוספות לכל חבר שלה בכנסת". סעיף 15א קובע, לגבי שידורים
בטלוויזיה, כי "... לכל מפלגה ורשימת מועמדים יינתנו 7 דקות,
ולכל מפלגה המיוצגת בכנסת היוצאת – 2 דקות נוספות לכל חבר

שלה בכנסת". טענתה של עלי"ה היא כי היא זכאית לדקות הנוספות כיוון שבראש רשימתה ניצב מר מיכאל נודלמן, המכהן בכנסת היוצאת במסגרת הרשימה שהגישו במשותף מפלגת קדימה ועלי"ה.

כאמור, מפלגת קדימה ומפלגת עלי"ה הגישו רשימת מועמדים משותפת בבחירות לכנסת היוצאת – זאת על-פי הסכם שנחתם ביניהן. שתי המפלגות מיוצגות אפוא בכנסת על-ידי סיעה אחת – סיעת קדימה. על-פי ההסכם, חבר מטעם עלי"ה לא יפרוש ולא יתפלג מסיעת קדימה בכל תקופת הכנסת ה-17. ואכן, בהרכב הסיעתי של הכנסת דהיום קיימת סיעת קדימה המונה 29 חברים ובהם ח"כ נודלמן. כפי שצוין, בבחירות לכנסת הבאה יתמודד ח"כ נודלמן במסגרת רשימה נפרדת, והשאלה היא אם בנסיבות אלה זכאית עלי"ה לדקות נוספות בתעמולת הבחירות כיוון שהיא בבחינת "מפלגה המיוצגת בכנסת היוצאת".

בחינת פשוטו של לשון עשויה הייתה להוביל לתוצאה שעלי"ה חותרת לה, אולם אין זו התוצאה הנכונה לאור תכליתו של החוק וגלגוליו. הסעיפים הנזכרים קיימים בחוק התעמולה, בנוסח דומה, מאז נחקק חוק התעמולה בשנת 1959, עוד בתקופה שבה התמודדו בבחירות לכנסת סיעות המיוצגות בה וקבוצות בוחרים שאינן מיוצגות בה. באותה עת, התיבה "מפלגה" בחוק התעמולה לא כיוונה ל"מפלגה" במשמעות של חוק המפלגות, התשנ"ב–1992 (שנחקק לאחר מכן), אלא הפרשנות שנתקבלה הייתה כי "מפלגה" היא רשימת מועמדים שהוגשה בידי סיעה המיוצגת בכנסת, ואילו "רשימת מועמדים" היא רשימה חדשה מטעם קבוצת בוחרים שאין לה ייצוג בכנסת. את ההיגיון במתן

זמן שידור רב יותר למפלגות "היסטוריות" ניתן למצוא בדברי השופט לנדוי בבג"צ 246/81 אגודת דרך ארץ נ' רשות השידור, פ"ד לה(4) 1 (1981): "המפלגות הגדולות, 'ההיסטוריות', הנאבקות ביניהן על הבכורה בכנסת הבאה, זקוקות, מטבע הדברים, לזמן רב יותר בהרבה מרשימה, שזה עתה נולדה, כדי לתת דין וחשבון לבוחר על מעשיהן בעבר הרחוק והקרוב וכדי למתוח ביקורת על מחדליהן של המפלגות היריבות להן" (ראו גם בג"צ 637/88 תנועת לאו"ר נ' יו"ר ועדת הבחירות לכנסת, פ"ד מב(3) 495).

היום שמורה הזכות להגיש רשימת מועמדים למפלגה בלבד (ראו סעיף 5א לחוק-יסוד: הכנסת). אפשר שמוטב היה אילו לאור השינוי הזה היה נעשה שינוי מתאים גם בסעיפים 15 ו-15א, אשר כאמור נוקטים עוד מקדם בלשון "מפלגה". אולם כך או אחרת התכלית בעינה נשארת, לאמור: דקות השידור הנוספות שמורות לסיעה בכנסת היוצאת. לענייננו, הסיעה המיוצגת בכנסת היוצאת היא סיעת קדימה. יודגש: כיוון שסיעת קדימה מיוצגת גם היום על-ידי 29 חברי כנסת (ובהם ח"כ נודלמן), זכאית היא בבחירות הבאות לדקות שידור בהתאם. אילו ניתנו לעלייה דקות שידור בשל היותה מפלגה המיוצגת על-ידי ח"כ נודלמן בכנסת היוצאת, משמעות הדבר הייתה כאילו היו חברים בכנסת היוצאת 121 חברים. ברי כי לא לתוצאה זו כיוון המחוקק.

התוצאה היא שדקות השידור הנוספות יוקצו בהתאם להרכב הסיעתי של הכנסת היוצאת. לרשימת המועמדים של עלייה יוקצו שבע דקות.

ניתנה היום, י"ח בטבת התשס"ט (14.1.2009).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

לכבוד

הגב' ענת סרגוסטי

מנכ"ל אגינדה

מרכז ישראלי אסטרטגיה תקשורתית

רח' יגאל אלון 159

תל-אביב - 67443

שלום רב,

הנדון : פסילת תשדירי בחירות

סימוכין : מכתבך מיום 29 בינואר 2009

הריני מודה לך מכתבך בשם ארגון אגינדה מיום 29.1.2009, בו את מפנה תשומת ליבי לתוכן תשדירי הבחירות של מפלגת "ישראל ביתנו". את מציינת כי מתוך התשדירים עולה ריח רע וחשש לגזענות בוטה כלפי אזרחי ישראל הערבים. בחנתי, עוד קודם לקבלת המכתב, את התשדירים ונותר ספק בליבי אם יש מקום לפסול אותם או חלק מהם. כפי שאת מציינת, בצדק, ספק רב אם התשדיר נופל בגדר איסור חוקי מפורש. ספק זה צריך, כבר נאמר, שיפעל לטובת חופש הביטוי.

ליושב-ראש ועדת הבחירות מסורה הסמכות שלא לאשר תשדירי בחירות לפי סעיף 15(ד) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959. הפעלת הסמכות הזו מהווה פגיעה בחופש הביטוי. חופש הביטוי בישראל משתרע גם על הבעת דעות חריגות, קיצוניות ואף פוגעות. הוא משתרע גם על ביטוי שיש בו משום ביזוי והשפלה. כאשר הפגיעה עוברת רף מסוים, עשויה להיות מופעלת הסמכות להגביל את חופש הביטוי, אולם לפי השקפתי, הצורך בפלורליזם של דעות – המתעצם בתקופת בחירות – מחייב, בדרך כלל, להרחיב את גבולות השיח באופן שתכללנה בו גם דעות פוגעניות. אכן, בתקופת בחירות נודעת חשיבות רבה במיוחד לקיום שוק חופשי של דעות פוליטיות המוביל לדיון ציבורי פתוח ולעיצוב דעת הקהל. תשדירי הבחירות הם במה מרכזית להצגת הרשימות המתמודדות וחבריהן. הם אמצעי חשוב למימוש חופש הביטוי הפוליטי. לעיתים מתחדד בתשדירים אלה המסר שכל רשימה מבקשת לשדר לציבור – לעיתים הוא לא רק מתחדד אלא גם מועצם לצרכים פוליטיים.

בשל כל אלה, אני סבור שפסילת תשדיר – שהיא מהלך של צנזורה, קרי הגבלה מראש המהווה פגיעה קשה בחופש הביטוי הפוליטי – צריכה להיעשות רק בהתקיים שיקולים נוגדים שהסתברותם ועוצמתם מצדיקה זאת; רק כאשר התשדיר הנדון חורג מן המתחם הרחב שמעוצב על-ידי רף הסיבולת של החברה הישראלית. פסילת תשדיר, שיש בה כאמור משום צנזורה, היא גם מוצא אחרון, שיש לנקוט בו רק אם לא נותרה ברירה אחרת. לפי אמות-המידה האלה, לא סברתי כי יש מקום לפסול את התשדירים נשוא מכתבך – כמו גם תשדירים אחרים שניצבו על גבול המותר.

בסופו של חשבון, עמדתי היא שיש לאפשר לרשימה לממש את חופש הביטוי שלה, ולהביא את דברה לפני הציבור – לשיפוטו. בחינת מכלול התשדירים מלמדת כי אל מול עמדתה של רשימת "ישראל ביתנו" – המובאת בתשדירים בעיקר באמצעות התבטאויות שפורסמו זה מכבר - הציגו רשימות אחרות עמדות מנוגדות, בין היתר, תוך התייחסות ישירה להשקפותיה של רשימת "ישראל ביתנו". התשדירים שמנגד כוללים אף הם מסרים תקיפים. העמדות חשופות לאור השמש. בכל אלה לא ראיתי להתערב.

בברכה,

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

לכבוד
מר אלי אמיתי
מנהל רשות הטבע והגנים
רח' עם ועולמו 3, גבעת שאול
ירושלים – 95463

שלום רב,

הנדון: בקשה לבדיקת תשדיר תעמולה מטעם מפלגת "עלה ירוק"
סימוכין: מכתבך מיום 27 בינואר 2009

אני מודה לך על מכתבך מיום 27 בינואר 2009. הדברים הכלולים בו נגעו לליבי. לצערי לא אוכל להיעתר לבקשה לאסור את הקרנתו של תשדיר התעמולה מטעם רשימת "עלה ירוק". אתה מלין על-כך כי בתשדיר בו נראה נציג מטעם המפלגה, כשהוא יושב על קברו של דוד בן-גוריון, מעשן סיגריה (!) ומשמיע דברי ליצנות – יש משום ביזוי זכרו של מנהיג דגול. אודה על האמת, גם לי הסב התשדיר חוסר נחת – אם לומר את המעט.

לו דעתי היית בת משקל, הייתי מעיר לו לנציג המפלגה כי כלל הוא באומות מתוקנות שאין פוטרים את זכרם של האבות המייסדים של המדינה בדברי ליצנות. דא עקא, שאין אני אמון על הטעם הטוב. "הוולגריות של איש אחד היא הפואטיקה של האחר" – פסק בעיתו השופט הדגול John Marshall Harlan, ורצה

לומר: איש איש וטעמו (או חוסר טעמו) – עד שאין להצר את חירות הביטוי של גס הרוח יותר משאנו מצרים את דבריו של אנין הטעם. כיוון שכך, בחרתי שלא להתערב בשידור.

אשר לכך שהצילום נעשה ללא אישורה של רשות הטבע והגנים, חזקה על היועץ המשפטי לממשלה שיבדוק את הדברים ויבחן אם יש בכך משום עבירה בת עונשין.

בברכה,

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תב"כ 4/18

המבקש : רא"ל (מיל') משה יעלון
הליכוד תנועה לאומית ליברלית

נגד

המשיבים : מפלגת קדימה

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

העותר רא"ל (מיל') משה יעלון מרשימת "הליכוד" לכנסת מבקש למנוע שידור הרדיו מטעם מפלגת "קדימה".

השידור, כך נאמר בבקשה, כולל ציטוט כביכול מדברים שאמר המבקש על מר נתניהו לאמור "שהוא שטחי, לא רציני ולא קורא חומר מודיעיני". העותר מכחיש את הדברים ומלין על כך שדברי ההכחשה אינם מובאים בתשדיר.

לא אוכל להועיל לו לעותר. יש להניח כי לא כל אשר נאמר בתשדירי התעמולה אמת הוא. אכן הדבר אינו ראוי אלא שאין ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית כלים לבחון את אמיתות הדברים;

ממילא אין בידי הכח לפסול את השידור מטעם זה. שקר - אין לו רגליים – בכך יוכל להתנחם העותר, אלא שהקביעה מה הוא שקר אינה בידי.

איני סבור, כדעת העותר, שיש בדברים משום שימוש בצה"ל לצורך תעמולת בחירות באופן היוצר רושם כי צה"ל מזוהה עם רשימה זו או אחרת.

לפיכך, נדחית הבקשה.

ניתנה היום, ב' שבט תשס"ט (27.1.09).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תב"כ 5/18

המבקש : לואי ליפסקי

נגד

המשיבים : 1. מפלגת קדימה
2. האיחוד הלאומי

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

המבקש מלין על כך שמפלגת קדימה משלבת בשידורי התעמולה שלה קטעים מוסיקליים מתוך ההמנון הלאומי – "התקווה". עוד הוא מתרעם על כך כי רשימת האיחוד הלאומי כוללת סיעה הקרויה "התקווה" וכי הרשימה משלבת את שם ההמנון הלאומי בשידורי התעמולה שלה. הוא מבקש למנוע את הדבר.

שאלה זו דומה – לאמור, שאלת השימוש בצלילים מוסיקליים מתוך ההמנון נדונה בפני יושבת-ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-17. כבר אז באה יושבת-הראש לכלל מסקנה כי הדבר אינו עולה כדי עבירה על חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט–1959 והדברים מפורטים בהחלטתה מיום 9/2/06. לכך אוסיף

כי לכאורה אין בשימוש בצלילים מתוך מנגינת "התקווה" (או צלילים דומים להם מתוך ה"מולדבה" של סמטנה) משום הפרת חוק הדגל, הסמל והמנון המדינה, תשי"ט–1949. הוא הדין בשימוש בתיבה "התקווה" בשם של סיעה או מפלגה.

הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ב' שבט תשס"ט (27.1.2009).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

ד. הטעיה
בתעמולת
בחירות

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תב"כ 2/18

המבקשת : מועצת יש"ע

נגד

המשיבים :
1. מטה יוזמת ז'נבה
2. מפלגת העבודה
3. מפלגת מרץ
4. מפלגת קדימה

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

המבקשת, מועצת יש"ע, טוענת כי מודעות שפורסמו בעת האחרונה בעיתונות הכתובה ועל-גבי שלטים, מטעם המשיבה 1 (מטה יוזמת ז'נבה), מהוות "תעמולת בחירות סמויה" עבור המשיבות 2-4 (מפלגת העבודה, מפלגת מרץ ומפלגת קדימה). מדובר במודעות שכותרתן "יוזמת ז'נבה טוב ליהודים", ואשר מפרטות את יתרונותיה של היוזמה אליבא דכותבי המודעות. לדעת המבקשת, מודעות אלה משרתות את מפלגות השמאל ואינן עולות בקנה אחד עם דרישות החוק לגבי מודעות תעמולה.

אין להיעתר לבקשה. המודעות נשוא הבקשה אינן מהוות תעמולת בחירות עבור מפלגה זו או אחרת, והן נחזות כהבעת דעה

בעניין שעל סדר יומה של המדינה, מטעמו של גוף שאינו מפלגה המתמודדת בבחירות. גם בערב בחירות, ואולי דווקא בערב בחירות, אין לחסום פרטים בציבור מלהביע עמדות שונות וזאת גם אם עמדות אלה מקובלות, כולן או מקצתן, על מפלגות מסוימות. בענייננו אין מדובר בקריאה להצביע למפלגה מסוימת, ואף הבקשה עצמה מציינת שלוש מפלגות שונות המתמודדות זו מול זו, כמשיבות. די בטעמים הללו כדי לשלול עילה למתן צו מניעה כמבוקש.

אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, א' טבת התשס"ט (28.12.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

פסילת רשימות ומועמדים

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

- המבקשים:**
1. ח"כ זהבה גלאון
 2. ח"כ אבשלום וילן
 3. ח"כ איתן כבל
 4. הנרי אלקסלסי
 5. חיים אברהם
 6. רפאל (פרדי) כהן

נגד

המשיב: משה פייגלין

**בקשה להתיר הגשת בקשה לפסילת
מועמד ללא חתימה של שליח
מחברי ועדת הבחירות המרכזית**

החלטה

1. המבקשים פנו לוועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-18 בבקשה כתובה לקבוע כי המשיב, מר משה פייגלין, הנכלל ברשימת הליכוד-אח"י, מנוע מלהשתתף בבחירות לכנסת לפי סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת. הבקשה התקבלה אמש (4.1.2009), בשעה 17:00. סמוך לאחר שהתקבלה הודע לבאת-כוח המבקשים כי לא ניתן לקבל את הבקשה בדרך שבה הוגשה. טעם הדבר: הבקשה לא נחתמה בידי שליח מחברי הוועדה המרכזית, כנדרש לפי סעיף 63א(א) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט—1969 (להלן: חוק הבחירות).

משנודע הדבר לבאת-כוח המבקשים היא פנתה בבקשה מנומקת להתיר למבקשים להגיש את בקשת הפסילה ללא חתימה של שליח מחברי ועדת הבחירות (הבקשה נחתמה בידי חמישה חברי ועדה בלבד, וכן בידי ח"כ אבשלום וילן שאינו חבר ועדה). הנימוק העיקרי לבקשה זו נעוץ בחשיבות המרובה ובאופי המהותי של ההוראה הקבועה בסעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת. באת-כוח המבקשים סבורה כי אין מקום להגביל את הבחינה המהותית הנדרשת לפי חוק יסוד על-ידי "דרישה פרוצדוראלית" הקבועה בחוק רגיל. באת-כוח המבקשים מטעימה עוד את האופי הפוליטי של ועדת הבחירות, וטוענת כי במקרה זה לא עלה בידה לגייס את מספר החברים הנדרש בשל "שיקולים פוליטיים צרים", כלשונה.

2. טענות אלה אין לקבל. סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת, הקובע את העילות לפסילת רשימה או מועמד, קובע גם בסעיף-קטן (ד) כי "פרטים לענין הדיון בוועדת הבחירות המרכזית... ייקבעו בחוק". ואכן, בסעיף 63א לחוק הבחירות נקבעו פרטים כאלה וממילא אין לומר כי סעיף אחרון זה עומד בסתירה להוראת חוק בדרגה נורמטיבית גבוהה יותר; סעיף 63א בא להסדיר את הדרך שבה מיושמת הוראת חוק היסוד, וכך הוא מורה אותנו בסעיף-קטן (א):

(א) בקשה לקבוע כי מועמד מנוע מלהשתתף בבחירות לכנסת לפי סעיף לא לחוק-יסוד: הכנסת, תיחתם בידי שליח מחברי הוועדה המרכזית ותוגש לוועדה המרכזית לא יאוחר משבעה ימים מיום הגשת רשימת המועמדים הכוללת את שם המועמד; החלטת הוועדה לפי סעיף קטן זה תינתן לא יאוחר מהיום ה-25 שלפני יום הבחירות.

לשון החוק ברורה. על הבקשה להיחתם בידי שליח מחברי הוועדה המרכזית בטרם תוגש לוועדה המרכזית. החתימה היא תנאי להגשת הבקשה

לוועדה המרכזית. אין זה רק הפירוש הלשוני של הסעיף אלא גם הפירוש התכליתי. אין המדובר ב"דרישה פרוצדורלית" כלשון הבקשה. הוראת הסעיף נועדה לקבוע סייגים לעצם הגשת הבקשה מתוך הבנת ההשלכות הנובעות מהוראת הסעיף ומתוך רצון למנוע את ניצולה לרעה. ההוראה נועדה להתנות את עצם הגשת הבקשה בהיותה משותפת לשליש, לפחות, מחברי הוועדה. על הגיונה של ההוראה עמד יו"ר ועדת החוקה חוק ומשפט, ח"כ אופיר פינס, במהלך הדיון בכנסת בהצעת החוק: "... אני חששתי מאד ממניפולציה בסעיף הזה. חששתי, שמאן דהו יחליט על מאן דהו שהוא גזען, או תומך במאבק מזוין כנגד המדינה, יפנה לוועדת הבחירות המרכזית במהלך מערכת הבחירות, ידרוש לפסול אותו, ינהל תעמולת בחירות שלמה על ראשו של כל אחד בבית הזה, ובזה יעשה את הבחירות שלו. אנחנו הצלחנו לנטרל את הבעייתיות הזו באמצעות החלטה שאני חושב שהיא הייתה במקומה. בעצם מדובר בשתי החלטות. החלטה ראשונה אומרת כך: מי שיכול לבוא היום ולבקש פסילה של רשימה, או של חבר ברשימה, יהיה רק פורום, או קוורום, שמונה לפחות שליש מחברי ועדת הבחירות המרכזית. שליש, לא פחות. לא כל חבר ועדת הבחירות המרכזית יוכל לבוא ולבקש בקשת פסילה מהוועדה". המבקשים סבורים כי ניתן להתעלם מלשון החוק ומן המהות הטבועה בו. בכך הם שוגים.

סוף דבר: הבקשה הוגשה שלא לפי הוראות החוק ולכן הוריתי למנכ"לית ועדת הבחירות המרכזית שלא לקבלה.

ניתנה היום, ט' בטבת התשס"ט (5.1.2009).

אליעזר ריבלין
 שופט בית המשפט העליון
 יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
 לכנסת השמונה-עשרה

בבית המשפט העליון

ע"ב 561/09

בפני:

כבוד הנשיאה ד' ביניש

כבוד השופטת א' פרוקצ'יה

כבוד השופט א' א' לוי

כבוד השופט א' גרוניס

כבוד השופטת מ' נאור

כבוד השופטת ע' ארבל

כבוד השופט ס' ג'ובראן

כבוד השופטת א' חיות

כבוד השופט י' דנציגר

המעוררים:

1. בל"ד - המפלגה הלאומית הדמוקרטית

2. רע"מ - תע"ל הרשימה הערבית

המאוחדת והערבית לשינוי

נ ג ד

המשיבים:

1. ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-18

2. היועץ המשפטי לממשלה

3. איתי פורמן

4. ח"כ אביגדור ליברמן

5. מפלגת ישראל ביתנו

6. סיעת האיחוד הלאומי תקומה התקווה

ארץ ישראל שלנו

ערעור בחירות

תאריך הישיבה: כ"ד בטבת (20.01.2009)

התשס"ט

בשם המערערים: עו"ד חסן רפיק ג'בארין; עו"ד ארנה כהן

בשם המשיבה 1: עו"ד איתן הברמן; עו"ד ניר נחום; עו"ד

בשם המשיב 2: נטע בכרך

בשם המשיב 3: עו"ד דנה בריסקמן; עו"ד גלעד שירמן

בשם המשיבים 4 ו-5: ז"ל

בשם המשיבה 6: בעצמו

עו"ד יואב מני; עו"ד ירון בן עזרא

עו"ד יצחק בם; עו"ד אלי שמואליאן

פסק-דין

הנשיאה ד' ביניש:

ביום 21.1.2009 ניתן פסק-דיןנו בהליך זה, במסגרתו החלטנו פה אחד לקבל את ערעורה של רשימת רע"מ-תע"ל ולבטל את החלטתה של ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-18 (להלן: ועדת הבחירות או הוועדה), לפיה מנועה הרשימה מלהשתתף בבחירות לכנסת ה-18. כן החלטנו, ברוב דעות, כנגד דעתו החולקת של השופט א' א' לוי, לקבל את

ערעורה של רשימת אלתג'מוע אלווטני אדמוקרטי - בל"ד (להלן: רשימת בל"ד), ולבטל את החלטתה של ועדת הבחירות, לפיה מנועה רשימת בל"ד מלהשתתף בבחירות לכנסת ה-18.

נוכח קוצר הזמן שעמד לרשותנו ערב הבחירות, ניתנו אותן החלטות ללא נימוקים. את נימוקינו, כפי שיפורטו להלן, ביססנו על הדרך שסללה פסיקתנו במהלך השנים בעקבותיה צעדנו בהליך שלפנינו.

כללי

1. למעלה מארבעים שנה חלפו מאז ימי פרשת ירדור (ע"ב 1/65 ירדור נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, פ"ד יט(3) 365 (1965), להלן: פרשת ירדור), עת נדרש בית משפט זה לראשונה להתמודדות המורכבת עם סוגיית פסילתן של רשימות מלהשתתף בבחירות לכנסת ישראל בשם הדמוקרטיה המתגוננת. באותה פרשה בא לידי ביטוי עקרון העל לפיו גם במשטר דמוקרטי המבוסס על חופש ביטוי, חופש החלפת הדעות ועל הזכות לבחור ולהיבחר, יש לדמוקרטיה זכות להגן על עצם קיומה של המדינה ועל קיום המשטר הדמוקרטי. במהלך השנים שחלפו מאז ימי פרשת ירדור חלו שינויים חוקתיים, משפטיים וחברתיים רבים בתחום זה, וניתן ביטוי חוקתי לעקרון העל של הדמוקרטיה המתגוננת למול מעמדה של הזכות לבחור ולהיבחר. כך נחקקה הוראה מיוחדת בחוק יסוד: הכנסת (להלן: חוק היסוד) - הלא היא סעיף 7א לחוק היסוד - המגלמת את האיזון שבין שני עקרונות יסוד אלה (להלן: סעיף 7א). במהלך השנים נדרש אף בית משפט זה בהרחבה להיבטיה השונים של סוגיית פסילת רשימות או מועמדים מלהיבחר לכנסת, תוך ניתוח מפורט באשר לפרשנות ההוראה החוקתית שיצאה מלפני הכנסת ואמות המידה ליישומה. הפרשנות

הפסיקתית שניתנה להוראה החוקתית בשורה של פסקי דין, ובאה לידי ביטוי מפורט בפסק דינו של בית המשפט בא"ב 11280/02 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השש-עשרה נ' ח"כ אחמד טיבי ואח', פ"ד נז(4) 1 (2003) (להלן: פרשת בל"ט), סללה בפנינו את הדרך לדיון שקיימנו בהחלטות הפסילה של ועדת הבחירות לכנסת ה-18, ועל בסיסה בחנו האם הונח יסוד מספיק להחלטות הפסילה. בצד אמות המידה העקרוניות שגובשו בפסיקתו של בית משפט זה, נמצאו בפנינו אף קביעותיו הקונקרטיות של בית המשפט בפרשת בל"ט. קביעות אלה גובשו בדיון שקיים בית המשפט בהחלטות ועדת הבחירות לכנסת ה-16 בעניין פסילתו של עזמי בשארה (להלן: בשארה או עזמי בשארה) מהתמודדות כמועמד בבחירות מטעם מפלגת בל"ד וכן בפסילת המפלגה כולה מלהתמודד בבחירות. אותה פסילה נערכה על בסיס עילות דומות לאלה שעמדו ביסוד בקשות הפסילה נשוא ההליך שלפנינו, ועל בסיס חומר ראייתי בהיקף גדול בהרבה מזה שהונח בפני הוועדה בהליך הנוכחי. עמד על כך אף היועץ המשפטי לממשלה במסגרת ההליך שלפנינו. באותה פרשה החליט בית המשפט ברוב של שבעה שופטים כנגד ארבעה, שלא לאשר את החלטתה של ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-16 למנוע מח"כ בשארה וממפלגת בל"ד להשתתף בבחירות. כפי שנרחיב בהמשך, קביעות אלו היו בעלות השלכה ישירה על הכרעתנו בהליך הנוכחי.

כאמור לעיל, גם הפעם התבקש בית משפט זה להעביר תחת שבת הביקורת את החלטת ועדת הבחירות ולמנוע מרשימת מועמדים להתמודד בבחירות לכנסת, בשמה של "הדמוקרטיה המתגוננת". בהתאם לדרכנו ולתפיסתנו באשר למהותה של הדמוקרטיה הפרלמנטרית שלנו, ביקשנו אנחנו לערוך את האיזון העדין והזהיר של מערך הזכויות החוקתיות הסבוך העומד על הפרק. בהתבסס על התשתית הראייתית שהוצגה בפני ועדת

הבחירות ואמות המידה שהותוו בפסיקתו של בית משפט זה באשר ליישום הוראות סעיף 7א, סברנו כי לא הונחה בפני ועדת הבחירות תשתית ראייתית מספקת אשר תצדיק את נקיטת ההליך הקיצוני של פסילת רשימות בל"ד ו-רע"מ-תע"ל מלהשתתף בבחירות לכנסת ה-18, ולפיכך החלטנו להורות על ביטול החלטות הפסילה שקיבלה הוועדה. נעבור, אפוא, להלן לפירוט נימוקי עמדתנו, ונסקור תחילה את המסגרת הנורמטיבית הרלוונטית ואת הנתב הפרשני הסלול ליישום הסמכות הקבועה בסעיף 7א, בו פסענו כאמור אף אנחנו במסגרת בחינת החלטות הפסילה.

המסגרת הנורמטיבית - פסילת רשימות בהתאם להוראות סעיף 7א

לחוק יסוד: הכנסת

2. על סוגיית פסילתן של רשימות מהתמודדות לכנסת ישראל חולשות הוראות סעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת, הקובעות בנוסחן דהיום כדלקמן:

7א.

מניעת
השתתפות
בבחירות

(א) רשימת מועמדים לא תשתתף בבחירות לכנסת ולא יהיה אדם מועמד בבחירות לכנסת, אם יש במטרותיה או במעשיה של הרשימה או במעשיו של האדם, לפי הענין, במפורש או במשתמע, אחד מאלה:

(1) שלילת קיומה של מדינת ישראל
כמדינה יהודית ודמוקרטית;

(2) הסתה לגזענות;

(3) תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב

או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל.

(א1) לעניין סעיף זה, יראו מועמד ששהה במדינת אויב שלא כדין בשבע השנים שקדמו למועד הגשת רשימת המועמדים כמי שיש במעשיו משום תמיכה במאבק מזוין נגד מדינת ישראל, כל עוד לא הוכיח אחרת.

(ב) החלטת ועדת הבחירות המרכזית כי מועמד מנוע מלהשתתף בבחירות טעונה אישור בית המשפט העליון.

(ג) מועמד יצהיר הצהרה לענין סעיף זה.

(ד) פרטים לענין הדיון בוועדת הבחירות המרכזית ובבית המשפט העליון ולענין הצהרה לפי סעיף קטן (ג), ייקבעו בחוק.

ההוראות הנ"ל הקבועות בסעיף 7א לחוק היסוד, מבטאות את הפתרון שאומץ על-ידי המחוקק הישראלי לשם התמודדות עם הפרדוקס המורכב המוכר כ"פרדוקס הדמוקרטי". פרדוקס זה - לו שותפות דמוקרטיות רבות בעולם - משקף את המתח האינהרנטי שבין שני שיקולים נוגדים הניצבים בליבת המשטר הדמוקרטי (ראו פסק-דינו של הנשיא א' ברק בפרשת בל"ת, בעמ' 14-16, שם נסקרו בהרחבה, בין היתר, פתרונות שונים שאימצו מדינות העולם בניסיון להתמודד עם הפרדוקס הדמוקרטי; וכן ראו: ע"ב 2/84 ניימן נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת האחת עשרה, פ"ד לט(2) 225 (1985) (להלן: פרשת ניימן הראשונה); יגאל מרזל המעמד החוקתי של מפלגות פוליטיות 113-118 (2004)). השיקול

הראשון העומד בבסיס הפרדוקס הדמוקרטי הינו זה המניח כי הדמוקרטיה מבוססת על שוק חופשי של דעות ורעיונות, ומכאן שכל רשימת מועמדים זכאית להשמיע דעותיה ולהתמודד באופן שוויוני בבחירות, לכאורה כך גם אם מדובר ברשימה המבקשת לשלול או לפגוע בדמוקרטיה. פסילת רשימות - גם אם אינן דמוקרטיות - עומדת בניגוד לרעיון הדמוקרטי הבסיסי של שוק הדעות החופשי, ואף עלולה לעלות כדי שימוש לרעה בכוחו של הרוב לצורך דיכוי פוליטי של המיעוט. השיקול השני, העומד מנגד, הוא זה המניח כי לדמוקרטיה נתונה הזכות "להגן על עצמה מפני הקמים עליה" (פרשת בל"ד, בעמ' 14), וכי הדמוקרטיה רשאית למנוע השתתפות בהליך הדמוקרטי מרשימות השוללות את עצם קיומה. למעשה זה גרעין הרעיון העומד בבסיס הוראות סעיף 7א, הלא הוא רעיון "הדמוקרטיה המתגוננת", בשמו הוגשו בעבר, כמו גם בענייננו אנו, בקשות לפסילת רשימות מלהתמודד לכנסת ישראל (ראו עוד: אריאל בנדור "זכות ההתמודדות בבחירות לכנסת" משפטים י"ח 269 (תשמ"ח), וכן ברק מדינה "ארבעים שנה להלכת ירדור: שלטון החוק, משפט הטבע וגבולות השיח הלגיטימי במדינה יהודית ודמוקרטית" מחקרי משפט כב 327, בעמ' 349-362 (2006) (להלן: מדינה)). בהקשר זה יאמר, כי הגם שאין חולק באשר לחשיבותו של שיקול זה, לא ניתן להתעלם מכך כי שנים רבות חלפו מאז ימי פרשת ירדור, ומדינת ישראל של אותם ימים - מדינה צעירה הנאבקת על קיומה - אינה דומה בהכרח למדינת ישראל של ימינו אנו. מצב דברים זה משליך על המשקל הפנימי שיש להעניק לרעיון ה"דמוקרטיה המתגוננת" בעומדו אל מול השיקול הניצב בלב הפרדוקס הדמוקרטי - הלא הוא החשיבות שבשמירה על שוק הדעות הדמוקרטי החופשי. חיזוקו של השיקול השני מביא להעדפת השימוש בכלים הדמוקרטיים לצורכי התמודדות עם כוחות המאיימים על הדמוקרטיה על-פני מניעה מאותם כוחות מלהשתתף במשחק הדמוקרטי. מכל מקום, המחוקק הישראלי בחר

לבטא את האיזון החוקתי בין השיקולים השונים בסעיף 7א לחוק היסוד אשר "מבטא את המשוואה החוקתית שנקבעה אצלנו בין החירות שהדמוקרטיה מעניקה לכל ביטוי והפלורליזם בהשקפות ובדעות עליו היא מבוססת לבין ההגנה על המשך קיומה כדמוקרטיה. הוא מבטא את אופייה של ישראל כדמוקרטיה מתגוננת... הוא שומר על אופיה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית" (דברי הנשיא ברק בפרשת בל"ד, בעמ' 17). כאמור, ישראל אינה הדמוקרטיה היחידה הנדרשת להכריע באשר לנקודת האיזון בין השיקולים השונים העומדים בבסיס הפרדוקס הדמוקרטי, ודמוקרטיות רבות בעולם נדרשות לה. כפי שניתן אף ללמוד מן ההסדרים השונים שגובשו בעולם, ההכרעה בין השיקולים השונים העומדים בבסיס ההתנגשות בין הכוחות השונים וקביעת נקודת האיזון, מושפעת במידה רבה מתפיסותיה הערכיות, החברתיות, התרבותיות וההיסטוריות של כל מדינה. תפיסות אלה מתייבות מן הצד האחד את האופן בו מבקשת כל מדינה לעצב את משטרה הדמוקרטי ומן הצד האחר את רצינות החשש מפני פגיעה בו (להרחבה באשר להסדרים השונים שגובשו במדינות העולם ראו כאמור פרשת בל"ד וכן מרדכי קרמניצר, פסילת רשימות, נייר עמדה המכון הישראלי לדמוקרטיה (2005) 19-31 להלן: קרמניצר; מדינה, בעמ' 352-356. כן ראו עמדת ועדת האיחוד האירופי לקידום הדמוקרטיה באמצעות המשפט (ועדת ונציה) מחודש ינואר 2000, במסגרתה נסקרו הסדרים שונים שאימצו מספר מדינות באיחוד האירופי ומחוצה לו בסוגיה - Venice Commission - Guidelines on Prohibition and Dissolution of Political Parties and Analogous Measures (2000). [http://www.venice.coe.int/docs/2000/CDL-INF\(2000\)001-e.pdf](http://www.venice.coe.int/docs/2000/CDL-INF(2000)001-e.pdf).

וכן:

Venice Commission Opinion On the constitutional and legal provisions relevant to the prohibition of political parties in Turkey (2009)
[http://www.venice.coe.int/docs/2009/CDL-AD\(2009\)006-e.pdf](http://www.venice.coe.int/docs/2009/CDL-AD(2009)006-e.pdf).)

3. על רקע האיזון העדין המתחייב בין השיקולים השונים, נקבעו במהלך השנים בפסקי דינו של בית משפט זה אמות מידה פרשניות ליישום הוראותיו של סעיף 7א, אשר בבסיסן ניצבת התפיסה - המקובלת בעולם הדמוקרטי כולו - לפיה מניעת השתתפותה של מפלגה בבחירות הינה צעד קיצוני וחריג העומד בהיבטים רבים בסתירה חזיתית לעקרונות היסוד עליהם נשען המשטר הדמוקרטי. בכלל זה, מביא מהלך הפסילה לפגיעה בחירויות יסוד ביניהן זכות היסוד החוקתית לבחור ולהיבחר, הזכות לשוויון והזכות לחופש הביטוי (הפוליטי ובכלל) (ראו עוד קרמניצר, 11-14). על רקע עקרונות אלה, אך ברור הוא כי אמות המידה ליישום הוראות סעיף 7א יוצאות מההנחה לפיה יש להפעיל גישה זהירה ומצמצמת עד מאד, ולהציב דרישות מחמירות - משפטיות ועובדתיות - בטרם קבלת החלטה על פסילתה של מפלגה (וראו גם: ע"ב 2/88 יהורם בן שלום נ' ועדת הבחירות המרכזית לכנסת, פ"ד מג(4) 221, 235 (1989)).

עקרונות אלה תקפים אף אם מביאים בחשבון את מצבה המיוחד של ישראל, אשר לבד מהצורך להגן על אופייה הדמוקרטי עליה להגן על היותה מדינה יהודית ולשמר את עקרון היסוד עליו מושתת קיומה של מדינת

ישראל כמדינתו של העם היהודי, כפי שצוין אף בפסק-דינו של הנשיא ברק
בפרשת בל"ד:

"11. רבות הן המדינות הדמוקרטיות. רק אחת מהן היא מדינה יהודית. אכן, טעם קיומה של מדינת ישראל הוא בהיותה מדינה יהודית. אופי זה מרכזי הוא לקיומה, והוא – כדברי השופט מ' חשין בפני ועדת הבחירות המרכזית – "אקסיומה" של המדינה...".

היותה של ישראל המדינה היחידה המשמשת בית לעם היהודי, ואשר משמרת מתוקף תפיסה זו מאפיינים ייחודיים הראויים להגנה, היא נקודת המוצא לכל דיון באופייה של המדינה.

4. נעמוד בקצרה על אמות המידה הפרשניות ליישום הוראות סעיף 7א, כפי שנקבעו בשורה של פסקי דין וגובשו כאמור באופן כולל ומסכם בפרשת בל"ד:

ראשית, כבר נקבע כי על מנת לבחון את קיומן של העילות על-פי הוראות סעיף 7א(א) לחוק יסוד: הכנסת, ולהכריע בשאלה אם מטרותיה או פעילויותיה של רשימה פסולות עד כי יש בהן כדי להצדיק פסילתה מלהתמודד בבחירות לכנסת, יש לתור אחר "מאפיינים דומיננטיים, הניצבים כמרכזיים בין השאיפות או הפעילויות של הרשימה" ולא אחר "דברים שוליים אשר השלכתם על המכלול הרעיוני והביצועי איננה משמעותית ורצינית" (מדברי הנשיא מ' שמגר בע"ב 1/88 ניימן נ' יו"ר ועדת הבחירות לכנסת השתים-עשרה, פ"ד מב(4) 177 (1988); להלן: פרשת ניימן השנייה).

שנית, מטרת דומיננטיות ומרכזיות אלה נלמדות הן מהצהרות מפורשות והן ממסקנות המסתברות המשתמעות באופן חד משמעי מפעילויותיה ודרכה של רשימה מתמודדת.

שלישית, אין להסתפק במטרות תיאורטיות גרידא ואף אין די במטרה רחוקה שמציבה רשימה מתמודדת שיש לה אופי ערטילאי. קיים הכרח להראות כי רשימה פועלת למימוש המטרות שחרתה על מצעה ולהוצאת רעיונותיה מן הכח אל הפועל. לצורך בחינתה של פעילות דה-פקטו של רשימה, אין להסתפק בפעילות ספורדית, כי אם בפעילות שיטתית חוזרת ונשנית אשר צריכה לבוא לידי ביטוי חמור ומשמעותי בעוצמתה (וראו גם רע"א 7504/95 יאסין נ' רשם המפלגות, פ"ד נ(2) 45 (1996)).

רביעית, הראיות המבססות את המטרות והמעשים על בסיסם מתבקשת הפסילה צריכות להיות "משכנעות, ברורות וחד משמעיות" (ראו גם: פרשת ניימן הראשונה, עמ' 250, פרשת ניימן השנייה, עמ' 196).

5. בהישען על אמות מידה פרשניות כלליות אלו, בחן בית המשפט בפרשת בל"ד את היסודות המקימים כל אחת מהעילות המפורטות בסעיף 7א(א) ואת אופן יישומן. לענייננו, וכפי שיורחב בהמשך, רלוונטיות העילות המפורטות בסעיף 7א(א)(1) לחוק - שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, וסעיף 7א(א)(3) לחוק - תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור. נדון עתה בקצרה בפרשנות שניתנה לכל אחת מן העילות האמורות בפסק דינו של בית המשפט בפרשת בל"ד.

שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית

6. בפסק דיננו בפרשת בל"ד, ביקשנו לקבוע עקרון מנחה ליישום ולבחינת קיום העילה של שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית לשם פסילת רשימה מלהתמודד בבחירות לכנסת. לצורך כך, ועל רקע הצמצום המתחייב כאשר ועדת הבחירות מבקשת להפעיל סמכותה בהתאם לחוק, קבע בית המשפט כי רק פגיעה במאפיינים "הגרעיניים", "המינימליים", של מדינת ישראל כמדינה יהודית יקימו עילה לפסילתה של רשימה מלהשתתף בבחירות. וכך הוגדרו על-ידי בית משפט זה אותם "מאפיינים גרעיניים" של מדינת ישראל כמדינה יהודית:

"... מהם, איפוא, המאפיינים ה"גרעיניים" המעצבים את הגדרת המינימום של היות מדינת ישראל מדינה יהודית? מאפיינים אלה הם בעלי היבט ציוני ומורשתי גם יחד (ראו בג"ץ 6698/95 קעדאן נ' מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד נד (281, 258; 1) ; להלן - פרשת קעדאן). במרכזם עומדת זכותו של כל יהודי לעלות למדינת ישראל, בה יהוו היהודים רוב; עברית היא שפתה הרשמית המרכזית של המדינה ועיקר חגיה וסמליה משקפים את תקומתו הלאומית של העם היהודי; מורשת ישראל היא מרכיב מרכזי במורשתה הדתית והתרבותית. רשימת מועמדים או מועמד לא ישתתפו בבחירות אם ביטולם או שלילתם של מאפיינים אלה היא מרכזית ודומיננטית בשאיפותיהם ופעולותיהם; והם פועלים נמרצות להגשמת שאיפות אלה; וניתן להוכיח כל זאת בראיות משכנעות, ברורות וחד משמעיות" (דברי הנשיא א' ברק בפרשת בל"ד, עמ' 22, ההדגשה הוספה - ד.ב.).

בהמשך לכך, בחן בית המשפט האם רשימת מועמדים (או מועמד) שבין מטרותיה הדומיננטיות הפיכתה של מדינת ישראל למדינת "כל אזרחיה", שוללת, בשים לב למטרה זאת, את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית. כפי שהורחב עוד בפרשת בל"ד, הביטוי מדינת "כל אזרחיה" כשלעצמו הוא טעון ומורכב והוא אכן עלול לבטא בפרשנות מסוימת גם שלילה של מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי. בהתמודדו עם ביטוי זה קבע בית המשפט בפרשת בל"ד באותו הקשר, ובהמשך לקביעות שעלו ברע"א 2316/96 איזקסון נ' רשם המפלגות, פ"ד נ(2) 529 (1996) כי "...אם המטרה של היות ישראל "מדינת כל אזרחיה" מכוונת אך להבטחת השוויון בין האזרחים בתוך הבית פנימה, תוך הכרה בזכויותיו של המיעוט החי בתוכנו, אין בכך כדי לשלול את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית. אם, לעומת זאת, המטרה של היות ישראל "מדינת כל אזרחיה" מכוונת ליותר מכך, והיא מבקשת לפגוע ברציונל המונח ביסוד הקמת המדינה ובכך לשלול את אופיה של מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי, כי אז יש בכך כדי לפגוע במאפיינים הגרעיניים והמינימליים המאפיינים את מדינת ישראל כמדינה יהודית" (פרשת בל"ד, עמ' 23).

תפיסה דומה עמדה אף בבסיס קביעותיו של בית המשפט בעניין הרכיב הנוגע לשלילתה של המדינה כמדינה דמוקרטית, אך לא נרחיב בהקשר זה מעבר לכך, שכן בקשות הפסילה בעניין שלפנינו נשענו אך על הרכיב הנוגע לשלילת המדינה כמדינה יהודית.

תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור

7. בפרשת בל"ד ניתח בית המשפט אף את רכיבי עילת הפסילה של תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור, וביקש להגדיר את המסגרת הפרשנית הצריכה לצורך פסילת רשימה על בסיס עילה זו. נקבע כי ניתן למנוע השתתפות בבחירות של רשימת מועמדים או מועמד בודד המהווים - בעצמם - חלק מארגון המנהל מאבק מזוין נגד המדינה, וכן כי ניתן למנוע השתתפות כאמור אף אם רשימת המועמדים (או המועמד הבודד) אינם נוטלים בעצמם חלק פעיל במאבק המזוין, אך תומכים במאבק זה - תמיכה חומרית או פוליטית. גם בהקשר זה, הובהר כי אותן אמות מידה פרשניות הנזכרות לעיל מחייבות, מטבע הדברים, אף לצורכי יישומה של עילה זאת, ומכאן "צריך שתמיכה (חומרית או פוליטית) מהווה מאפיין דומיננטי או מרכזי של המפלגה או הרשימה, וכי היא חוזרת באופן חוזר ונישנה - ולא אך ספורדי - להגשמתו. כמו כן יש להצביע על ראיות משכנעות, ברורות וחד משמעיות המלמדות על מטרה זו של רשימת המועמדים או המועמד" (פרשת בל"ד, בעמ' 27, עוד ראו בג"ץ 9822/08 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' מנהל הבחירות, עיריית ס'חנין ([פורסם בנבו], 27.11.2008), רע"א 6709/98 היועץ המשפטי לממשלה נ' רשימת מולדת-גשר-צומת לבחירות לרשויות המקומיות נצרת עילית, פ"ד נגד (1) 351 (1999), להלן: פרשת מולדת).

8. נשלים ונאמר עוד, כי סוגיה נוספת שעלתה לדיון במסגרת פרשת בל"ד עסקה בשאלה האם ראוי לקבוע - כחלק ממכלול הדרישות שעל הוועדה לבחון בטרם קבלת החלטה על פסילת רשימה - אף מבחן הסתברותי באשר לפוטנציאל התגשמותן של העילות הקבועות בחוק. בעניין זה נחלקו דעות השופטים בפרשת בל"ד, והסוגיה נותרה בצריך

עיון. נאמר כבר עתה, כי לאור המסקנה אליה הגענו בנוגע להעדרה של תשתית ראייתית מספקת לביסוס עילות הפסלות בנסיבות העניין שלפנינו, לא מצאנו גם הפעם כי נדרשת הכרעה בסוגיה זו.

זוהי בעיקרם של דברים תמצית המסגרת המשפטית הצריכה לענייננו, כפי שהתבססה בפסיקתו רבת השנים של בית משפט זה וקיבלה כאמור ביטוי מפורש וממוקד במסגרת פרשת בל"ד, והיא שעמדה אף בבסיס הכרעתנו בהליך הפסילה הנוכחי.

מן הכלל אל הפרט

רקע כללי ותשתית עובדתית רלוונטית

א. בקשות הפסילה נשוא ההליך שלפנינו 9. בענייננו, הונחו בפני ועדת הבחירות שלוש בקשות פסילה (בקשה נוספת שהוגשה אינה מעניינו של ערעור זה). לכל בקשה נתלוותה תשתית ראייתית נפרדת, אשר בחלקה חוזרת על עצמה במסגרת הבקשות השונות. בנסיבות אלו, נתאר תחילה בתמצית כל אחת מן הבקשות ונימוקיהן, ובהמשך נתייחס במרוכז לראיות שהונחו בפני ועדת הבחירות ואשר על בסיסן נטען כי נתקיימו במפלגות שפסילתן התבקשה עילות הפסילה הקבועות בסעיף 7א לחוק היסוד.

כפי שיורחב, בבקשות הפסילה והתגובות להן, נדונו, בין היתר, גם קביעותיו הקונקרטיות של בית משפט זה בפרשת בל"ד והתאמתן לנסיבות העניין שלפנינו. הזיקה שיצרו הצדדים בין קביעות בית המשפט שם לנסיבות העניין שלפנינו ברורה, ואף מתבקשת, נוכח העובדה כי במסגרת

פרשת בל"ד נדונו החלטות ועדת הבחירות לכנסת ה-16 לפסול את עזמי בשארה מהתמודדות כמועמד בבחירות מטעם מפלגת בל"ד וכן לפסול את מפלגת בל"ד כולה מלהתמודד בבחירות, וזאת על בסיס אותן העילות שניצבו בבסיס בקשות הפסילה שלפנינו. יצוין, כי במסגרת פרשת בל"ד לא נדונה אמנם בקשה לפסילת מפלגת רע"מ-תע"ל, אך עלתה לדיון ההחלטה לפסול את ח"כ טיבי מלהתמודד כמועמד בבחירות לכנסת מטעמה של מפלגה זו, והוחלט פה אחד, שלא לאשר את החלטת ועדת הבחירות אשר מנעה את השתתפותו של ח"כ טיבי כמועמד בבחירות.

בעניין שלפנינו, בקשת הפסילה הראשונה, פ"ר 1/18 הוגשה על-ידי מר איתי פורמן (להלן: המבקש או בקשת פורמן), שביקש לפסול את רשימת בל"ד בהישען על הוראות סעיף 7א(א)(1) לחוק, על בסיס הטענה כי מצע המפלגה "שולל את קיומה של מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי". טענתו העיקרית של המבקש הייתה כי מצע המפלגה מעיד על תמיכה ברעיון של "מדינת כל אזרחיה", השולל מעצם הגדרתו ומהותו את קיומה של מדינת ישראל כמדינת העם היהודי. בטיעונו הדגיש המבקש כי בקשתו אינה נסמכת כלל ועיקר על מעשי עבירה שיוחסו לעזמי בשארה, שעמד בעבר בראש המפלגה. במסגרת הבקשה נטען כי מפסק דינו של בית המשפט בפרשת בל"ד עולה כי ההחלטה לבטל את פסילתה של רשימת בל"ד מלהשתתף בבחירות לכנסת ה-16, נשענה אך ורק על כך שלא ניתן אישורו של בית המשפט לפסילת מי שעמד אז בראשה (בשארה), ולפיכך לו הייתה עולה לדיון שאלת פסילת המפלגה על-בסיס מצעה בלבד - כך הטענה - הייתה החלטתה זו של ועדת הבחירות לכנסת ה-16 נכללת במתחם הסבירות שאינו מצדיק את התערבותו של בית המשפט. לשיטתו טענה זו מבוססת בעיקר על ההבחנות אליהן נדרש בית המשפט באותו פסק דין באשר להיקף הביקורת השיפוטית בעניין החלטת ועדת הבחירות למנוע

ממועמד מלהשתתף בבחירות לכנסת בהתאם להוראות סעיף 7א וסעיף 63א לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], תשכ"ט–1969, לבין ההחלטה על פסילת רשימה מלהתמודד לבחירות. היועץ המשפטי לממשלה בתשובתו טען כי אין ממש בפרשנות המבקש באשר לקביעותיו אלה של בית המשפט בפרשת בל"ד. בהמשך, וכמענה להודעת היועץ המשפטי לממשלה, הגיש המבקש הודעה נוספת במסגרתה ביקש לחזור ולהדגיש היבט זה של בקשתו.

בקשת הפסילה השניה, פ"ר 3/18 הוגשה על-ידי ח"כ אביגדור ליברמן וסיעת "ישראל ביתנו" (להלן: המבקשים או בקשת ליברמן). בקשה זו לפסילת מפלגת בל"ד, התבססה על הוראות סעיף 7א(א)(1) לחוק - "שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית...", וכן על הוראות סעיף 7א(א)(3) לחוק - "תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל". בבקשה זו, נטען כי יש לראות בפסק דינו של בית משפט זה בפרשת בל"ד ביחס לבשורה ולמפלגת בל"ד כ"זיכוי מחמת הספק" בהעדר תשתית ראייתית מספקת, ומכאן שיש לבחון את מצב הדברים בעת הזאת בשים לב לפסק הדין שם ולראיות הנוספות שהצטברו בחלוף הזמן. לשיטת המבקשים, מאז ניתן פסק הדין בפרשת בל"ד התווספו ראיות נוספות ומשמעותיות אשר כיום, בהצטברותן, מובילות למסקנה כי מכלול הראיות הנוגעות למפלגת בל"ד עברו את הסף הקריטי המצדיק את פסילת המפלגה בהתאם לעילות שבחוק. טענה זו נשענה על שני רכיבים עיקריים - הראשון, תמיכת תנועת בל"ד בבשורה, שעמד בעבר בראש המפלגה, ונמלט מהארץ לאחר שהתברר כי מתנהלת נגדו חקירה פלילית בגין חשדות למעורבות בעבירות בטחון, והמקום החשוב שלשיטת המבקשים תפס בשורה במפלגה גם לאחר עזיבתו. לפי הטענה, העובדה כי התנועה אינה מתנערת מבשורה ומהפעילות בגינה נערכת

חקירה נגדו, מובילה למסקנה כי קיימת זהות בין פעילותו והרעיונות העומדים מאחוריה, לפעילות התנועה דהיום. הרכיב השני נסוב על פעולות והתבטאויות שונות של בעלי תפקידים במפלגת בל"ד, המצביעות לעצמן, על-פי הטענה, כי נתקיימו במפלגה עילות הפסילה שבחוק. בהמשך, ובמענה להודעת היועץ המשפטי לממשלה, הגישו המבקשים תגובה משלימה בה חזרו על עמדתם. עוד ציינו המבקשים בתגובתם המשלימה, כי בעובדה שבשורה אינו מתמודד עוד כחבר במפלגת בל"ד אין כדי לשנות מן המסקנות המתחייבות מכלל החומר הקיים, וזאת עקב הזיקה ההדוקה בין בשורה למפלגה, המקרינה באופן שאינו ניתן לניתוק בין מטרותיו, דעותיו ופעולותיו, לאלו של מפלגת בל"ד.

בקשת הפסילה השלישית, פ"ר 4/18 הוגשה על-ידי ד"ר מיכאל בן-ארי מתנועת "האיחוד הלאומי" (להלן: המבקש 2 או בקשת בן-ארי), ובה נתבקשה הן פסילת רשימת בל"ד והן פסילתה של רשימת רע"מ-תע"ל, על בסיס ראיות שצורפו לה בנוגע לשתי המפלגות. נראה כי אף בקשה זו נסמכת הן על הוראות סעיף 7א(א)(1) והן על הוראות סעיף 7א(א)(3). יצוין כבר עתה כי המבקש התייחס בבקשתו, בין היתר, לתיקון 39 לחוק יסוד: הכנסת מיום 9.7.2008 הקובע בסעיף 7א(א)(1) כי "לעניין סעיף זה, יראו מועמד ששהה במדינת אויב שלא כדין בשבע השנים שקדמו למועד הגשת רשימת המועמדים כמי שיש במעשיו משום תמיכה במאבק מזוין נגד מדינת ישראל, כל עוד לא הוכיח אחרת". החוק קובע כי הוראה זו תחול על נסיעות שאירעו ביום תחילתו של החוק. כיוון שבנסיבות העניין, האירועים עליהם התבססה הבקשה מוקדמים למועד התיקון, אין לו רלוונטיות לנסיבות העניין שלפנינו.

ב. הראיות שהונחו בפני הוועדה בעניין מפלגת בל"ד

10. על התקיימות העילה הקבועה בסעיף 7א(א)(1) לחוק, היינו שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית, ביקשו העותרים לפסילה ללמוד ראשית ממצע המפלגה, כפי שפורסם באתר האינטרנט של המפלגה, וכן ממאמר שנכתב על-ידי ח"כ ג'מאל זחאלקה, היום ראש המפלגה, אודות חזון המפלגה בדבר מדינת ישראל כמדינת כל אזרחיה. בהתאם לטענה העולה מבקשות הפסילה - טענה דומה ביותר לזו שעלתה במסגרת פרשת בל"ד - עצם קידום חזון מדינת כל אזרחיה חותר תחת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית. בנוסף, הוצגו על-ידי מבקשי הפסילה כתבות - רובן מאתרי אינטרנט שונים - מהן על-פי הנטען ניתן היה ללמוד הן על הבעת תמיכתה של תנועת בל"ד במייסדה בשארה גם לאחר הימלטו מישראל, והן על מעמדו ומידת חשיבותו במפלגה גם כיום, הרף העובדה כי הוא אינו נמנה עוד עם שורות חבריה. מבקשי הפסילה כאמור ביקשו לראות בעובדה כי המפלגה לא התנערה ממעשיו הנטענים של בשארה כמו גם בזיקה בינו לבין המפלגה ככזו המבססת זהות בין תפיסותיו, מטרותיו ופעולותיו של בשארה לאלו של המפלגה, באופן המקים את עילת הפסילה שבחוק. כן הוצגו ראיות שכללו התבטאויות פומביות של חברי המפלגה במסגרות שונות, אשר ביססו לשיטת המבקשים את טענתם אודות התקיימות העילה.

על התקיימות העילה הקבועה בסעיף 7א(א)(3) לחוק, היינו תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל, ביקשו מבקשי הפסילה ללמוד מהתבטאויות פומביות של חברי הסיעה כפי שצוטטו מכתבות שפורסמו במספר אתרי אינטרנט בהקשרים שונים, בין היתר אגב השתתפות באירועים - חלקם בעלי זיקה לארגון

הטרור "החזית העממית" - וכן ממפגשים שעל-פי הטענה התקיימו בין נציגי המפלגה לגורמים עוינים שונים (בכלל זה גורמים מדיניים בסוריה וגורמים מטעם ארגון החמא"ס). בהתאם לטענה, עצם ההשתתפות באירועים השונים כמו גם תוכנם של הדברים שנאמרו במסגרתם מהווים תמיכה במאבקו המזוין של ארגון הטרור. כך נטען אף ביחס לפגישות שהתקיימו לכאורה בין חברי המפלגה לגורמים עוינים נוספים ולאמירות שיוחסו לחברי המפלגה בכתבות השונות.

הראיות שהונחו בפני הוועדה בעניין מפלגת רע"מ-תע"ל

11. כאמור, רק בקשת בן-ארי התייחסה למפלגת רע"מ-תע"ל. את הטענה כי נתקיימו ברשימה זו עילות הפסילה הקבועות בסעיף 7א לחוק השתית המבקש על מספר מצומצם ביותר של כתבות שהתפרסמו באתרי אינטרנט אודות התבטאויות ומעשים של חברי המפלגה - דיווח אודות שהייה של חבר הכנסת טיבי בלבנון בזמן המתנה לטיסת המשך לעמאן ואמירה מצידו כי אינו פוסל אפשרות לבקר בעתיד בבירות, דיווח לפיו לחץ ידו של נשיא סוריה ושוחח עם שר החוץ הסורי, עם נשיא לבנון ועם מנהיג קטאר ושני דיווחים לפיהם ח"כ טלב א-סאנע נשא דברים במהלך אירוע שנערך באוניברסיטה בג'נין הקוראים לכאורה למאבק מזוין.

ג. תשובת המפלגות

ביום 7.1.2009 הוגש לוועדת הבחירות כתב תשובה מטעם המפלגות

שפסילתן התבקשה.

12. מפלגת בל"ד דנה בהרחבה בעילות השונות לפסילת המפלגות בהתאם להוראות החוק והפסיקה הענפה שניתנה בהקשר זה, תוך התייחסות פרטנית לראיות שהובאו, בציינה כי דין בקשות הפסילה להדחות בהעדר תשתית ראייתית מספקת, לנוכח הפגיעה בזכות החוקתית לבחור ולהיבחר ובזכות לחופש ביטוי פוליטי.

כתב תשובתה של מפלגת בל"ד נתמך בתצהירו של ח"כ ג'מאל זחאלקה, העומד בראש הרשימה, וכן בתצהירים פרטניים של חברי כנסת נוספים מטעם הסיעה, להם יוחסו אמירות שונות במסגרת הראיות שהוצגו בבקשות הפסילה.

בכתב התשובה חזרה המפלגה על משנתה הפוליטית, בציינה כי פרוגרמה פוליטית זו זהה לזו שהוצגה בפני בית המשפט בפרשת בל"ד, ואשר על בסיסה החליט בית המשפט שם כי לא קמה עילה לפסילתה של המפלגה. בנוסף, התייחס ח"כ זחאלקה בתצהירו גם לתמיכה אשר על-פי הנטען מעניקה המפלגה לפעולותיו של בשארה. בהקשר זה ציין ח"כ זחאלקה, כי לשיטת מפלגתו המהלכים הננקטים נגד בשארה הינם חלק מרדיפה פוליטית המלווה את מפלגת בל"ד מאז נרשמה כמפלגה, ולפיכך יוצאת המפלגה נגדם מהיותם מונעים משיקולים פוליטיים פסולים. עם זאת, עלה מפרוטוקול הדיון בוועדת הבחירות, כי הגם שמפלגת בל"ד נמצאת בקשר פוליטי "אפילו יום-יומי" עם בשארה, אין לו כל מעמד ארגוני במפלגה (כך בעמ' 23 לפרוטוקול הדיון בפני ועדת הבחירות). לצד זאת, התייחס ח"כ זחאלקה בפירוט לראיות שהונחו בפני הוועדה. כן הכחיש ח"כ זחאלקה חלק מן הדברים שיוחסו למפלגתו בבקשות הפסילה. אף ח"כ טאהא וח"כ נפאע צירפו תצהיריהם לכתב התשובה, והכחישו התבטאויות ומעשים אשר יוחסו להם. בכלל זה, התייחס ח"כ טאהא

בתצהירו לטענות הנוגעות לתמיכה במאבק מזוין, וציין בין היתר כי "...מעולם לא אמצתי בדרך ישירה או עקיפה את עניין השימוש באלימות כדרך פוליטית. זוהי עמדתי העקבית וזוהי עמדתה של בל"ד".

13. מפלגת רע"מ-תע"ל הגישה אף היא כתב תשובה מפורט מטעמה לוועדת הבחירות, שגובה בתצהירים מטעם ח"כ אברהם צרצור - ראש הרשימה, ומטעם ח"כ טאלב אלסאנע. גם לשיטת מפלגת רע"מ-תע"ל, דין בקשת הפסילה להדחות בהעדר תשתית ראייתית מספקת.

בכתב התשובה פורטה משנתה הפוליטית של המפלגה ופעילות פרלמנטרית בה השתתפו חלק מחבריה במהלך השנים. בהיבט העובדתי התייחסה המפלגה לראיות שצורפו וטענה כי אין בהן כל התייחסות ליהדות המדינה ו/או הבעת תמיכה כלשהיא בארגון טרור. בכלל זה ציין ח"כ צרצור בתצהירו כי "רשימת רע"מ-תע"ל, כמו המפלגות המרכיבות אותה, דוגלת בדמוקרטיה ובעקרון השוויון שהינו הערך המרכזי בה. היא קוראת לפתרון הסכסוך הישראלי-ערבי בדרכי שלום והידברות ולפתרון הבעיה הפלסטינית על ידי הכרה בזכותו של העם הפלסטיני לחירות ולהגדרה עצמית, באמצעות הקמת מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל, בשטחים שנכבשו בשנת 1967, ובהתאם להחלטות האו"ם". גם ח"כ אלסאנע התייחס בתצהירו לאמירות שיוחסו לו והכחיש אותן.

ד. הודעת היועץ המשפטי לממשלה

14. בעקבות פנייתו של יו"ר ועדת הבחירות ליועץ המשפטי לממשלה, הגיש היועץ המשפטי לממשלה הודעה מטעמו לוועדה, כתגובה לבקשות הפסילה. במסגרת הודעתו, פירט היועץ המשפטי לממשלה עמדתו לפיה דין

הבקשות לפסילת המפלגות להדחות, כיוון שבקשות אלה לא הציגו תשתית ראייתית מספקת לקיומן של העילות הקבועות בחוק, בהתאם למבחנים שהותוו בפסיקתו של בית משפט זה.

בתמצית, ציין היועץ המשפטי לממשלה, כי פסילתה של רשימת בל"ד ובשארה (אשר עמד בראשה באותה העת) נדונו בהרחבה במסגרת פסק הדין בפרשת בל"ד. שם, כאמור, דחה בית המשפט בדעת רוב את הבקשה לפסילת רשימת בל"ד ושל בשארה על סמך חומר ראייתי אשר לדעת היועץ המשפטי לממשלה היה רחב יותר מהחומר המהווה בסיס לבקשות הפסילה הנוכחיות, ואף כלל חומר חסוי. עניינה של רשימת רע"מ-תע"ל לא נדון אמנם בפרשת בל"ד (הגם שעניינו של ח"כ טיבי שפעל מטעמה נדון שם), אך בכל מקרה סבר היועץ המשפטי לממשלה כי חומר הראיות שהוצג בעניינה של רשימה זאת הינו דל בהרבה מן החומר שהוצג בפני בית המשפט בפרשת בל"ד.

15. בהודעתו סקר היועץ המשפטי לממשלה את התשתית הנורמטיבית הרלוונטית והפרשנות שהוענקה במהלך השנים לסעיף 7א לחוק היסוד והעילות הקבועות בו. בשים לב לכל האמור לעיל, סבר היועץ המשפטי לממשלה כי לא נתקיימו ברשימות עילות הפסילה בהתאם להלכותיו של בית משפט זה בעניין יישום הוראות החוק. בכל הנוגע לעילה שעניינה שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית, עיקר טענתו של היועץ המשפטי לממשלה הייתה כי החומר שהוצג בפני ועדת הבחירות אינו עומד ברף הראייתי הנדרש. היועץ המשפטי לממשלה סבר אף כי בהתאם לפסק הדין בפרשת בל"ד, עת לא מצא בית משפט זה לפסול את רשימת בל"ד בעת שבשארה עמד בראשה והוביל את רשימתו - אידיאולוגית, פוליטית ומעשית - הרי שלא ניתן לפוסלה היום, כאשר בשארה כלל אינו מועמד

מטעמה. בכל הנוגע לעילת הפסילה שעניינה תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור, ציין היועץ המשפטי לממשלה כי הראיות שהוצגו בפני הוועדה בהקשר זה אינן צולחות את המבחן הראייתי המחמיר שנקבע בפסיקתו של בית המשפט. על-כך הוסיף היועץ המשפטי לממשלה וציין כי הראיות הקיימות פחותות מהראיות שעמדו בפני בית המשפט בפרשת בל"ד: בעניין רע"מ-תע"ל נטען כי מדובר בראיות קלושות ובעניין רשימת בל"ד נטען כי הראיות אמנם משמעותיות יותר, אך עדיין פחותות מהראיות שהוצגו בפרשת בל"ד וממילא אינן צולחות את מבחן המסה הקריטית. בכל מקרה נטען על-ידי היועץ המשפטי לממשלה כי בריחתו של בשארה מן הארץ עקב פתיחת חקירה נגדו והעובדה כי אינו חבר עוד ברשימת בל"ד, מחלישה את בקשות הפסילה, בניגוד לעמדה שהציגו חלק מן המבקשים.

ה. הדיון בפני ועדת הבחירות והערעורים נשוא ההליך שלפנינו

16. ביום 12.1.2009 התקיים בפני ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-18, בראשות המשנה לנשיאה, השופט א' ריבלין, דיון בעניין בקשות הפסילה נשוא ההליך שלפנינו (לצד דיון בבקשה נוספת שאינה מענייננו). במסגרת הדיון, התאפשר לכלל הצדדים להביע עמדותיהם בעניינה של הבקשה, ובעיקרם של דברים חזרו הם על אשר נטען על-ידם בהרחבה בכתובים. יו"ר הוועדה הציג בפני חבריה את המסגרת המשפטית הצריכה להכרעתם, בהתאם לאמות המידה שהותוו בפסיקתו של בית משפט זה. לאחר שכלל המשתתפים הרלוונטיים סיימו להשמיע עמדתם, התקיימה הצבעה בעניין בקשות הפסילה. בקשת הפסילה של מפלגת בל"ד אושרה ברוב של 28 חברים מתוך 38 חברים. 3 חברים הצביעו נגד פסילת המפלגה. 6 חברים לא נכחו בהצבעה. יו"ר ועדת הבחירות לא השתתף בהצבעה.

בקשת הפסילה של מפלגת רע"מ-תע"ל אושרה ברוב של 21 חברים. 8 הצביעו נגד. 1 נמנע. 7 לא נכחו בהצבעה. יו"ר ועדת הבחירות לא השתתף בהצבעה.

כאן המקום לציין כי הסוגיה שעמדה בפני ועדת הבחירות הייתה כבדה והצדיקה בחינה מעמיקה, אך לתפיסתנו, וכפי שניתן ללמוד מן הפרוטוקול, הדיון שהתקיים בוועדה לקה בכך שלא הייתה בו התמודדות ראויה עם מלוא מורכבותה של הסוגיה, לא נתקיים דיון מעמיק בראיות שהוצגו ולא נבחנו אמות המידה כפי שגובשו בפסיקתו של בית משפט זה. כן לא מצאנו כי במסגרת הדיון שנערך בוועדה נדרשו חבריה לטיעונו של בא-כוח היועץ המשפטי לממשלה, והדיון התנהל במתכונת של סיסמאות ללא הנחת תשתית עובדתית מספקת כמתחייב מכובד העניין. היבט זה מחליש, מטבע הדברים, ממשקלן של החלטות הפסילה נשוא הערעור שלפנינו. כמו כן, וכפי שכבר ציינו בפסיקה קודמת של בית משפט זה, הוועדה הינה גוף פוליטי על-פי הרכבה, ושיקוליה הינם פוליטיים במובהק. נתון זה משפיע - ולו פוטנציאלית - על מידת האובייקטיביות והרצינות של הדיון המתקיים במסגרתה. בנסיבות העניין שלפנינו נראה כי הפוטנציאל מומש, שכן גם כאן ניכר שלא ניתנה הדעת להנחיות ולאמות המידה שנקבעו בפסיקה לצורך נקיטה בצעד מרחיק הלכת של פסילת רשימות מלהתמודד בבחירות.

17. החלטת ועדת הבחירות לפיה מנועות המפלגות בל"ד ורע"מ-תע"ל מלהשתתף בבחירות לכנסת ה-18 נמסרה לבאי-כוחן, וביום 18.1.2009 הוגש ערעור הבחירות שלפנינו במסגרתו התבקש ביטול ההחלטה. בערעור חזרו מפלגות בל"ד ורע"מ-תע"ל על עיקרי הדברים שעלו בכתב תשובתם לוועדת הבחירות, כפי שפורטו לעיל בהרחבה. ביום 20.1.2009 התקיים בפנינו דיון בערעור, במסגרתו שבו הצדדים והעלו טיעוניהם. ביום

21.1.2009 ולאחר בחינת כלל הנתונים והטיעונים שהונחו לפנינו ניתנה החלטתנו כמפורט ברישא לנימוקי פסק הדין. עתה, לאחר שהבאנו את התשתית המשפטית הרלוונטית והתשתית העובדתית הקונקרטית, נתייחס להחלטות הפסילה נשוא ההליכים שלפנינו.

החלטות הפסילה נשוא הערעור

הערה מקדמית

18. כפי שציינו לעיל, לצד התשתית המשפטית שהונחה בפרשת בל"ד קיימת גם חשיבות מיוחדת בבחינת הקביעות הפרטניות של בית המשפט בפרשה זו, במיוחד בהקשרה של מפלגת בל"ד, ואף הצדדים להליך קשרו בין בקשות הפסילה הנוכחיות לקביעות הקונקרטיות של ההליך שם. לפיכך, ניתן גם אנו דעתנו לקביעות אלה אגב התייחסותנו לבקשות הפסילה נשוא ההליך שלפנינו.

ההחלטה על פסילת רשימת בל"ד

19. כאמור, ההחלטה על פסילת מפלגת בל"ד מהתמודדות בבחירות לכנסת ה-18 נשענה הן על העילה שעניינה שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית והן על העילה שעניינה תמיכתה במאבק מזוין של ארגון טרור.

בכל הנוגע לעילה הראשונה, מונחות לפנינו קביעותיו של בית המשפט בפרשת בל"ד, הרלוונטיות לענייננו. בפסק הדין קבע בית המשפט שם כי מצעה של מפלגת בל"ד - עליו נשענת אף הבקשה הנוכחית - ממנו עולה באופן מפורש קריאתה של המפלגה להגשמת עקרון "מדינת כל

אזרחיה", והראיות הנוספות שצורפו לבקשות שם, שכללו חומר רב גלוי וחסוי, לא היוו במכלול ראיות משכנעות ברורות וחד משמעיות אשר תצדקנה להורות על פסילת המפלגה. וכך קבע בית המשפט:

"...אשר לשלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית, לא הונחה בפנינו התשתית הדרושה כדי לשלול את המאפיינים הגרעיניים של מדינת ישראל כמדינה יהודית. אמת, גישתו (של בשארה - ד.ב.) באשר להיות מדינת ישראל מדינת "כל אזרחיה" מתקרבת באופן מסוכן לאפשרות השוללת את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית. עם זאת, אין בפנינו ראיות משכנעות, ברורות וחד משמעיות כי הגבול נחצה" (פרשת בל"ד, בעמ' 43).

ויוזכר, כי בית המשפט הגיע למסקנתו זו חרף קביעתו לפיה:

"המעשים המיוחסים לחבר-הכנסת בשארה לעניין שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ולעניין תמיכה במאבק מזוין נגדה מונחים במרכז מטרותיו ופעולותיו של חבר-הכנסת בשארה, והם יעד שליט של חבר-הכנסת בשארה. זאת ועוד, מעשים אלה אינם רעיון תיאורטי אלא פוטנציאל פוליטי שחבר-הכנסת בשארה הוציא אותו מהכוח אל הפועל בפעילות חוזרת ונשנית ומתוך עוצמה רבה" (פרשת בל"ד, בעמ' 42, ההדגשה הוספה - ד.ב.).

דברים אלו מתאימים, ואולי ביתר שאת, לעניין שלפנינו בנסיבות שנוצרו, שכן לאחר שעיינו עיין היטב בכלל הנתונים שהונחו בפנינו, ובכלל זה במצעה של מפלגת בל"ד (שלא חל בו שינוי מאז פרשת בל"ד), מאמריו של ח"כ זחאלקה, האמירות השונות שיוחסו לו והתייחסותו לאמירות (שחלקן הוכחו על-ידו), לא מצאנו אף הפעם כי הראיות

שהוצגו בפנינו במסגרת ההליך מוכיחות באופן משכנע, ברור וחד משמעי כי מפלגת בל"ד מבקשת לשלול את המאפיינים הגרעיניים של מדינת ישראל כמדינה יהודית. זאת ועוד - בנסיבות העניין אף מצאנו ממש בטענת היועץ המשפטי לממשלה לפיה מכלול הראיות שהוצגו בפנינו בהליך זה היה פחות מן המכלול שהוצג בפנינו בפרשת בל"ד, כך שאף מדרך קל וחומר לא הוכח בפנינו כי נתקיימה במפלגה עילת הפסילה הנזכרת. חרף זאת, ובדומה לרוח הדברים שביטא בית המשפט בפרשת בל"ד, אין להתעלם מכך כי גם הפעם נותר בליבנו ספק שמא הביטויים והעמדות שעלו מן החומר הם מהסוג המצביע על קרבה מטרידה ומדאיגה לרעיון של שילת מדינת ישראל כמדינה יהודית. עם זאת, לאור קביעותיו - הכלליות והפרטניות - של פסק הדין בפרשת בל"ד, הראיות שהוצגו בפנינו למול הראיות שניצבו בפני בית המשפט בפרשת בל"ד, הדברים שעלו מתצהירו של ח"כ זחאלקה בפני ועדת הבחירות בערעור המונח לפנינו, ובהתחשב בנקודת המוצא לפיה במצב של ספק הרי שעליו לפעול לטובת החירות לבחור ולהיבחר (ראו: פרשת בל"ד, בעמ' 43; ע"ב 2600/99 אבנר ארליך נ' ועדת הבחירות המרכזית, פ"ד נג(3) 38, 43 (1999) (להלן: פרשת ארליך)), לא מצאנו אף הפעם כי מסת הראיות שהוצגה בפנינו עלתה במשקלה ובעוצמתה כדי הרמה הגבוהה הצריכה לצורך הפעלת הסמכות הקבועה בסעיף 7א, וכי בראיות שהוצגו בפנינו היה כדי לחצות הגבול החד המשמעי הנדרש לצורך הוכחת עילת הפסילה.

בכל הנוגע לעילה השנייה, שעניינה תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור, נזכיר ראשית, כי לצורך הוכחת התקיימותה של העילה היה על מבקשי הפסילה להראות כי היבט זה הינו ממטרותיה או מעשיה המרכזיים של המפלגה, וכי הרשימה פועלת למימוש מטרותיה ולהפיכתן מרעיון למציאות. בהיבט זה היה נכון בית המשפט בפרשת בל"ד להניח כי

המעשים שיוחסו לבשארה לעניין תמיכה במאבק מזוין של ארגון טרור כפי שנלמדו מחומר הראיות הרב שהונח בפניו "מונחים במרכז מטרותיו ופעולותיו... והם מהווים יעד שליט... זאת ועוד: מעשים אלה אינם אלא רעיון תיאורטי, אלא פוטנציאל פוליטי שח"כ בשארה הוציא אותו מהכוח אל הפועל, בפעילות חוזרת ונשנית ומתוך עוצמה רבה", וחרף זאת הוא לא מצא לאשר את החלטת ועדת הבחירות למנוע מועמדותו של בשארה, בקובעו כי לא נתקיים המבחן הראייתי הדרוש, כדלקמן:

"... לא שוכנענו כי מונחות בפנינו ראיות משכנעות ברורות וחד משמעיות כי ח"כ בשארה תומך במאבק מזוין כנגד מדינת ישראל. אף בעניין זה, אין להתעלם מן החומר הרב שהוגש לנו. עם זאת, אין בו כדי לקיים את ה"מסה" הראייתית הקריטית הנדרשת בעניין זה. אכן, לא נכחיש כי קיים ספק בליבנו. אך ספק זה צריך לפעול - במדינה דמוקרטית שוחרת חירות וחופש - לטובת החירות לבחור ולהיבחר" (פרשת בל"ד, בעמ' 43, ההדגשה הוספה - ד.ב.).

גם כאן, יפים הדברים שנאמרו בפרשת בל"ד לנסיבות העניין שלפנינו, ואף הם נלמדים מדרך קל וחומר. אמנם, גם הפעם הוצגו בפנינו ראיות המייחסות לחברי מפלגת בל"ד אמירות ומעשים - שחלקם הטרידונו לא מעט - ואשר יכול ואף מקימים על-פניהם בסיס לכאורי לקיומה של העילה. כך למשל, ניתן ללמוד מן החומר שהוצג בפנינו כי נציגי מפלגת בל"ד אינם מנותקים לחלוטין מקשר עם ארגון הטרור "החזית העממית", שכן השתתפו בכנס של הארגון ונשאו בו דברים וכן ביקשו לערוך עצרת זכרון לזכרו של מנהיג הארגון בעבר - ג'ורג' חבש. מזאת ניתן אף להסיק

לכאורה כי חלק מנציגי המפלגה מביעים תמיכה מסוימת - ולו עקיפה - בארגון.

נציגי המפלגה התייחסו לדברים אלה, והסבירו בכתב תשובתם כי אכן בהתאם לתפיסתה האידיאולוגית של מפלגת בל"ד, הנרטיב המנחה אותה הוא נרטיב פלסטיני הרואה במנהיגי העם הפלסטיני, כדוגמת יאסר עראפת וג'ורג' חבש כמנהיגי כלל העם. מכאן על-פי טענתם החשיבות שראו בארגון אזכרה לאחר מותו של חבש. מכאן אף ההסברים שנתנו להשתתפות בכנס מטעם הארגון והצגת עמדתם הפוליטית במסגרתו. עם זאת, עוד הובהר בכתב התשובה כי בהכרה בדמויות אלו כמנהיגי העם הפלסטיני אין כדי ללמד בהכרח על הסכמה מצד המפלגה באשר לפרוגרמה הפוליטית שלהם, והודגש בתשובה כי חברי מפלגת בל"ד אינם חברים בארגון החזית העממית וכי המפלגה רואה עצמה שונה במעשיה ובפרוגרמה הפוליטית שלה מארגון זה. בנוסף הבהירו חברי המפלגה בתצהיריהם כי אינם תומכים באלימות כדרך פוליטית. כך למשל ציין ח"כ טאהא בתצהירו כי: "בשום פנים ואופן לא קראתי לפגיעה באף סוג של בן אדם ויהיה תפקידו אשר יהיה: חייל ישראלי, לוחם פתח או חמאס... ומעולם לא אימצתי בדרך ישירה או עקיפה את עניין השימוש באלימות כדרך פוליטית. זוהי עמדתי העקבית וזוהי עמדתה של בל"ד", ולצידו הוסיף ח"כ זחאלקה בתצהירו ואמר כי "התביעה שלנו היא תביעה באמצעות האפיקים הפוליטיים הלגיטימיים. איננה תביעה הדוגלת בשימוש באלימות אלא תביעה המבקשת את השינוי במסגרות הפוליטיות הקיימות ולא מחוצה להן". כמו כן, בתצהירים שהגישו נציגי המפלגה בהליך לפנינו, ובדומה לפרשת בל"ד, הכחישו מרבית מן האמירות הקשות שיוחסו להם וטענו לציטוטים לא מדויקים בעניין ראיות אחרות.

בנסיבות העניין, ועל רקע החשיבות שבהגנה על הזכויות החוקתיות העומדות על הפרק בעומדן למול הראיות שהוגשו לוועדה, ובשים לב לעובדה כי רבים מן הדברים שיוחסו לחברי המפלגה התבססו על דיווחים עיתונאיים כפי שעלו מאתרי אינטרנט שונים, מצאנו אף הפעם כי יש לייחס משקל מכריע להצהרותיהם של חברי המפלגה. לכל זאת נוסיף את שהוזכר לעיל, כי כפי שציין היועץ המשפטי לממשלה, בכל מקרה חומר הראיות שהוצג בנסיבות שלפנינו פחות במידה ניכרת מן החומר שנפרש בפרשת בל"ד, שם כאמור לא מצא בית המשפט בסיס מספיק לפסילה (והשוו, בשינויים המחויבים, את האמור לעיל לקביעות בית משפט זה בפרשת בל"ד בכל הנוגע לראיות שניצבו בפניו במסגרת הבקשה לפסול את ח"כ טיבי מלהתמודד בבחירות מטעם מפלגת רע"מ-תע"ל, עמ' 49-51).

במצב דברים זה, סברנו כי חומר הראיות הקונקרטי שהוצג בפנינו בעניינה של מפלגת בל"ד אינו עומד במבחן הראייתי המחמיר הנדרש אף לצורך הוכחת העילה שעניינה תמיכה במאבק מזוין בארגון טרור.

20. נציין עוד, כי לצד הראיות הקונקרטיות שיוחסו לנציגי המפלגה, הועלתה על-ידי חלק ממבקשי הפסילה טענה נוספת שהצדיקה לשיטתם את פסילת המפלגות. בהתאם לטענה זו, קיימת זיקה הדוקה בין מפלגת בל"ד לבין מנהיגה בעבר, בשארה, המקרינה באופן ישיר על עילות הפסלות שבחוק, במובן זה שכל פעילות המיוחסת לבשארה כמוה כפעילותה של המפלגה עצמה. נראה כי עיקר טענת המבקשים בעניין זה נסובה על המעשים שיוחסו לבשארה, בגינם, כך נראה, נמלט מן הארץ. כאמור, היועץ המשפטי לממשלה התייחס בהודעתו להיבט זה, בציינו כי אכן מיוחסים לבשארה חשדות חמורים בעבירות בטחון חמורות. יחד עם זאת, ציין היועץ המשפטי לממשלה, כי דווקא העובדה לפיה בשארה אינו עומד עוד בראש

המפלגה וברח מן הארץ מחלישה את בקשות הפסילה, וזאת גם אם מצויים חברי רשימת בל"ד בקשר עימו ואינם מתכחשים לתורתו. מכל מקום, בכל הנוגע לחשדות המיוחסים לבשורה לא הוצגו בפנינו כל נתונים - הן באשר לפעילות החשודה והן באשר לזיקתה של המפלגה לפעילות זאת. ממילא ברי כי אין בידינו להתייחס להיבט זה ואיננו מוצאים בו תשתית מספקת לצורכי בקשות הפסילה. יחד עם זאת, נאמר בכל מקרה, כי גם אם נהיה מוכנים להניח דבר קיומה של זיקה בין בשורה למפלגה בל"ד, כפי שעלה מדברי חברי המפלגה עצמם בפני ועדת הבחירות, עדיין אנו סבורים כי אין בזיקה זו לעצמה כדי לבסס את בקשת הפסילה, וכי על הבקשה להתבסס על ראיות קונקרטיות ומוצקות. כאלו, כאמור, לא הוצגו בפנינו. זאת ועוד, מוצאים אנו גם ממש בעמדת היועץ המשפטי לממשלה, לפיה ספק האם ניתן לפסול את רשימת בל"ד על-בסיס זיקתה לבשורה אשר אינו עומד עוד בראשה, לאחר שבית משפט זה מצא שלא לפוסלה עת עמד בשורה בראש המפלגה, כאמור בפרשת בל"ד (והשוו בשינויים המחויבים גם פרשת ארליך, עמ' 44; פרשת מולדת, עמ' 362-363). נוכח האמור לעיל, לא מצאנו כי אף בטענה זו יש כדי לבסס את עילות הפסלות שבחוק.

21. עוד נציין להשלמת התמונה, ובמענה לטענת פורמן בבקשת הפסילה שהגיש ונימוקיה, כי לא מצאנו אחיזה של ממש לפרשנות פסק הדין בפרשת בל"ד כפי שהוצגה בבקשה בכל הנוגע להבחנות בין פסילת רשימת בל"ד לבין פסילת מי שעמד אז בראשה ולטענה כאילו אישורה של בל"ד באותה פרשה נגזר אך ורק מאי פסילתו של בשורה. ממילא אין גם כל יסוד למסקנות הנגזרות מהבחנה זו.

22. סיכומם של דברים, לאחר בחינת כלל הראיות שהוצגו בפנינו, ובשים לב לאמות המידה העקרוניות שהותוו בפרשת בל"ד, למכלול

הראיות שהוצגו בפני בית משפט זה באותה פרשה וקביעותיו הקונקרטיות של בית המשפט שם ביחס אליהן, לא מצאנו כי בקשות הפסילה נשוא הערעור שלפנינו המתייחסות לרשימת בל"ד, נשענו על תשתית ראייתית מספקת שיש בה כדי להקים עילה לפסילתה של הרשימה מלהתמודד בבחירות לכנסת ישראל. לפיכך, מצאנו כי החלטת ועדת הבחירות בהקשר זה אינה יכולה לעמוד ומכאן החלטנו על ביטולה.

ההחלטה על פסילת רשימת רע"מ-תע"ל

23. כאמור לעיל, רק בקשת בן-ארי התייחסה למפלגת רע"מ-תע"ל. בקשת פסילה זו נשענה על תשתית ראייתית מצומצמת ביותר, פחותה אף בהרבה מזו שהוצגה בפנינו בעניינה של מפלגת בל"ד. מבקש הפסילה סבר כי בראיות שהציג יש כדי לבסס את העילות הקבועות בסעיף 7א לחוק. לאחר שבחנו את חומר הראיות שצורף לבקשה זו, ואת התצהירים שהוגשו לוועדה מטעם יו"ר הסיעה ח"כ צרצור ומטעם ח"כ אלסאנע, באנו פה אחד לכלל מסקנה כי חומר הראיות שצורף לבקשה לא מלמד על התקיימותן של העילות הקבועות בחוק - הן בהיבט מהות הראיות והן בהיבט משקלן.

נוכח האמור לעיל, מצאנו כי אף בעניינה של מפלגת רע"מ-תע"ל לא הוצגה תשתית ראייתית מספקת לצורך הפעלת הסמכות הקבועה בחוק לפסילת הרשימה מהתמודד לכנסת ישראל. לפיכך, קבענו גם כאן כי החלטת ועדת הבחירות להורות על פסילת המפלגה בהעדר תשתית ראייתית מספקת אינה יכולה לעמוד ויש להורות על ביטולה.

סוף דבר

24. במסגרת נימוקינו בחנו את התשתית הראייתית שהונחה בפני ועדת הבחירות במסגרת הבקשות לפסילת הרשימות בל"ד ורע"מ-תע"ל מלהתמודד לבחירות לכנסת ה-18. יישמנו על הראיות שלפנינו את אמות המידה הפרשניות שנקבעו כבר בפסיקתו של בית משפט זה, ובנוסף נתנו דעתנו לקביעות העובדתיות הקונקרטיות שעלו מפסק הדין בפרשת בל"ד - אשר נשענו על חומר הראיות הרב שהוצג בפני בית המשפט שם - והשלכתן על נסיבות העניין שלפנינו. לאחר כל זאת באנו לכלל מסקנה כי מבקשי הפסילה בבקשות נשוא ההליך שלפנינו לא צלחו בהרמת הנטל הראייתי הדרוש לצורך הוכחת קיומן של העילות הקבועות בסעיף 7א לחוק היסוד. לפיכך, החלטנו לקבל את ערעורי הבחירות שהונחו לפתחנו ולבטל את החלטות ועדת הבחירות בעניין פסילת הרשימות בל"ד ו-רע"מ-תע"ל. בעניינה של מפלגת רע"מ-תע"ל קיבלנו החלטתנו פה אחד. בעניינה של מפלגת בל"ד קיבלנו החלטתנו ברוב דעות, כנגד דעתו החולקת של השופט א' א' לוי.

ה נ ש י א ה

השופטת א' פרוקצ'יה:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

השופט א' גרוניס:

אני מסכים לפסק-דינה של חברתי, הנשיאה ד' ביניש.

ש ו פ ט

השופטת מ' נאור:

אני מסכימה לחוות דעתה של חברתי הנשיאה ד' ביניש.

ש ו פ ט ת

השופטת ע' ארבל:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

השופט ס' ג'ובראן:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת א' חיות:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

השופט י' דנציגר:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט א' א' לוי:

1. כפי שכבר נכתב בהחלטתנו מיום כ"ה בטבת התשס"ט (21.01.2009), לא אוכל לצרף את דעתי לזו של חברי הנכבדים. לו התקבלה עמדתי, כי אז היינו דוחים את הערעור ומאשרים את החלטתה של ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-18, ולפיה ייאסר על מערערת 1, היא רשימת בל"ד, להשתתף בבחירות לכנסת. הואיל ובחירות אלו התקיימו זה מכבר, נותרה העמדה העקרונית שאותה אבקש להציג, בתמצית רבה, להלן.

2. על משקלה שלא ניתן להפריז בחשיבותו של הזכות להשתתף בבחירות, אך גם על הסייגים לה, עמדתי בעבר. וכך כתבתי:

”מדינת ישראל היא דמוקרטיה, וככזו היא מצווה להבטיח שכל המעוניין ליטול חלק במשחק הפוליטי יוכל לממש את הזכות לבחור ולהיבחר. אולם זכות זו אינה מוחלטת, ומדינה דמוקרטית רשאית להתגונן מפני אלה המבקשים לאבדה ולהשמדה, תוך שהם עושים שימוש בכלים שהדמוקרטיה מעמידה לרשותם” (א”ב 11280/02 ועדת הבחירות המרכזית נ’ ח”כ טיבי, פ”ד נז(4) 1, 110 (2003)).

האיזון המתבקש בין שני חלקיה של המשוואה המתוארת מעוגן בסעיף 7א לחוק יסוד: הכנסת, אשר קובע: ”רשימת מועמדים לא תשתתף בבחירות לכנסת ולא יהיה אדם מועמד בבחירות לכנסת, אם יש במטרותיה או במעשיה של הרשימה או במעשיו של האדם, לפי הענין, במפורש או במשתמע, אחד מאלה: (1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית; (2) הסתה לגזענות; (3) תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל”.

מסגרת חוקתית זו מספקת ביטוי לאדניה היסודיים ביותר של שיטת המשטר של מדינת ישראל. אלה זרועים לאורכן ולרוחבן של הוראות הדין שלנו – מסעיף 1 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו ולחוק יסוד: חופש העיסוק, דרך פסקאות ההגבלה שבחוקי יסוד אלה, עבור בדברי חקיקה, בתקנות ובהוראות מנהל שונות וכלה בהלכה הפסוקה. יש הרואים בסעיף 7א, בהיותו שומר הסף בשערי הכניסה למוסדות בהם נוצק חלק הארי של אותן הוראות – הרשות המכוננת, בית המחוקקים והממשלה הצומחת מתוכו ותלויה באמונו, מנגנון אשר מבטיח כי אותם עקרונות של יסוד – כוחם יעמוד להם כל עוד השיטה החוקתית ניצבת על מכונה (שרון וינטל “פסקאות נצחיות” בחוקה: הסטנדרט הנורמטיבי המחמיר בכינון

סדר חוקתי חש"ד 25 (חיבור לשם קבלת התואר דוקטור למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים, איל בנכנישתי מנחה, תשס"ו-2005).

פריצתו של שער זה מעמידה, אפוא, בסכנה של ממש את עיקרי הערכים עליהם מיוסדת שיטתנו. חתימתו, מנגד, בגולל כבוד מדי מאיימת לפגוע בציפור נפשה של הדמוקרטיה. נקודת האיזון המתבקשת היא זו, כי רשימה או מועמד לא יורשו להעמיד עצמם לבחירה אך במקרים קיצוניים וחריגים, בהם ברור מעל לכל ספק כי מבקשים הם, כיסוד-מוסד בעשייתם או בערכים להם הם מטיפים, להביא לשלילת אופייה היהודי או הדמוקרטי של מדינת ישראל (א"ב 11280/02 הנ"ל, בעמ' 110).

3. החומר שהוצג בפנינו בערעור זה לא הותיר בלבי ספק, כי מאפיינים אלה מתקיימים באורח מובהק במערערת. ואף כי מאז הפעם הקודמת בה נדון ענינה של רשימה זו חלו שינויים כאלה ואחרים – כך, בפרט, חבר-הכנסת לשעבר עזמי בשארה נמלט מישראל וטעמיו עמו, ולבחירות לכנסת ה-18 התייצבה המפלגה כששוב אינו בראשה, הרי שפני הדברים לא השתנו באורח מהותי. העיד על כך לא אחר מיושב-ראש הרשימה בעת הזו, חבר-הכנסת ג'מאל זחאלקה, אשר כתב: "הפרוגרמה הפוליטית שהצגנו בפני בית המשפט העליון [בפעם הקודמת בה נדונה פסילתה של הרשימה] היא עדיין הפרוגרמה המחייבת של בל"ד ולא נעשה בעניינה כל שינוי" (פסקה 5 לתצהיר התשובה, שהוגש לוועדת הבחירות לכנסת ה-18 ביום 7.1.09). בהמשך הדברים בתצהיר זה, כמו בהתבטאויות רבות שהשמיעו ראשי המפלגה בפומבי, מודגשת דבקתה של בל"ד בחזונה שמכבר, היינו, היותה של ישראל "מדינת כל אזרחיה". "הבסיס הרעיוני של חזון זה", מוסבר, "הינו שחירותו ושוויונו של הפרט הם עיקר העיקרים, וכי תפקידה של כל מדינה דמוקרטית הוא להבטיח את החירויות

האלה" (ש"ס, בפסקה השביעית). לכאורה, זהו חזון שובה לב, שחזקה על כל מי שדמוקרטיה יקרה לו כי יאמצהו אל לבו ללא סייג. אלא שלמעשה, מאחורי הדברים, וכתנאי יסודי במימושו של אותו חזון, נדרשת "המדינה לנהוג במדיניות ניטרלית. המדינה מנועה מלהעדיף רעיונות ואידיאולוגיה פוליטית אחת על פני האחרות" (ש"ס, שם). כוונת הדברים אינה אלא לכך, כי כל שיותר ליהודים בישראל הוא להגדיר עצמם כקבוצה בין קבוצות אידיאולוגיות אחרות, תוך זניחת "המבנה הפוליטי הקיים בישראל, שבו הציונות היא אידיאולוגיית-על, והמדינה מגדירה את עצמה ומתנהגת כמדינה יהודית וכמדינת כל היהודים בעולם" (ש"ס, בפסקה 11). את מצעה המדיני, המצדד בקיומן של שתי מדינות בין הירדן לבין הים, מסכמת המערערת בקביעה: "אנו שואפים לשתי מדינות ששתיהן יהיו מדינות של כלל האזרחים" (ש"ס, בפסקה 18).

דברים אלה אינך יכול לקרוא אלא כמבקשים לערער מיסודו את רעיון היותה של ישראל, לא רק מדינה דמוקרטית כי אם גם מדינה יהודית. תוצאתו המעשית, להשקפתי, של חזון זה – שלמימושו פועלת המערערת והוא הבסיס לעשייתה הפרלמנטרית והחוק-פרלמנטרית, היא אובדן הגדרתו הלאומית של העם היהודי במסגרת מדינית, והיטמעותו במה שמוצג, לכאורה, כאגד של נרטיבים לאומיים רבים ומגוונים, אך למעשה אינו אלא מסווה לכינונה של מדינת לאום ערבית בכל שטחה של ארץ-ישראל. עמדתי, לפיה אין להתיר בשל כך את השתתפותה של המערערת בבחירות, איננה ביטוי להשקפה פוליטית זו או אחרת. היא תוצאה מתחייבת של יישומה, המושפטי, של ההוראה החוקתית הקבועה בחוק יסוד: הכנסת.

4. אמת, למונח "מדינה יהודית" פנים שונות ורבות (בג"ץ 6427/02 התנועה לאיכות השלטון נ' הכנסת, פ"ד סא(1) 619, 784 (2006)), ולעולם אין הוא מתקיים אלא לצד רכיבה האחר של ההגדרה, היינו, היותה של ישראל מדינה דמוקרטית. ככזו, אסור שיהיה חולק על המעמד המרכזי המוקנה בה לעקרונות כשוויון, חירות והקפדה בזכויות יסודיות אחרות של האדם. אך בד בבד, אין המסגרת הנורמטיבית עליה מושתתת הישות המדינית שלנו יכולה להשלים עם ניסיון לקעקע את היותה של ישראל – מדינה יהודית. וכך, כשם שלא הייתי פוסל את החלטתה של ועדת הבחירות, כסמכותה על-פי דין, למנוע את השתתפותם בבחירות של גורמים אנטי-דמוקרטיים, אינני סבור כי עלינו להפוך את החלטתה לפסול את המערערת כמי שחרתה על דגלה את העברתה מן העולם של המדינה היהודית היחידה, והיא פועלת באופן מעשי לקידומו של רעיון זה.

אינני שותף, אפוא, לעמדה שהציגו חברי הנכבדים, ומטעם זה הייתי דוחה את הערעור בכל הנוגע לעניינה של רשימת בל"ד.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק-דינה של הנשיאה ד' ביניש.

ניתן היום, א' באדר ב' התשע"א (07.03.2011).

הרכב ועדות קלפי

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

לכבוד

היועץ המשפטי לממשלה

מר מני מזוז

משרד המשפטים

שלום רב,

הנדון: בקשה לשינוי הרכב ועדת קלפי

1. קיבלתי את בקשתך – חתומה על-ידי סגן לפרקליט המדינה – כי נשיאות ועדת הבחירות המרכזית תעשה שימוש בסמכות הקבועה בסעיף 70א לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (להלן: חוק הבחירות), ותורה על שינוי הרכב ועדת הקלפי באום אל-פחם באופן שמר ברוך מרזל לא ישמש בתפקיד יושב-ראש ועדת קלפי באום אל-פחם או חבר בוועדה כזו. לדברייך, קיים "חשש כבד, ברמה של קרבה לוודאות, לפגיעה חמורה בסדר הציבורי, בשלום הציבור, ובניהולן התקין של הבחירות" וזאת על-פי "הערכות מודיעיניות של שירות הביטחון הכללי ושל משטרת

ישראל". כמו-כן, הנך מבקש לקיים דיון דחוף בבקשה זו, ולזמנך להציג את עמדתך.

2. הסמכות לכנס את נשיאות ועדת הבחירות נתונה לי ואפעל בעניין זה על-פי שיקול-דעתי ובמועד הראוי. כפי שהינך מציין במכתבך, לכל סיעה – ובכלל זה סיעת "מולדת" – שצירפת, יחד עם מר מרזל, כמשיבה למכתבך – נתונה הזכות לקבוע את נציגיה בוועדות הקלפי השונות. כדברידך, ההוראה בעניין זה בחוק הבחירות נועדה להבטיח את טוהר הבחירות באמצעות פיקוח הדדי של נציגי המפלגות על קיום ההליך הדמוקרטי ביום הבחירות. אוסיף על-כך כי בהיעדר נציג לרשימת מועמדים, בכל אחת מאלפי הקלפיות, רשאית הרשימה לשגר משקיף מטעמה, כל משקיף, לכל קלפי בה אינה מיוצגת, ובלא להודיע על זהותו מראש. בפועל גם אין הרשימות חייבות להודיע מראש מי הם חברי ועדת הקלפי שיכהנו מטעמה באזורי הקלפי השונים – אנא תשומת-ליבך להוראות תקנה 8 ותקנה 20 לתקנות הבחירות לכנסת, התשל"ג–1973. הנה-כי-כן, מי שמבקש להסיר את שמו של יושב-ראש ועדת קלפי במקום אחד עשוי למצוא אותו – בלא כל הודעה מוקדמת – בקלפי "בעייתית" אחרת, עד שרק אמצעי אכיפה אישיים, יהיו רלבנטיים. לוועדת הבחירות המרכזית אין סמכות להתערב בנושא זהות הנציגים של הסיעות בוועדות הקלפי שהוקצו להן באופן אקראי (על-פי תוכנת מחשב). יתרה מכך, התפקיד שיועד למר מרזל מטעם מפלגתו אינו מעלה או מוריד, כיוון שלהערכת המשטרה עצם נוכחותו במקום עשויה לפגוע בסדר הציבורי. המענה לכך, לפיכך, אינו מתמצה ב"סידור העבודה" של מר מרזל וכאמור על הרשויות הממונות על אכיפת החוק ליתן מענה כנדרש. ועדת הבחירות אחראית מצידה על הצבת מזכירי ועדות הקלפי,

ולצורך כך מתקיים תהליך של איתור ומיון שנועד להבטיח את התאמתם של המזכירים לתפקידם.

3. סעיף 70א לחוק הבחירות, הנזכר בבקשתך, מקנה לנשיאות ועדת הבחירות סמכות "להורות על דחיית פתיחת הקלפי, על הפסקת ההצבעה ועל חידושה וכן על הוספת זמן להצבעה..." והכול, אם ראתה "בערב יום הבחירות או ביום הבחירות, כי קיימות באזור קלפי פלוגית נסיבות מיוחדות המונעות או העלולות, לדעתם, למנוע את המהלך התקין של ההצבעה". כך לפי סעיף קטן (א) ואילו סעיף קטן (ב) מוסיף וקובע כי בהוראות לפי סעיף קטן (א) "יקבעו הסידורים להבטחת קיום הבחירות באותו אזור קלפי, לרבות מקום הקלפי, הרכב ועדת הקלפי וכל דבר אחר המתחייב מן ההוראה העיקרית".

מעיון בסעיף זה, על שני חלקיו, עולה, ראשית, כי הסמכות הנתונה בו שמורה ליום הבחירות או לערב יום הבחירות; ושנית, כי הסמכות הנוגעת להרכב ועדת הקלפי היא סמכות נלווית – נספחת – לסמכות העיקרית שבסעיף 70א(א), לאמור, הסמכות להורות על דחיית פתיחת הקלפי, על הפסקת ההצבעה ועל חידושה. לאמור, אין נשיאות ועדת הבחירות מוסמכת לקבוע סידורים בעניין הרכב ועדת הקלפי אלא ביום הבחירות וביום הקודם ליום הבחירות, במסגרת הוראה בדבר דחיית פתיחת קלפי, הפסקת הצבעה וחידושה. ברי איפוא, כי טרם הגיעה העת לבחון את הפעלת הסמכות הקבועה בסעיף 70א, וטרם בשלו התנאים הדרושים לכך לפי החוק.

4. חשוב אף יותר: סעיף 70א לחוק הבחירות אינו יותר מאשר אמצעי תכופ, המאפשר מתן מענה מיידית לנסיבות מיוחדות המתעוררות בזמן אמת. אין בו, בשום אופן, כדי להפוך את ועדת הבחירות לרשות האחראית על הסדר הציבורי ביום הבחירות, או כדי לייתר את הצורך בהפעלת כל הסמכויות המוקנות לרשויות החקירה והאכיפה כדי למלא את תפקידן בהבטחת קיומו התקין של יום הבחירות מבחינת הסדר הציבורי ושלומו הציבור. אמש הובהרו הדברים בפגישה עם נציגי המשטרה. ככל שיש בידיכם ראיות "לפגיעה חמורה בסדר הציבור, בשלומו הציבור, ובאפשרות לקיום הליך הצבעה תקין" – כדברידך – מן הראוי שתיבחנה על-ידכם כל הדרכים למניעת התממשותו של החשש הזה. אתה מצרף לפנייתך את הערכת המשטרה כי היא עשויה להידרש ל"סדרי כוחות של מאות שוטרים" בשל נוכחותו של מר מרזל בקלפי. הבהרנו למשטרה אתמול כי חזון אפוקליפטי שכזה צריך לפגוש בנקיטת אמצעי אכיפה מתאימים. נציג המשטרה היה ער לקיומם של אמצעים כאלה. הייתי מצפה כי תפנה, מתוקף מעמדך, לאותן רשויות, המשטרה ושירות הבטחון הכללי, כדי להעמידם על אחריותם. עתירה זו או אחרת אינה מסירה את החובה ואת האחריות מעל שלטונות האכיפה.

אשר לוועדת הבחירות היא, מצידה, נמצאת "עם היד על הדופק", והיא תבחן, במידת הצורך, ובמועד הקבוע בחוק, את הצורך לנקוט בצעדים מצידה על-מנת לאפשר את המהלך התקין של ההצבעה. היה סמוך ובטוח כי ועדת הבחירות המרכזית תעשה כל אשר לאל ידה כדי להבטיח את תקינות הליך הבחירות. את סמכויותינו אנו מפעילים בדייקנות וביעילות מזה שבועות. אציין גם כי לא היה מקום לצרף, שלא על דעתנו, משיבים נוספים

לישיבת הנשיאות. אם אחליט לזמנה ישתתפו בישיבת הנשיאות חברי הנשיאות והם לבדם, אלא אם הנשיאות תראה לנכון לזמן אדם נוסף, לפי העניין.

בשלב זה, בקשתכם מוקדמת וחסרים בה פרטים רלבנטיים לגבי הפעולות שיינקטו על-ידי הגורמים המוסמכים באשר לשמירת הסדר הציבורי ושלוש הציבור ביום הבחירות. אוסיף, כי אינני בטוח כלל שקיום דיון היום, כפי בקשתכם, יועיל לפתרון הנושא הרגיש, שחרג מכל פרופורציה בשל העיסוק בו.

בעת שבאה לידי פנייתך הודע לי כי היא הופצה ברבים באמצעי התקשורת. ודאי תסכים כי אתן פומבי גם למענה זה.

בברכה,

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

סקרי בחירות

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
 יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
 לכנסת השמונה-עשרה

ירושלים, כ"ד כסלו תשס"ט
 21 בדצמבר 2008

לכבוד

- עורכי העיתונים

- מנהלי אמצעי התקשורת האלקטרוניים

נכבדיי,

הנדון: פרסום סקרים לקראת הבחירות לכנסת ה-18

חה"כ דב חנין הפנה את תשומת ליבי לכך שקיים נוהג, בסקרים המתפרסמים בכלי התקשורת, לכלול את הרשימות הערביות כולן תחת כותרת אחת, ולהימנע מהערכה המתייחסת לכל אחת מהן בנפרד. זאת בשונה מן הנהוג לגבי מרבית הרשימות המתמודדות האחרות, המצויינות כל אחת באופן נפרד. אופן סיקור זה מונע מן הציבור, כך מסביר חה"כ חנין, את האפשרות להבחין ביחסי הכוחות שבין הרשימות ובסיכוייה של כל רשימה לצבור קולות בבחירות אף שקיימת שונות מהותית בין הרשימות השונות.

נראה כי יש ממש בדברים האלה. תשומת לבכם מופנית לצורך להקפיד על כך שכאשר ניתן פירוט לגבי תוצאות הסקרים לגבי הרשימות השונות, יפורטו הנתונים לגבי הרשימות כולן.

בכבוד רב,

השופט אליעזר ריבלין
 המשנה לנשיאת בית משפט העליון
 יושב-ראש ועדת הבחירות

החלטות והנחיות

בבחירות

לרשויות

המקומיות

תעמולת בחירות

א. שימוש

במשאבי הרשות

המקומית לצורך

תעמולת בחירות

**כבוד המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תר"מ 18/18

המבקש : אבינועם מגן

נגד

המשיב : אבי נעים

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

המבקש, תושב בית אריה-עופרים, עותר למתן צו מניעה כנגד המשיב, ראש מועצת בית אריה-עופרים. המבקש טוען כי המשיב מבצע פעולות שבמסגרתן הוא עושה שימוש במשאבי המועצה בקשר עם תעמולת בחירות. שלושה עניינים מנויים בבקשה ולאחר שביקשתי את תשובת המשיב, אתייחס אליהם אחד לאחד.

ביציאה מן הישוב בית אריה הוצב שלט שזו לשונו: "צאתכם לשלום, נסיעה טובה ובטוחה". בתחתית השלט צוין שמו של

המשיב, ראש המועצה. אין פסול בשלט עצמו, אולם אין צורך ואין גם מקום לחתום אותו בשם של המשיב. אזכורו של ראש המועצה יימחק מן השלט.

ראש המועצה מפרסם במימון המועצה אגרת שבועית לתושב. המבקש סבור שיש בכך משום תעמולת בחירות. התשובה לשאלה זו אינה נחרצת: יש תועלת במתן אינפורמציה שוטפת לאזרח על דבר ההתפתחויות שארעו בתחום מושבו ובדבר השירותים הניתנים לו, אלא שיש להקפיד שהאיגרות ישאו פן אינפורמטיבי ולא יגלשו לתעמולת בחירות. לשם כך, במיוחד בסמוך לפני מועד הבחירות, ראוי שלא להדגיש את תרומתו האישית של המועמד למעשים שהמידע בעניינם הובא וניתן להסתפק בתיאור המעשים והאירועים עצמם. בכפוף לסייגים אלה ניתן יהיה להמשיך להפיץ את האיגרת השבועית.

אין מקום לכך שהמשיב יעשה שימוש בכתובות הדואר האלקטרוני של התושבים, כפי שקובצו על ידי המועצה, לצורך פנייה אישית מטעמו לתושבים. אני מורה לו להימנע מלעשות כן.

ניתנה היום, ט"ז בסיון התשס"ח (19.6.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

**כבוד המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תר"מ 19/18

המבקשת: תנועת דרך הישר לשלטון תקין

נגד

המשיב: מאיר ניצן

בקשה למתן צו מניעה וצו עשה

החלטה

המבקשת, תנועת דרך הישר לשלטון תקין, היא עמותה המעידה על עצמה שהיא שמה לה למטרה להילחם בשחיתות. המשיב הוא ראש עיריית ראשון לציון מזה כ-25 שנים ונראה כי הוא מתכוון להתמודד בבחירות הקרובות לתקופת כהונה נוספת. המבקשת מציינת כי המשיב או אחרים מטעמו מפיצים את ספרו של נסים משעל, ישראל 60, כאשר מצורפים לו דפים בחלק הנחזה להיות חלק בלתי נפרד מהספר. בדפים אלה מופיעה תמונתו של המשיב ומפורטים בהרחבה הישגיו ותוכניותיו לעתיד.

המבקשת עותרת ליתן צו מניעה או צו עשה האוסר על המשיב להפיץ את הספר במתכונת האמורה או האוסר עליו לכלול בספר את הדפים המתייחסים לעיר ראשון לציון. עוד היא מבקשת כי יינתן צו המורה למשיב לאסוף את הספרים שכבר הופצו על מנת שיוצאו מהם הדפים המתוארים בבקשה. המשיב סבור כי אין ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית סמכות ליתן צו עשה וכי סמכותו מוגבלת למתן צו המונע ביצוע עבירה לפי חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959. טענה זו אינה יכולה לשמש בבסיס החלטתי היום, ובאופן הגורף שבה הוצגה, גם אינה נכונה.

לגוף הדברים, את הבקשה המורה למשיב לאסוף את הספרים שכבר חולקו, אין לקבל מטעמי שיהוי ומטעם שצעד זה לא ניתן לביצוע יעיל בשלב שבו נתבקש. המשיב הסביר כי תהליך הפקת הספרים החל כבר בראשית השנה וכי הספרים חולקו זה מכבר לבתי ספר ולעובדי עירייה. לגבי אלה האחרונים, הספר נמסר כשי והוצאות ההפצה מומנו על ידי ועד העובדים ולא מכספי ציבור. אשר לחלוקה לבתי הספר, נראה שחלקם חולקו לתלמידים עצמם וחלקם ממתנינים לחלוקה עם סיום שנת הלימודים. וחשוב יותר: אף אם ניתן להיעתר לבקשה ולהורות למשיב לתלוש את הדפים המתייחסים למשיב ולעיר ראשון לציון טרם חלוקתם לתלמידים עצמם, לא הייתי מורה כן בנסיבות העניין. לבד מן הקושי המוסרי הכרוך בתלישת דפים מתוך ספרים, הרי שעיון בדפים האמורים מלמד כי החלק האינפורמטיבי שבהם עולה כמה מונים על החלק שמציין את פעילותו של המשיב. זהו מקרה גבולי שאינו מצדיק פעולה פוזיטיבית כמבוקש. יחד עם זאת, אני מורה למשיב להימנע בעתיד מהפצת הספר במתכונתו הנוכחית. אם יחפוץ המשיב להמשיך ולהפיץ את הספר יהיה עליו להביא להדפסה מחודשת של

הדפים המתייחסים לראשון לציון באופן שפועלו האישי יושמט מן
הכתוב.

הבקשה נדחית בכפוף לאמור לעיל. הספר שצורף לבקשה יוחזר
למבקשת.

ניתנה היום, ט"ז בסיון התשס"ח (19.6.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תר"מ 21/18

המבקש: יצחק גל יו"ר ועדת הביקורת
בעיריית אשדוד

נגד

המשיב: צבי צילקר ראש עיריית אשדוד

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

המבקש עותר ליתן צו המונע מבעד המשיב, ראש עיריית אשדוד, לחדול מהפצת מפת העיר אשדוד הנושאת את תמונתו של המשיב ולהימנע מלהטביע את שמו על גבי אוגר מידע אלקטרוני ("דיסק-און-קי").

אשר למפה, אף שהיא אינפורמטיבית ויש בה מידע רב חשיבות, מן הראוי היה להימנע מלצרף את תמונתו של המשיב על גבה סמוך לפני קיום הבחירות. אולם משהמפה כבר הופצה, והדבר נעשה, אתייחס רק לבקשה השנייה. בעניין זה צודק המבקש בטענתו כי אין מקום ליתן למשתחררים משירות צבאי, תושבי

אשדוד, את השי האמור, כשעליו מוטבע שמו של המשיב, ראש העיר. גם בישיבת ועדת הרכש של העירייה נשמעה הדעה כי ראוי להסתפק בציון שמה של האגודה למען החייל על השי ואין מקום להטבעת שמו של ראש העירייה. ואכן בכך עשויה להיות משום תעמולת בחירות אסורה על פי דין והריני מורה בזה למשיב להימנע מהטבעת ברכה מטעמו על השי.

ניתנה היום, ד' בתמוז התשס"ח (7.7.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

ת"מ 24/18

המבקש: ארז אלגון, יו"ר העמותה לאיכות החיים בחדרה

נגד

המשיב: ראש עיריית חדרה, חיים אביטן

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

המבקש עותר ליתן צו מניעה כנגד פרסום מודעות ושלטים עירוניים שונים שבהם מופיע שמו של המשיב. המדובר במודעות ושלטים ממספר סוגים: מודעות בדבר אירועי תרבות שונים בעיר (אשר נערכים "בחסות ראש העיר"); שלטים בדבר ביצוע עבודות פיתוח שונות (בדרך כלל עם הכיתוב: "העבודה נעשית לרווחת תושבי העיר ואורחיה; ראש העיר – חיים אביטן; אנו מתנצלים על אי הנוחות הזמנית"); שלטים עם שמותיהם של מקומות מסוימים בעיר ושלטי איחולים שונים. המבקש סבור כי איזכור שמו של המשיב על גבי שלטים אלה מהווה תעמולת בחירות אסורה ושימוש במשאבי הרשות המקומית לצרכיו של ראש הרשות.

המשיב מציין כי חלק מהפרסומים שבגינם עותר המשיב פורסמו לפני למעלה משנה; חלק מהפרסומים מפורסמים מידי שנה, ללא קשר לבחירות; חלק מהפרסומים פורסמו על ידי גופים שאינם בשליטתם של המשיב או של העירייה; חלק מהפרסומים הם פרסומים של העירייה אודות עבודות שהיא מבצעת, בדרך כלל בליווי התנצלות על אי-הנוחות הנגרמת כתוצאה מהן. לשיטתו של המשיב, הפרסומים אינם מפארים את פועלו של המשיב ולא פורסמו במיוחד לרגל הבחירות, אלא פרסומים אינפורמטיביים שנועדו ליידע את התושבים בדבר אירועים שהעירייה מארגנת או לעבודות המבוצעות והעלולות לגרום לאי-נוחות התושבים. המשיב מציין כי האיסור לעשיית שימוש בכספי ציבור לתעמולת בחירות חל בכל עת, ומכך שהמבקש לא עתר בבקשה לצו מניעה מיד עם פרסום השלטים השונים ניתן ללמוד שהוא עצמו לא ראה בפרסומים תעמולת בחירות. המשיב סבור כי יש ליתן משקל רב לעיתויו של הפרסום ולטיבו על מנת לקבוע אם יש פגם בציון שמו של המשיב על גבי הפרסומים, ובענייננו, לשיטתו, אין פגם בציון שמו על גבי השלטים.

מודעות בדבר אירועים בחסות ראש העיר

הגם שבפן העקרוני אין פסול בכך שראש רשות מקומית נותן את חסותו לאירועים מסוימים שנערכים ברשות המקומית, יש להימנע, ככלל, מהענקת חסות מסוג זה בתשעים הימים שלפני הבחירות. לפיכך, מכל מקום, אין מקום לציון שמו של ראש הרשות ואני מורה למשיב להסיר את שמו מהמודעות שפורסמו בתקופה זו.

שלטים בדבר עבודות פיתוח

בשלטים בדבר עבודות פיתוח יש פן אינפורמטיבי אשר רצוי כשלעצמו – כעדכון לתושבים. מעיון בצילומי השלטים עולה כי מפורטים בהם פרטים רבים, לרבות פרטי התקשרות עם הגורמים העוסקים בניהול וביצוע העבודות השונות (לרבות ציון הגורמים העירוניים המעורבים). בכל אלה אין פסול. יחד עם זאת, אין ערך אינפורמטיבי לאזכור של ראש הרשות המקומית על גבי השלטים. על-פי הנחיות שר הפנים, ככלל, אין לפרסם במהלך ששת החודשים שקודמים למועד הבחירות, מטעם הרשות המקומית, פרסום בשמו או בתוארו של נבחר הציבור. בשלטים שהוצבו בתקופה האמורה, יוסר שמו של ראש העירייה.

שלטים שונים

אין פסול בשלט שתוכנו הוא "ברוכים הבאים לבית אליעזר", אך אין צורך לחתום אותו בשמו של המשיב ויש למחוק אותו מהשלט (ראו: תר"מ 18/18 מגן נ' נעים (לא פורסם, 19.6.2008)). כך גם בנוגע לשלטים המוצבים בכניסה לבתי ספר ובהם איחולי "שנת לימודים פוריה ובטוחה".

אשר לשלטים שפורסמו על ידי גורמים שאינם בשליטתו של המשיב או של העירייה, אין לכוון את העתירה בעניינם כנגד המשיב.

ניתנה היום, כ"ה בתמוז התשס"ח (28.7.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תר"מ 31/18

המבקש : יוסי ברודני

נגד

המשיב : זמיר בן ארי, ראש עיריית גבעת
שמואל ואח'

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

המבקש מלין על-כך שהמשיב 1 – ראש עיריית גבעת שמואל – מבצע תעמולת בחירות אסור בדרכים שונות, ובהן: הפצת "פליירים" והודעות פרסומת בחתימתו ובשמו, תליית כרזות הנושאות את שמו ברחבי העיר, העברת מסרים פוליטיים באירועים פומביים של העירייה ושיגור הודעות טלפוניות-קוליות מטעמו לתושבי העיר.

בחנתי את טענות הצדדים ומצאתי לנכון להורות כדלקמן: ניתן בזה צו מניעה האוסר על שיגור "פליירים" הכוללים פנייה לתושבים ותיאור פועלו והישגיו של ראש-העיר (לרבות פליירים שאינם חתומים על-ידי המשיב עצמו אלא על-ידי גורמים אחרים בעירייה). כך, עד לתאריך הבחירות. בכל מקרה, וכפי שהתחייבו המשיבים, יועבר כל חומר פרסומי לעיונו של היועץ המשפטי של העירייה. כמו-כן חל איסור לכלול את שמו ותוארו של המשיב 1

בכרזות ובפרסומים דוגמת אלה המפורטים בעתירה (נספחים יד, טו, טז), ויש להסיר את שמו ותוארו מפרסומים ומשלטים קיימים. בעניין אחרון זה יצויין, כי הכלל הוא שיש להסיר את שם המועמד גם משלט קיים באותם מקרים שבהם לא קיימת הצדקה עניינית להמשך קיומו של השלט במתכונת הקודמת. במקרה זה לא מצאנו הצדקה כזו ביחס לשלטים המצורפים לעתירה.

למותר לציין כי חל איסור לכלול בתקופה זו דברי תעמולה באירועים שנוטל בהם חלק ראש העיר.

ניתנה היום, ח' באלול התשס"ח (8.9.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תר"מ 33/18

המבקש: אורי אהד

נגד

המשיבים: 1. יצחק אוחיון
2. עיריית פתח-תקווה

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

הטיעונים הכתובים הותירו ספקות עובדתיים, ובדיון שהתקיים היום התברר כי המחלוקת האמיתית לא מוקדה בהם. היום מסתבר כי הסיורים האחרונים לגמלאים – שהם דבר מבורך כשלעצמו, וכמו כל פעילות מבורכת אין להפסיקה גם בתקופת בחירות – מעוררים קושי בנסיבות המקרה. מי שעסקה בארגון חלק מן הסיורים רואה את עצמה מועמדת לחברות במועצת העיר ואף שלא הובהרה עד תומה השאלה אם משאבי העירייה משמשים בצורה עקיפה לארגון הסיורים, מן הראוי שלא תעסוק יותר בארגונים. כמו-כן, אין מקום לכך שראש-העירייה ישתתף בסיורים שנועדו להכרת פני העיר, ואין מקום לכך שבסיורים אלה או

דומיהם הוא יתאר בפני המשתתפים את הישגי העירייה בתקופת כהונתו. כדי למנוע תקלה בענין זה ראוי שידיר עצמו לחלוטין מן הסיוורים עד מועד הבחירות.

אשר לכנסים שנערכים מטעם העירייה ואשר יש להם הצדקה עניינית בתקופה זו, יש לקיים את הנחיות המפקח הארצי על הבחירות אשר לפיהם הטוב ביותר הוא שהעומדים לבחירה יימנעו מלשאת דברים באותם כנסים, ומכל מקום, אם יאשר להם היועץ המשפטי של הרשות לשאת דברים, לא יכללו הדברים יותר מאשר ברכה קצרה ועניינית.

ניתנה היום, ט' באלול התשס"ח (9.9.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תר"מ 64/18

המבקש : רפי הוכמן

נגד

המשיבים : 1. מאיר יצחק הלוי, ראש עיריית
אילת
2. עיריית אילת

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

כפי שקבעתי במספר החלטות, אין בעובדה שעומדות להתקיים בחירות ברשות מקומית כדי לשתק את הפעילות השוטפת של הרשות ושל העומד בראשה. במקרה זה, טוען המבקש כנגד הבלטת חלקו של ראש-העיר באירועים המתקיימים מדי שנה, כמו פסטיבל הג'אז באילת, פתיחת שנת הלימודים, פעילות שוטפת של המתנ"ס. אין למנוע את קיום האירועים האלה אך יש למנוע, ככל שהדבר הוא בידי המשיבים (ולא בידי גוף אחר המממן או

יוזם את הפרסום) כל שימוש באירוע לצורך תעמולת בחירות
עקיפה או ישירה.

כפי שכבר קבעתי בהחלטות קודמות (שלא בעניינה של
הרשות הזו), בכל מקרה שבו ראש-העירייה מתכוון לשאת דברים,
עליו להביא את הדברים קודם להשמעתם בפני היועץ המשפטי של
הרשות על-מנת שזה יבחן כי אין בהם משום עבירה על החוק. כך
ינהג גם המשיב בענייננו מכאן ולהבא.

ניתנה היום, כ"ב באלול התשס"ח (22.9.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תר"מ 74/18

- המבקשות:
1. סיעת ישראל ביתנו בכנסת
 2. סיעת כרמיאל ביתנו בעיריית כרמיאל
 3. רינה גרינברג

נגד

- המשיבים:
1. עדי אלדר, ראש עיריית כרמיאל
 2. עיריית כרמיאל

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

המשיבים מציינים כי סיורי הבוקר של ראש-העירייה מתקיימים באורח שגרתו כל השנים ובמסגרתם מוזמנים התושבים להיפגש עם ראש-העיר ולהשמיע את תלונותיהם. ככלל,

נראה כי יש בסיוורים מסוג זה תועלת אך מוטב כי עד למועד הבחירות תימנע העירייה מלפרסם מודעות על קיום המפגשים.

אשר לאירועים הקשורים למיזם הפיסול – משאין שמו של המשיב 1 מופיע על המודעות בעניין, לא שוכנעתי כי יש למנוע את פרסום האירוע. פתיחת הפארק היא מעשה שהתבצע בעבר וממילא אין להתייחס אליה במסגרת צו המניעה.

ניתנה היום, ז' בתשרי התשס"ט (6.10.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תר"מ 80/18

המבקשים : 1. אוריאל בן אסולין
2. רשימת אזרחים למען יהוד
מונוסון

נגד

המשיבים : 1. יוסף בן דוד
2. רשימת יהוד מונוסון החדשה
3. רשימת יחד בתנופה ותיקים
ועולים למען יהוד
4. עיריית יהוד מונוסון

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

עיינתי בעמדתו של היועץ המשפטי לממשלה בנוגע לשאלת ההסתייעות בעובדי עירייה – מזכירה, מנהל לשכה ודובר – במסגרת פעילות פוליטית לקראת הבחירות לרשויות המקומיות.

בעמדתו הבהיר היועץ המשפטי לממשלה את ההנחייה בעניין זה שנכללה בחוזר מנכ"ל משרד הפנים, שפורסם לקראת הבחירות. היועץ המשפטי לממשלה מבהיר כי ראש הרשות המקומית נדרש לפעול לפי העיקרון שעליו להפריד, ככל הניתן, בין פעילותו המפלגתית לפעילותו במשרד הממשלתי (או העירוני). ראש הרשות אינו יכול להסתייע בעובדי לשכתו, שברובם המכריע הינם עובדי הרשות. לעובדי הלשכה יותר ליתן סיוע טכני מינהלי לראש הרשות

בפעילות זו, רק ככל שמדובר בפעילות אקראית ומזדמנת. אין הם רשאים לעסוק במסגרת תפקידם בפעילות רחבת היקף ויזומה במסגרת מערכת הבחירות לרשות המקומית.

אשר להעסקת עובדי קבלן הנותנים שירותים לעירייה ולעומד בראשה – מקובלת עלי עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה ואני מורה לפיכך כי חרף העובדה כי אין אלה מועסקים, במסגרת מערכת הבחירות על חשבון העירייה, ואף לא בזמן עבודתם עבורה – הרי משום מראית עין ועל-מנת למנוע ניגוד אינטרסים בעתיד, אין להמשיך בהעסקתם כאמור, אלא אם יתחייבו המזמין והמוזמן שלא להעסיק בעתיד את הקבלן בעבודות מטעמה ובמימונה של העירייה.

ניתנה היום, כ"ט בתשרי התשס"ט (28.10.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תר"מ 87/18

המבקשים :
1. ליאת שוחט
2. יצחק בוכובה

נגד

המשיבים :
1. דוד יוסף
2. יובל אמיר, מנכ"ל עיריית אור
יהודה
3. אפרים שבירו, פקיד הבחירות
לעיריית אור יהודה
4. גילה אורון, הממונה על מחוז ת"א
במשרד הפנים

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

השימוש במילה "בקרוב" – בעיצוב מסויים – בשלטים של העירייה ובשלטים של המשיב 1 עצמו, יוצר זהות ברורה והופך את

שלטי העירייה לשלטי תעמולה המנוגדים לחוק. יש להסיר שלטים
אלה באופן מיידי.

פרט לכך לא ראיתי מקום למתן צו נוסף.

ניתנה היום, ח' בתשרי התשס"ט (7.10.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תר"מ 88/18

המבקשת: רשימת "עתיד לשוהם"

נגד

המשיבים: 1. גיל ליבנה, מועמד לראשות המועצה
2. סיעת "שוהם שלנו"

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

בבקשה השגות לגבי אירועים שונים שהתקיימו זה מכבר. ממילא אין ליתן צו מניעה לגביהם. ברי, כי לנוכח מועד הבחירות המתקרב ניתן לקיים פעולות ואירועים ובלבד שיש לכך הצדקה

עניינית, ואין לעשות בכך שימוש כלשהו לצורכי תעמולת בחירות. הדברים יפים כמובן גם לגבי האירוע שאמור להיערך במהלך חג הסוכות, ולגבי אירוע זה ציין המשיב כי אין בכוונתו לשאת דברים.

אשר לאתר האינטרנט – מן הראוי כי המידע הכלול באתר יצמצם עצמו לפן האינפורמטיבי ולא יגלוש לתעמולה לטובת המשיב 1. יש להקפיד על-כך.

ניתנה היום, ח' בתשרי התשס"ט (7.10.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

ב. עובד ציבור
העוסק בפעילות
פוליטית בזמן
עבודתו

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תר"מ 93/18

המבקש : דב צור

נגד

המשיב : מאיר ניצן

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

כלל הוא כי על עובד הרשות המקומית לשמור על תדמית נייטרלית בעיני הציבור. כל עובד ציבור מצווה להימנע מפעילות פוליטית בזמן עבודתו, או במקום עבודתו, ועובד ציבור בכיר מצווה להימנע מכל פעילות פוליטית בולטת. מי שמקבל שכר מן העירייה ואינו עובד בה, אך עשוייה להתעורר שאלת העסקתו בעתיד, ראוי להימנע מהעסקתו בפעילות פוליטית מטעם הרשות והעומד בראשה משום מראית עין ומשום החשש שמא יזכה בטובת הנאה בצורת המשך ההתקשרות איתו בעתיד. לפיכך, בהיעדר התחייבות מראש של הצדדים שלא להעסיק את המתקשר החיצוני

בעתיד כאמור, ראוי שלא להעסיקו עתה במסגרת מערכת הבחירות.

משכך, ראוי שעו"ד עומרד לא יועסק על-ידי המשיב, באופן ישיר, או באמצעות מתווך, במסגרת מערכת הבחירות.

ניתנה היום, כ"ט בתשרי התשס"ט (28.10.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תר"מ 163/18

המבקש : אבי בנימו

נגד

המשיב : 1. דוד עמר
2. סיעת הליכוד – סניף נשר
3. תנועת המפד"ל – סניף נשר

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

אין בסמכותה של ועדת הבחירות לפסול מועמד המתמודד בבחירות לרשות מקומית. אף שהדבר אינו מבוקש על ידי המבקש היום, יובהר בזאת כי אין לערוך במשרדי הרשות המקומית פעילות פוליטית וכי לעניין פעילות כזו המתבצעת מלשכת ראש הרשות – תותר רק פעולה אקראית ומזדמנת ואין להתיר פעילות מתוכננת.

ניתנה היום, יא' חשוון, תשס"ט (09.11.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

ג. שלטי תעמולה
ושלטי חוצות

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תר"מ 42/18

המבקשת: עיריית מעלות תרשיחא

נגד

המשיב: ליאור לסרי

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

המודעות שעל גבי עגלות הפרסום מהוות תעמולת בחירות. המשיב נתלה בסעיף 10ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: החוק), אלא שעגלות הפרסום אינן מופעלות על-ידי משווק פרסום בהסכמת הרשות המקומית ועל כן אינן בבחינת "מיתקן פרסום חוצות" כהגדרתו בסעיף האמור. יוצא אפוא כי המודעות כפופות להוראת סעיף 10 לחוק, ומשאינן עומדות במגבלותיו יש להסירן באופן מיידי.

ניתנה היום, כ"ג באלול התשס"ח (23.9.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תר"מ 82/18

המבקשת: אירנה אפרימוב

נגד

המשיבה: ציפי תורגימן

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

מתברר, כי תגובת המשיבה הוגשה במועד, ומשכך, עיינתי בתשובה וראיתי לנכון להבהיר כי הגבלת הגודל, הקבועה בסעיף 10(א) לחוק, אינה חלה לגבי פרסום "על משרדיה או מועדוניה" של הרשימה, אך אין משמעות הדבר כי ניתן להציב שלטים על גב בנין

שאחת מדירותיו משמשת מטה של הרשימה, או על גדרות הבניין.
הכללים בעניין זה דומים לאלה שחלים לעניין דירת מגורים.

צו המניעה שניתן בהחלטתי הקודמת יצומצם איפוא
ויתייחס רק לשלטים שעודם מצויים באופן המנוגד לדין, כלומר על
גג בנין המגורים ועל הגדר.

ניתנה היום, א' בחשוון התשס"ט (30.10.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תר"מ 112/18

המבקשת : 1. מפלגת הירוקים-אזור שלנו

נגד

- המשיבה :
1. המועצה המקומית אזור
 2. מר אריה פכטר, סגן ראש מועצת אזור
 3. מר משה חכים, מנכ"ל המ.מ. אזור
 4. מר יהודה סיני
 5. גבי רותי ולדי
 6. מר שמואל ישראל
 7. גבי יפה מוסרי
 8. גבי לאה רזון
 9. מר ינון סינואני
 10. מר זילבר תמם

תגובה לבקשה למתן צווי מניעה

החלטה

לגבי כל עובד הבא בגדר האיסור הקבוע בחוק לעניין נטילת חלק בתעמולת בחירות, כולל האיסור גם תליית שלטי תעמולה על ביתו. איסור זה עומד בתוקפו גם בני משפחה הם שתולים את

השלטים בפועל, ועל עובד העירייה הבא בגדר העובדים האמורים
חלה חובה אישית להסיר את השלטים.

לא מצאתי מקום ליתן צו בעניינים האחרים שהוזכרו
בבקשה.

ניתנה היום, ה' חשוון, תשס"ט (03.11.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

ד. שימוש באות

רשימה או

בכינויה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תר"מ 39/18

המבקש : ישראל גל, חבר מועצת העיר קריית
אונו

נגד

המשיבים : 1. יוסי נשרי, ראש העיר קריית אונו
2. רשימת "תנועת התושבים"
בקריית אונו

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

אשר לשלטים נשוא העתירה – המשיבים הודיעו כי הפגם
תוקן וחזקה עליהם כי אכן כך הוא. אין לפיכך צורך במתן צו
מניעה.

אשר לשימוש באותיות הרשימה קודם למועד המותר, ברי כי מדובר בהפרה ברורה של לשון החוק וכי אין בעובדה שהכול עושים כן, לפי הנטען, בקריית אונו, לרבות המבקש עצמו, כדי להכשיר את הדבר. ניתן איפוא צו מניעה האוסר הפרה של הוראות הדין בדבר שימוש באותיות הרשימות קודם למועד הקבוע בחוק.

ניתנה היום, ב' באלול התשס"ח (2.9.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תר"מ 58/18

המבקשים :
1. יורי בוצ'רוב
2. רשימת "חיפה מתחדשת"

נגד

המשיבים :
1. יוליה שטריים
2. רשימת "חיפה ביתנו"

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

ביום 10.9.2008 הוריתי למשיבים להגיב לבקשה לצו מניעה בתוך שלושה ימים מאותו יום. המועד שנקצב חלף זה מכבר ותגובה איין. בנסיבות אלה, הריני מורה למשיבים להסיר כל מודעה הכוללת את אות הרשימה, לאלתר, ובתוך לא יותר מ-24 שעות. כמו-כן אני מורה למשיבים שלא לעשות כל שימוש באות הרשימה עובר למועד הקבוע בחוק. בנוסף, אני מורה למשיבים

להסיר כל מודעה שהיא בניגוד להוראות החוק בדבר תעמולת בחירות.

המבקש יהא רשאי לפנות בבקשה מתאימה אם יתברר כי צו זה אינו מקויים כנדרש.

ניתנה היום, כ"ב באלול התשס"ח (22.9.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

ה. אירועים וטקסים
בקשר עם תעמולת
בחירות

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תר"מ 104/18

המבקש : אבי בינמו

נגד

המשיב : דוד עמר

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

על מנת לקיים את הוראות הדין – יימנע ראש העיר מלשאת דברים בכנס. אם יבחר לומר דברי ברכה עליו לבקש אישור מראש של היועץ המשפטי לעיריה כי אין בדברי הברכה (הקצרים) משום תעמולת בחירות.

ניתנה היום, יז' בתשרי, התשס"ט (16.10.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תר"מ 162/18

המבקש : אלכס פיאלקוב

נגד

המשיב : רפי סויסה – רשימת לעתיד טוב
יותר

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים מצאתי כי אין מניעה מלקיים את אסיפת הבחירות בגן הציבורי. משטרת ישראל אישרה את קיום האירוע במקום ולא נטען על ידי המבקש כי יש הגבלה על הציבור מלקיים אירועים כאמור בגן. לפיכך, נראה כי קיום האירוע בגן הציבורי עומד בתנאי סעיף 2א לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959. הגן הציבורי, כמו הכיכר, נועד לשמש כבמה לפעילות פוליטית וכל עוד אין בכך כדי לסתור הוראה מיוחדת בחוק – הדבר מותר ואף ראוי.

הבקשה נדחית.

ניתנה היום, יא' חשון, תשס"ט (9.11.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

ו. הטעיה
בתעמולת
בחירות

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תר"מ 139/18

המבקשים : 1. רועי ברזילי
2. "לב" רשימת הצעירים למועצת
העיר

נגד

המשיבים : 1. כרמל שאמה
2. סיעת הליכוד במועצת העיר רמת
גן

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

מן הצילומים המצורפים לעתירה ניתן להבין כי לא מדובר
אך בשימוש במילה "לב" כחלק משימוש רגיל בשפה, אלא מדובר
בשימוש "בלוגו" של רשימה אחרת.

על המשיבים להימנע מתליית מודעות כאלה אשר עלולה להיות בהם משום הטעייה, ולהסיר מודעות שכבר נתלו בתוך 24 שעות.

ניתנה היום, ז' בחשוון התשס"ט (5.11.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תר"מ 150/18

- המבקשים :**
1. מרים פיירברג
2. סיעת נתניה אחת בראשות מרים פיירברג

נגד

- המשיבים :**
1. סיעת הליכוד מחל

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

המודעה המופצת על-ידי המשיבה והמצרפת לסל אחד את רשימת מחל ואת המועמדת מרים פיירברג, היא מודעה מטעה בעליל שכן ניתן לסבור כאילו הגב' פיירברג, רצה ברשימת מחל או נתמכת על ידה. על כן, אין לפרסם מודעות ושליטים מן הסוג הזה ויש להסיר במהלך היום הזה את השליטים המפרים. אשר לסעדים

האחרים שהמבקשים עותרים להם, לא מצאתי בחומר שבפני הצדקה ליתן צו מניעה כנגד המשיבים בעת הזו.

ניתנה היום, י"א בחשוון התשס"ט (9.11.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תר"מ 185/18

המבקשים : 1. סיעת "אשקלון בתנופה"
2. בני וקנין

נגד

המשיבים : 1. איתמר שמעוני
2. רשימת עתיד חדש

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

בבקשה שלפני נטען כי שילוט על-גבי אוטובוסים שבו נכתב "איתמר שמעוני ראש העיר אשקלון מנצחת" מהווה תעמולה אסורה לפי חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: החוק), שכן "התעמולה הנ"ל כוללת הצגת כיתוב מטעה המכוון ליצור את הרושם כאילו המשיב זכה בתפקיד ראש העירייה".

על אף עמימותו של השילוט, לא מצאתי כי הוא סותר את הוראות החוק. תוצאות הסיבוב הראשון בבחירות פורסמו וסוקרו

בכלי התקשורת בהרחבה. יתר על כן, המתמודדים מפיצים פרסומי תעמולה ברחבי העיר לקראת הסיבוב השני, אשר יש בהם די הצורך כדי להבהיר באופן חד משמעי כי תוצאות הבחירות לראשות העיר טרם הוכרעו. לפיכך, בטענה לפיה יש בשילוט הנ"ל כדי להטעות את הציבור בנוגע לתוצאות הבחירות אין ממש.

אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ה בחשוון התשס"ט (23.11.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

ז. תעמולה בעיתונים

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תר"מ 110/18

- המבקשות: 1. סיעת ישראל ביתנו בכנסת
2. סיעת אשקלון ביתנו בעיריית
אשקלון

נגד

- המשיבים: 1. סיעת "אשקלון בתנופה" בעיריית
אשקלון
2. בני וקנין

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

המבקשות מלינות על כך שפורסמו מטעם המשיבים מודעות החורגות בגודל ובמספר מן המותר. המשיבים מציינים, כי המבקשות עצמן, וגם אחרים, מפירים את החוק. בכך אין כדי

להצדיק הפרת החוק מצד המשיבים. המשיבים מוסיפים כי לפחות במקרה אחד, פורסמה מודעה שלא-כדין, אף כי בטעות, וכי חלף זמן מאז פרסום המודעות הראשונות.

המשיבים מצווים בזה להימנע מפרסום מודעות החורגות מן המותר. הם זכאים לפנות בבקשה מתאימה לענין הפרות חוק מצד אחרים.

ניתנה היום, ז' בחשוון התשס"ט (5.11.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תר"מ 117/18

- המבקשים :
1. יוסף בן דוד
 2. דרור ללוש
 3. שמוליק חרמש
 4. חיים מטרני

נגד

- המשיבים :
1. זוהר עובד
 2. חברת קול הזמן בע"מ
 3. דור עובד
 4. אוהד עובד
 5. עיריית טבריה

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

גליונות המקומון "קול הזמן", שצורפו לעתירה, כוללים הפרות רבות של הוראות חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, ובעיקר: פרסום יותר ממודעה אחת בכל גליון, כאשר חלק מן השערים, הטורים והכתבות הם למעשה מודעות בחירות לכל דבר ועיין; וכן פרסום סקרים שלא על-פי הוראות החוק, לרבות אי-ציון פרטי הגוף המזמין ומרווח הטעות של הסקר.

טורים וכתבות עשויים, בנסיבות מתאימות, להיחשב כמודעה מטעם שדינה כדין כל מודעה. זאת, כאשר יש זיקה ברורה בין הכותב לבין הפעילות הפוליטית הרלבנטית או כשיש זיקה בין הבעלות על העיתון לבין מועמד פוליטי וכן לאור תוכן הכתבות. במקרה זה נתקיימו כל הסימנים לקביעה שדין הכתבות האמורות כדין מודעות.

בצדק מציינים המשיבים כי המבקשים המתינו זמן רב ולא פנו בבקשה מתאימה לצו מניעה, כך שנצברו גיליונות מפרים רבים. אך, לנוכח אופיו של סעד צו המניעה, הצופה פני עתיד, יש מקום להורות למשיבים שלא לפרסם עוד מודעות וסקרים בעיתונות שלא בדרך של קיום דווקני של הוראות החוק.

לעניין החוברת שהופצה מטעם העירייה ואחרים, כיוון שכבר הופצה אין ליתן צו מניעה בעניינה. בדיקה פלילית בדיעבד היא בתחום סמכותן של רשויות אחרות.

אשר לטענות המשיבים, בדבר הפרות לכאורה של החוק על-ידי המבקשים עצמם, אין מקום לבירור עניין זה בהיעדר בקשה מתאימה לצו מניעה.

ניתנה היום, א' בחשוון התשס"ט (30.10.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תר"מ 119/18

- המבקשות :
1. סיעת ישראל ביתנו בכנסת
2. סיעת קרית גת ביתנו בעיריית
קרית גת

נגד

- המשיבים :
1. סיעת "יחד" בעיריית קריית גת
2. בוריס מנייב

**תגובת המשיבים בבקשה למתן צו
מניעה**

החלטה

לא ברור כיצד ראיון עיתונאי עצמאי ובלתי תלוי מופיע
בכמה עיתונים שונים.

כתבה או ראיון עשויים להוות מודעת תעמולה בנסיבות מסוימות, ומוטב כי המשיבים יקפידו – כפי התחייבותם – שבפרסום שנותר עד הבחירות יימנעו מכל תעמולה אסורה.

לא יקיימו הוראה זו ניתן יהיה לנקוט נגדם צעדי אכיפה.

ניתנה היום, ה' חשון תשס"ט (03.11.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תר"מ 182/18

- המבקשים : 1. יהושע (שוקי) פורר, ראש עיריית רחובות
2. סיעת רחובות מתחדשת

נגד

- המשיבים : 1. עוזי סלנט
2. המקומון "שישי בעיר"

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

המבקשים מלינים על כך שהמשיב 2, המקומון "שישי בעיר", מפרסם תעמולת בחירות מטעמו של המשיב 1, המתמודד על ראשות העיר רחובות. על-פי הנטען, מה שנחזה ככתבות במקומון אינו אלא תעמולת בחירות – וזו מפירה את הוראות החוק באשר למספר המודעות המותרות לפרסום ובאשר לגודלן.

המשיב 2, המקומון, לא ציית להוראתי ליתן תשובה – די בכך כדי להצדיק מתן צו בעניינינו. יתרה מכך, עיון ב"כתבות" השונות שפורסמו במקומון, תוכנן, הסיסמאות המסתתרות בהן והמאפיינים הכוללים – מצביעים על מתן סיוע תעמולתי לאחד המועמדים – בניגוד לחוק.

המשיב 2 יימנע מיד מכל הפרה נוספת של חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט–1959.

ניתנה היום, כ"א בחשוון התשס"ט (19.11.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

ח. פקודת ביזיון בית משפט

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תר"מ 24/18

המבקש: ארז אלגון, יו"ר העמותה לאיכות החיים בחדרה

נגד

המשיב: ראש עיריית חדרה, חיים אביטן

בקשה על-פי פקודת בזיון בית המשפט

החלטה¹

לפני בקשה על-פי פקודת בזיון בית המשפט. לטענת המבקש, המשיב אינו מקיים את ההחלטה שניתנה ביום 28.7.2008, שבה נקבע בין היתר כי על המשיב – ראש עיריית חדרה – להסיר את שמו ממודעות ומשלטים שפורסמו בעיר. המבקש צירף לבקשתו צילומים המלמדים כי שמו של המשיב לא הוסר מכל השלטים

¹ ההחלטה המקורית שהופרה וניתנה בתר"מ 24/18, מופיעה בחוברת זו תחת נושא "שימוש במשאבי הרשות המקומית לצורך תעמולת בחירות".

שבעיר, וכן, למשל, כי שמו מתנוסס על מודעה בדבר הופעה של הזמר בועז שרעבי.

המשיב בתגובתו מבהיר כי מיד לאחר שניתנה ההחלטה מיום 28.7.2008 הוא הורה להסיר את שמו מכל המודעות והשלטים ברחבי העיר. בשל גודלה של העיר – כך הוא מסביר – המלאכה הושלמה רק ביום 7.8.2008 – עוד קודם שהחלה תקופת תשעים הימים שלפני הבחירות. המשיב מטעים עוד כי אפשר שעובדי העירייה "פספסו" שלט אחד או שניים מבין עשרות השלטים" ומחקו את שמו רק לאחר הבקשה הנוכחית, אולם בשום אופן אין בכך משום בזיון ההחלטה הקודמת. המשיב מציין גם כי הפרסום בדבר הופעתו של הזמר הוזמן ומומן על-ידי חברת ההפקה והאמרגנות של הזמר ולכן לא הייתה מניעה לפרסמו לפי ההחלטה הקודמת. טיעון דומה מעלה המשיב לגבי מספר פרסומים נוספים.

המבקש מצדו הגיש תשובה לתגובה ובה התייחס הן לגופן של טענות המשיב הן לנושא ייצוגו על-ידי הלשכה המשפטית של העירייה.

החלטתי לדחות את הבקשה שבפני. לגבי ייצוגו של המשיב אין זו המסגרת המתאימה לבירור הטענות. לגבי הפרת ההחלטה מיום 28.7.2008: קשה להתרשם כי המשיב אמנם פעל ללא לאות למילוי מיידי של ההוראות שניתנו בהחלטה הקודמת. יחד עם זאת, המשיב הבהיר כי המלאכה הושלמה בסופו של דבר – גם אם לאחר מספר "פספוסים" כלשונו – וכי כיום אין עוד תעמולה אסורה מצדו. בנסיבות אלה וכל עוד לא תובאנה ראיות אחרות איני מוצא לנכון ליתן צו לפי פקודת ביזיון בית המשפט. אשר

למודעות בעיתונות המקומית בדבר הופעות זמר "במעמד ראש העיר", הרי שלנוכח המועדים שבהם מדובר והטענה כי המודעות פורסמו על-ידי גורמים שלישיים – הבקשה ליתן צו נוסף נדחית.

ניתנה היום, כ"ד באב התשס"ח (25.8.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

תר"מ 110/18

- המבקשות : 1. סיעת ישראל ביתנו בכנסת
2. סיעת אשקלון ביתנו בעיריית
אשקלון

נגד

- המשיבים : 1. סיעת "אשקלון בתנופה" בעיריית
אשקלון
2. בני וקנין

בקשה לפי פקודת בזיון בית-משפט

החלטה²

המשיבים מתייחסים בתגובתם לידיעות מסוימות שפורסמו בגיליון של יום 6.11.2008 וטוענים כי אין מדובר במודעות תעמולה. אולם, אפילו אם נתעלם מן הידיעות האלה, עדיין ניתן למצוא במסמכים המצורפים לבקשה, לפחות שני מסמכים שהם

² ההחלטה המקורית שהופרה וניתנה בתר"מ 110/18, מופיעה בחוברת זו תחת נושא "תעמולה בעיתונים".

מודעות תעמולה לכל דבר ועדיין – ודי בכך כדי להוות הפרה של החוק ושל הצו שניתן בהחלטתי מיום 5.11.2008.

הריני מחייב לפיכך את המשיבים בתשלום קנס של 10,000 ש"ח בגין ההפרה האמורה; בסכום זהה הם יחוייבו בגין כל הפרה נוספת.

הקנס יקוזז מתקציב הבחירות של המשיבה 1.

ניתנה היום, י"ב בחשוון התשס"ט (10.11.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תר"מ 182/18

המבקשים : 1. יהושוע פורר, ראש העיר רחובות
2. סיעת רחובות מתחדשת

נגד

המשיבים : 1. עוזי סלנט
2. המקומון "שישי בעיר"

בקשה לפי פקודת ביזיון בית-משפט

החלטה³

המשיב 2, המקומון "שישי בעיר" נמנע מלהשיב על הבקשה להטיל עליו אמצעי אכיפה מכוח הוראת סעיף 6 לפקודת ביזיון בית-המשפט ומכוח הוראת חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959. בהחלטתי מיום 19.11.2008 קבעתי כי הפרסומים הנחזים ככתבות, כפי שהופיעו במקומון המשיב, מצביעים על פרסום אסור של תעמולת בחירות. כיוון שכך, וכיוון שלא באה

³ ההחלטה המקורית שהופרה וניתנה בתר"מ 182/18, מופיעה בחוברת זו תחת נושא "תעמולה בעיתונים".

תגובה לבקשתו של מר יהושוע פורר לפעול במסגרת הקבועה בחוק ובפקודה אני מצווה בזה כי המשיב 2 יחוייב בתשלום קנס בסך 20,000 ש"ח על כל יום של פרסום בניגוד לחוק.

לרשות המבקש עומדת האפשרות לפנות בתלונה לשלטונות החוק באשר לעבירות שבוצעו בעבר.

ניתנה היום, כ"ו בחשוון התשס"ט (24.11.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

סקרי בחירות

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

תר"מ 135/18

- המבקשים : 1. יעקב בנצי בן ציון
2. רשימת "קריית שמונה מתחדשת"
3. סיעת עלי"ה – עמנו למען ישראל
המתחדשת

נגד

- המשיבים : 1. חיים בלוצר
2. זיו אלוני
3. מידע שמונה בע"מ

בקשה למתן צו מניעה

החלטה

סעיף 10(א)(3) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט – 1959, אוסר על פרסום מודעות שאינן נושאות את שמו ומענו של המדפיס ושל האדם האחראי להזמנת המודעה, בין אם פעל מטעם סיעה או רשימת מועמדים ובין אם לאו. אם פעל מטעם סיעה או רשימה כאמור, חייבת המודעה לשאת גם את שם הסיעה או הרשימה, או את הכינוי והאות המסמלים אותה. ממילא, לא תתכן הטענה כי הסמכות להוציא צו מניעה קיימת רק כלפי נציג סיעה או בא-כוח רשימה, שהרי האיסור הקבוע בסעיף 10 הנ"ל, מופנה

מפורשות גם למי שאינו כזה. במקרה כזה, הנושא באחריות הוא העיתון שבו פורסמה המודעה או המפרסם. הוא הדין גם לגבי הפרת הכללים הנוגעים לפרסום סקר בחירות, במיוחד כך כאשר הסקר אינו עונה על הדרישה לשימוש בשיטות סטטיסטיות מוכרות. גם במקרה כזה מפרסם "הסקר" חייב במילוי הוראות החוק. לפיכך, אני מורה לכל המשיבים להימנע בזאת מפרסום אסור של מודעה או של סקר, שאם לא יעשו כן, יישקלו אמצעי אכיפה וענישה.

ניתנה היום, ז' בחשוון התשס"ט (5.11.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

קיום קלון
בעבירות
שהורשעו
מועמדים

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

לכבוד

גב' תמר אדרי

מנכ"לית ועדת הבחירות המרכזית

כאן

ג.נ.,

הנדון: מכתב מיום 9.9.2008 בעניין מר אריה דרעי

הריני מאשר קבלת המכתב ששוגר באמצעותך אלי ואל מנהל הבחירות לעיריית ירושלים. במכתב מביע נציגו של מר דרעי את דעתו כי הוראת סעיף 7(ב) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965 (להלן: החוק), אינה מונעת ממרשו להציג מועמדותו לראשות עיריית ירושלים. הוא מציין כי מר דרעי נדון לעונש מאסר לתקופה העולה על שלושה חודשים; וכי ביום הגשת רשימת המועמדים לעירייה לא תסתיים התקופה הקבועה בחוק של שבע שנים מן היום שבו סיים לשאת בעונש. בא כוחו של מר דרעי מביע דעתו כי התקופה הקבועה היום בחוק אינה רלבנטית לגבי מרשו, שכן בעת שנגזר עונשו חלה בחוק תקופת איסור קצרה יותר. הוא מבקש כי נואיל "להעביר [אליו] את [עמדתנו]...בתוך זמן קצר" תוך תקווה כי נצטרף לעמדתו.

אין בכוונתי להידרש לשאלה המועלית במכתב. כידוע לך, יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית אינו מחווה-דעתו בשאלות משפטיות בעלמא ואינו מביע, במסגרת הוראת החוק הנדונה, דעה

צופה פני מחלוקת (pre-ruling) בהיעדר בקשה הנופלת בגדר סמכותו. המכתב אינו מציין את מקור כוחו של יושב-ראש הוועדה להכריע בשאלת תחולתו ופרשנותו של החוק בעניינים נשוא המכתב ותחת זאת בחר הפונה להסתפק בקבלת "נייר עמדה". כאמור, אין הדבר נכלל במסגרת תפקידיו של יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, וכפי הנראה אף חורג מסמכותו. אודה לך אם תעבירי את תוכן מכתבי זה לידי בא כוחו של מר דרעי.

ניתן לתת פומבי למכתב.

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

בפני כבוד השופט א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

הש"ר 1/18

המבקש : טאהה עבד אלחלים

בקשה לפי סעיף 7א(2) לחוק
הרשויות המקומיות (בחירות),
התשכ"ה-1965

בשם המבקש : עו"ד יפעת וינקלר

החלטה

המבקש הורשע, בבית משפט השלום, בעבירות על חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1976: ניכוי ביודעין של מס תשומות בלא חשבונית מס ומסירת דיווח שגוי בלא הסבר סביר מתוך כוונה להתחמק מתשלום מס. בית משפט השלום גזר על המבקש עונש של 5 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר על-תנאי וקנס. בית המשפט המחוזי החמיר בעונשו, במובן זה שהקנס הוגדל.

המבקש חפץ להתמודד בבחירות למועצת הכפר מנדא. ואולם מכשול מונח בפניו – מכשול המעוגן בחוק הרשויות המקומיות

(בחירות), תשכ"ה-1965 (להלן: חוק הרשויות המקומיות) הקובע, בסעיף 7(ב) שבו, כך:

אינו זכאי להיכלל ברשימת מועמדים ולהיבחר חבר המועצה מי שנידון בפסק דין סופי לעונש מאסר בפועל לתקופה העולה על שלושה חודשים וביום הגשת רשימת המועמדים טרם עברו שבע שנים מהיום שגמר לשאת את עונש המאסר בפועל, אלא אם כן קבע יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית כי אין עם העבירה שבה הורשע, בנסיבות הענין, משום קלון.

המבקש אכן פנה ליושבת ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השבע-עשרה – השופטת ד' דורנר – וביקש כי תקבע, כאמור בסיפא של סעיף 7(ב) הנ"ל, כי לא דבק קלון בעבירות שבהן הורשע. בפני השופטת דורנר הונחה חוות-דעת מטעם היועץ המשפטי לממשלה, שהביע עמדתו כי בעבירות אמנם דבק קלון. בהחלטתה, עמדה השופטת דורנר על חומרת המעשים שבהם הורשע המבקש – מעשים אשר "מבטאים כוונה מתמשכת להונות את רשויות המס ולהביא בכך למצב שבו תשלומים – האמורים על-פי דין להשתלם לידי הציבור – יוותרו תחת זאת בכיס העברייני". השופטת דורנר הוסיפה ועמדה על חובתו של מי שמתמודד על משרה ציבורית "להיות ישר-דרך ונקי כפיים", כאשר במקרה הנדון, "לא רק שהמבקש היה מעורב בעבירות חמורות, ולא באירוע יחיד כי אם בשני מקרים שונים, אלא שאף, למצער חלק מהעבירות, בוצעו בה-בשעה שכיהן כראש המועצה...". מסקנתה של השופטת דורנר היתה, אפוא, כי "ככל שלמבקש עומדת זכותו היסודית לבחור ולהיבחר, הרי האיזון הראוי בין זכות זו לבין

טובת הציבור מחייב, כי לא יוכל להציג מועמדותו בבחירות בטרם חלפה התקופה הקבועה בחוק" (החלטה בה"ש 5/03 מיום 26.8.2003).

התקופה הקבועה בחוק – "שבע שנים מהיום שגמר לשאת את עונש המאסר בפועל" – טרם חלפה. המבקש סיים לרצות את עונשו ביום 24.5.2001 (כך לפי אישור שצורף לבקשה מאת הממונה על עבודות השירות; יצוין כי בהחלטת השופטת דורנר נכתב שהמבקש סיים לרצות את עבודות השירות ביום 1.5.2002). חרף זאת, עותר המבקש, פעם נוספת, לקבוע כי אין קלון בהרשעתו. המבקש מעלה טענות כנגד החלטתה של השופטת דורנר. טענות אלה מקומן לא יכירן במסגרת זו, והנחת המוצא לדיוננו היא שעל-פי ההחלטה האמורה, כמו-גם על-פי הוראת הדין, טרם הוסרה מניעותו של המבקש מלהשתתף בבחירות למועצה.

שאלת נפקותו של חלוף הזמן על הקלון נדונה בפסיקה (ראו ע"א 2211/96 חיים כהן נ' שמואל כהן, פ"ד נ(1) 629). השופט מ' חשין התייחס לעניין זה בהחלטתו כיושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השש-עשרה בבח' 3/01 (החלטה מיום 17.6.2002; הוראת החוק שנדונה שם היתה סעיף 6(א) לחוק-יסוד: הכנסת, הקובע, לעניין הזכאות להיבחר כחבר-כנסת, הסדר דומה לזה שנקבע בסעיף 7(ב) לחוק הרשויות המקומיות). וכך נכתב שם:

זמן יש בו כדי להקהות עוקץ ולהחליש עוצמתו של קלון... וכדאמרי אינשי: הזמן עושה את שלו. אלא שבענייננו קבע המחוקק תקופת שנים קבועה למחיקתו של קלון לעניין בחירה לכנסת – שבע שנים מיום גמר

ריצוי עונש המאסר בפועל – ואת דבר החוק
נכבד.

הדברים יפים לענייננו, ולא למותר לשוב ולהדגיש, כי השופטת דורנר קבעה ביחס למבקש-עצמו כי הוא "לא יוכל להציג מועמדותו בבחירות בטרם חלפה התקופה הקבועה בחוק". לבסוף נטעים, כי לפי המידע שנמסר לי, הבחירות למועצת הכפר מנדא אינן צפויות להתקיים בקרוב, כי אם בחודש אוקטובר שנת 2008 – זאת, כמובן, אם לא יתרחשו אירועים שבגינם תוקדמנה הבחירות. מכל מקום, זכאותו של המבקש להיבחר תקבע בהתאם להוראות הדין במועד שבו יהא הדבר רלבנטי.

סוף דבר : אין מקום להיעתר לעתירת המבקש.

ניתנה היום, ז' באב התשס"ו (1.8.06).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

הש"ר 4/18

בעניין: דני בונפיל

החלטה

המבקש, מר דני בונפיל, מבקש להתמודד בבחירות הקרובות לעיריית ירושלים. בשנת 2000 הוגש נגדו כתב-אישום ובמסגרת הסדר טעון הוא הורשע, בחודש מרץ 2002, בחמש עבירות של הפרת אמונים – עבירות לפי סעיף 284 לחוק העונשין, התשל"ז–1977. ביום 16.4.2002 נגזרו על מר בונפיל שישה חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות וכן מאסר מותנה וקנס. על-פי הוראות החוק, הוא יהא זכאי להגיש מועמדותו לבחירות למועצת העיר רק בחודש נובמבר 2009. הוא מבקש כי חרף זאת תאושר התמודדות לבחירות הקרובות, לאמור: כי תקוצר תקופת השפעתו של הקלון הנלווה לעבירה בה הורשע.

דין הבקשה להידחות מן הטעם שהמבוקש בה אינו מצוי בתחום סמכותי. סעיף 7(ב) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה–1965 מסמיך את יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית לקבוע שאין עם העבירה שבה הורשע מועמד משום קלון בנסיבות העניין. אין בסמכותו של יושב-ראש הוועדה לקצר את השפעתו של

הקלון שהועטה על המתמודד. יתרה מכך, בעניינו של המבקש נקבע כבר על-ידי יושבת-ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השבע-עשרה, שיש בעבירות בהן הורשע המבקש משום קלון. בקשתו לקבלת חנינה מאת כבוד נשיא המדינה נדחתה אף היא. כיוון שכך, מנוע הוא מלהתמודד בבחירות הקרובות למועצת עיריית ירושלים.

ניתנה היום, ט"ו באלול התשס"ח (15.9.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

הש"ר 5/18

נגים מחמוד בן עלי, ת.ז. 028204642

המבקש :

**בקשה לפי סעיף 7 לחוק הרשויות
המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965**

החלטה

לפני בקשה לפי סעיף 7(ב) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965, לקבוע כי אין בעבירות שבהן הורשע המבקש משום קלון. מדובר בעבירות של אי-הגשת דוחות תקופתיים, שבגינן הורשע המבקש בבית משפט השלום לעונש של 10 חודשי מאסר בפועל וכן מאסר מותנה. בית המשפט המחוזי הפחית את עונש המאסר בפועל והעמידו על 7 חודשים, זאת לאור מאמציו של המבקש – לאחר שנגזר דינו בראשונה – לתקן את המחדלים. היום מעוניין המבקש להתמודד בבחירות שתתקיימנה בכפר בית גיאן, ומכאן הבקשה שלפני. ביקשתי את עמדת היועץ המשפטי לממשלה המתנגד לבקשה.

דין הבקשה להידחות. "קלון" הנילוה לעבירה מוסיף לה יסוד של שלילה החורג ממימד הפרת החוק גרידא. זהו מושג הנושא עמו מטען מוסרי-ערכי שלילי, בבחינת דופי מוסרי, הניזון מתפיסות ערכיות ואמות מידה מוסריות הרווחות בחברה. זהו מושג רב-פנים הלובש ופושט צורה בהתייחס לאופי העבירה הנעברת ונסיבותיה, ולהקשר הדברים המיוחד בו הוא עומד למבחן". (דברי השופטת א' פרוקצ'יה בבג"ץ 11243/02 פייגלין נ' יו"ר ועדת הבחירות, פ"ד נז(4) 145). בענייננו, הרשעתו של המבקש נסבה על אי-הגשת 14 דוחות מע"מ תקופתיים. תחילה הוגש כתב האישום נגד רעייתו של המבקש, אולם הוא ביקש לתקן את כתב האישום באופן שהוא יהיה הנאשם; בית המשפט אישר זאת בצינו כי "על פני הדברים היה ברור כי הנאשמת המקורית היתה רק אשת קש ומסווה לפעולותיו". בית משפט השלום גם השמיע ביקורת נוקבת על אופן התנהלותו של המבקש במהלך ההליך הפלילי, לאמור: אי-התייצבות בבית המשפט ואי-הסרת המחדלים. בהטילו את העונש ציין בית משפט השלום אין בידו להשלים עם "ניצול לרעה של רצון טוב ואי עשיית דבר לתיקון המחדל". בנסיבות אלה, ובהתחשב בשיקולים הצריכים לעניין ובכלל זה השיקול בדבר אמון הציבור בנבחרי, אין מנוס מלקבוע כי יש בעבירות שבהן הורשע המבקש – משום קלון.

ניתנה היום, כ"ח בתשרי התשס"ט (27.10.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

הש"ר 6/18

עזאם סלימן

המבקש :

בקשה לפי סעיף 7א(2)(א) לחוק
הרשויות המקומיות (בחירות),
התשכ"ה-1965

החלטה

המבקש הורשע בעבירות של נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא תעודת ביטוח תקפה ונהיגה בשעה שרישיון הרכב פקע מעל 6 חודשים. בשל כך הוא נידון לעונש של 5 חודשי מאסר בפועל, 8 חודשי מאסר על-תנאי, קנס ופסילה. בית המשפט אף הורה להפעיל עונשי פסילה מותנים שהוטלו על המבקש, מקצתם במצטבר. המבקש מעוניין להתמודד בבחירות למועצה המקומית אבו סנאן ועל כן מבקש הוא לקבוע שאין בעבירות שבהן הורשע משום קלון.

אין לקבל הבקשה. המבקש נתפס כשהוא נוהג ברכב יממה אחת (!) לאחר שנפסל רישיונו על-ידי בית המשפט, בנוכחותו. הוא גם נהג ללא ביטוח תקף וללא רישיון רכב תקף. יצוין, כי מן החומר עולה שתחילה נקבע שהמבקש ישא בעונש המאסר בעבודות שירות, אך אלה הופסקו כיוון שהלה נהג בזלזול מופגן ולא התייצב לריצוי העונש. לכן הוא נשא בעונש מאחורי סורג-ובריח. אזכיר גם

כי נגד העותר כבר היו תלויים ועומדים עונשים של פסילה על-תנאי, ואלה אכן הופעלו במסגרת גזר הדין. אין אפוא מנוס מן המסקנה כי התנהגותו של המבקש משקפת זלזול בוטה בחוק ובהוראות של בית המשפט, וכפי שציין היועץ המשפטי לממשלה במסמך שהגיש, "התנהגות כזו, אשר ארעה לפני תקופת זמן לא ארוכה, איננה הולמת ואיננה יכולה להתיישב עם נשיאה בתפקיד ציבורי".

התוצאה היא כי יש לדחות את בקשת המבקש לקבוע שאין בעבירות שבהן הורשע – משום קלון.

ניתנה היום, כ"ח בתשרי התשס"ט (27.10.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

**המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה**

הש"ר 7/18

המבקש : שמואל בן ישי

בקשה לקביעת היעדר קלון

החלטה

המבקש הורשע בעבירות של התפרעות ותקיפת שוטר בנסיבות מחמירות. בגין עבירות אלו נידון המבקש למאסר בן שישה חודשים ויום אחד, שלושה חודשי מאסר על תנאי ובנוסף הוטל עליו לפצות את השוטר שנפגע בסך של 1,000 ש"ח. המבקש מעוניין להתמודד בבחירות הקרובות למועצת קריית ארבע ומכיוון שטרם עברו 7 שנים מיום שחרורו מן המאסר הוא מבקש לקבוע כי אין קלון בעבירות שבהן הורשע.

דין הבקשה להידחות. כאמור, המבקש הורשע בשתי עבירות אשר אחת מהן היא עבירת אלימות כלפי שוטר. מפסקי הדין של בית משפט השלום ובית המשפט המחוזי עולה שהמבקש השתתף בהתפרעות שבמהלכה ניסה, יחד עם חבריו, להוביל מסע לוויה לעבר אזור אסור תוך ניהול התכתשות עם שוטרים. במהלך האירוע הכה המבקש שוטר בראשו בעזרת אלה, כאשר השוטר עמד בגבו אליו. עקב המכה נזקק השוטר לטיפול רפואי ופונה לבית חולים. מדובר במעשים חמורים ביותר. כפי שציין בית משפט השלום בגזר דינו "הפעלת אלימות במקל כלפי מי שהצטווה על ידי

המדינה למלא תפקידו (ולעיתים בנסיבות קשות ולא נעימות) הוא מעשה חמור מאין כמותו. הוא פוגע באושיות הסדר החברתי, ועלול לשבש את תפקודם התקין של מי שמונו לאכיפתו בשטח של החוק". המבקש עצמו מכיר בכך וכותב בבקשתו "אכן, תקיפת שוטר אינה עבירה קלת ערך, גם התפרעות ולפיה נטען כי המבקש, השתתף באירוע שהייתה בו הפרת השלום, אינה קלה בעיני המבקש".

המבקש טוען כי על אף חומרת העבירה, הרי שבנסיבות המקרה, ובפרט לאור העובדה שמדובר היה במסע לוויה של חברו הקרוב אשר נרצח בפיגוע, כאשר גם השוטרים הפעילו כוח רב במהלך האירוע, יש לומר כי לא מדובר בעבירה אשר יש עימה קלון. אין לקבל טענה זו. הנסיבות שמתאר המבקש נשקלו על ידי הערכאות שדנו בעניינו וגזר הדין שנפסק לו משקף איזון בין חומרת מעשיו לבין נסיבותיו האישיות ובכללן הנסיבות המופיעות בבקשה. מעשיו של המבקש מעידים, כלשונו של היועץ המשפט לממשלה בחוות דעתו, על "זלזול בולט בשלטון החוק ובמשרתי הציבור". במעשים אלו יש קלון המונע מהמבקש לשאת בתפקיד ציבורי לפי הוראות סעיף 7(ב) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965.

אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ג בתשרי התשס"ט (22.10.08).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

מימון מפלגות— הוצאות בחירות

המשנה-לנשיאה א' ריבלין
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה

סיעת ש"ס

המבקשת:

**בקשה לחוות דעת בהתאם לסעיף 11
(א) לחוק מימון מפלגות, התשל"ג-
1973**

חוות דעת

התבקשתי על-ידי סיעת ש"ס לחוות דעתי ביחס להוצאה הנוגעת לכנס ההודיה שהתקיים לאחר הבחירות לרשויות המקומיות, ביום 3.12.2008. בכנס ההודיה השתתפו נציגים ופעילים של הסיעה והוא נועד לציין את הישגי הסיעה בבחירות לרשויות המקומיות, ולהודות לפעילים שנטלו חלק במערכת הבחירות. בפנייתם ציינו נציגי הסיעה כי בשנת 1998 נתקבלה מאת מבקרת המדינה הנחייה לסווג את ההוצאות הכרוכות בכנסי הודיה מסוג זה כהוצאות מימון בחירות.

לאור הנתונים שהובאו בפני, והוראות חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973, ולאחר שקיימתי דיון במעמד נציגי המבקשת והתייעצתי בסגני, באתי לכלל מסקנה כי יש ליחס את הוצאות קיום כנס ההודיה, כולן, לבחירות לרשויות המקומיות שהתקיימו ביום 11.11.08.

ניתנה היום, י"ז כסלו תשס"ט (14.12.2008).

אליעזר ריבלין
שופט בית המשפט העליון
יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת השמונה-עשרה